DIARI CATALA
d'Avisos, Noticies i Anuncis

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona { Edició vespre. 1 ptes. mes; Edició matí. 1 » »
Fòra: { Espanya. 4'50 ptes. trim.; Unió postal. 9 » »
Paquet de 30 números. 90 centims.

La Veu de Catalunya

5 cent.

Redacció i Administració
Carrer d'Escudellers, 10 bis, entressol
(PROP DE LA RAMBLA)
IMPREMTA:
Escudellers, 10 bis, baixos
Telèfon 184

Anuncis, esqueles, comunicats i reclams a preus convencionals. Per a l'edició del vespre s'admeten esqueles mortuories fins a les sis de la tarda. Per a l'edició del matí, fins a les tres de la matinada.

Any XXIII núm. 5,170 — Barcelona: Dimecres 1 d'octubre de 1913 — Edició del MATÍ

SANT DEL DIA: El Sant Angel Custodi d'Espanya.
Sant de demà: Els Sts. Angels de nostra Guarda.—**Quaranta hores:** A la iglesia de Nra. Sra. dels Angels, de RR. de St. Domingo.—**Hores d'exposició:** De 2½ de nou del matí a 2¼ de set de la tarde.—**Demà:** A la mateixa iglesia.—**Cort de María:** Nra. Sra. de la Mercè, a sa iglesia, privileg. o a la del Pi.—**Demà:** Nra. Sra. dels Angels, a sa iglesia.—**Missa d'avui:** Octava de la B. Verge M.ª de la Mercè, c. blanc.—**La de demà:** Els Sants Angels Custodis, c. blanc.—**Adoració nocturna:** Demà, Torn de St. Josep.

Observatori Meteorològic de la Universitat.—Director: E. Alcobé.—30 de setembre
HORES D'OBSERVACIÓ: 9 matí i 3 tarda.—Baròmetre a 0'00 al nivell del mar, 757'44; 757'66.—Temperatures: Màxima, 26'9 sol; 23'9 ombra.—Mínima 17'1 ombra, 15'8 reflector.—Temperatura a la ombra: 19'3, 22'1.—Pluja a les 24 hores: 8'15.—Aigua evaporada en milimetres: 2'11.—Graus d'humitat: 61, 58.—Direcció del vent: O.; S.-O.—Velocitat del vent: 373 km.—Estat del cel: serè.—Núvols, Classes: K. S.; K.—Quantitat: 0'1; 0'2.
Sortida del sol: 5'16.—Posta: 5'35.—Sortida de la lluna: 7'25 t.—Posta: 6'58 t.

J. Marsans Rof i Fills
Valors, Cupons, Giros, Canvi de Monedes, Comptes corrents, Viatges
(RAMBLA CANALETES, 2)

Dr. Boada Vies Urinaries. Mals de la pell. Extirpació del pel moixí. Raigs X. Electroterapia. Carrer Corts, 642. De 2 a 4 i de 6 a 7.

Dr. Teixidor Moragas Diploma Fac. Medecina París. Estómac, budells, fetge, páncreas, diabetes, gota, obessitat, magrura. Analisis, Raigs X. Massatge, Electricitat. De 3 a 5: dilluns, dimecres i dissaptes.—Portal Angel, 12, 1.er.

Dr. J. Presas Metge Oculista de l'Hospital de la Santa Creu, Ronda de la Universitat, 17, 1.er Consulta de deu a onze i de tres a cinc.

ANONIMA CLAUDIO DURAN
Construccions MONIER
Ronda Sant Pere, 44, baixos

Sostres de CIMENT ARMAT amb revoltons de guix
Patent núm. 51,570. —Economía, resistencia, depressa en construir Dipósits. Canonades, Ponts, Edificis industrials i tota mena de construccions amb ciment armat

Dr. Perearnau Professor de Vies Urinaries (Hospital Clínic 1906-1910. Acad. i Lab. 1912). Pl. Urquinaona, 2, 1.er de 12 a 2 i 4 a 6; festius, 10 a 11.

COLEGI DE SANT JORDI
Fundat l'any 1898 per
En Francisco Flos i Calcat
1.ª i 2.ª ensenyança i Comers. Incorporat al Institut general i tècnic. Director espiritual. Especial de párvuls.
Idiomes amb práctica diaria del Castellà i Francés.—Local higiènic i ventilat. Espaios i terrasses-jardí per a jocs instructius i gimnassia sueca i rítmica.—Gran sala per a projeccions luminoses i pera exercicis físic-mentals.—Alumnes externs i a mitja pensió.
Obertura'l 15 de setembre
Lauria, 45, pral. i 1.er, i Passatge Permanyer

Futurs de Cotó
A. GABARRÓ GARCÍA
BARCELONA
Lauria, 33. Tel. 4269

Viatges kilomètrics «Valijas» vímet, mundos mostruaris pès i mida que s'indiqui. *Duc Victoria, 15, cantonada Canuda.*

Todo encarece
sola
la HARINA Lacteada NESTLÉ,
el mejor alimento para niños de baja edad, no cambia de precio y queda al alcance de todos los bolsillos.
Una muestra se manda gratuitamente sobre pedido por la casa del
Sr. D. Miguel Ruiz Barreto
á Sevilla,
Apartado de Correos, 76.

Negociém Valors y Cupons
Fills de F. Mas Sardà, Rbla. Centre, 20.

EL HOGAR ESPAÑOL
Societat Cooperativa de Crédit Hipotecari
Per acord del Consell, a partir del dia primer del pròxim octubre, a les hores de Caixa, es pagaràn els interessos de les imposicions especials corresponents al tercer trimestre d'aquest any, tant en la Central, Porta del Sol, 9, Madrid, com en les seves Sucursals, Ronda de Sant Pere, 6, Barcelona, i Méndez Núñez, 18, Sevilla.
Madrid, 27 de setembre de 1913.—El secretari del Consell, Manuel García Briz.

Tusquets i C. S. en C. Banca. Borsa.
Valors i cupons.—Rambla del Centre, 9.

MASTIC VEGETAL
INALTERABLE - Fórmula Tobella
Pera tota mena d' empelts y feridas de las plantas
Pot usarse sempre y no danya may.
- S' aplica ab un pinzell, en fret.
Primpcesa, 11, pral.-BARCELONA

Malura que rebrota

Anys enrera, gracies a la secció diaria que destinava a la maledicencia un dels nostres confrares i des de la qual un vell periodista atacava personalment a tota mena de personalitats, no vacil·lant davant de l'injuria ni deixant-se aturar per cap escrúpol moral, la premsa barcelonina va arribar-se a convertir en una mena de safreig en el qual els homes de lletres, els artistes i els politics es treien mutuament els drapets al sol. La polèmica elevada era gairebé desconeguda; lo més noble era escarnit; de lo més sagrat se'n feia mofa. Fins va arribar-se a usar contra l'adversari el retret dels defectes físics que podés tenir; fins varen entretenir-se periodistes que passaven per cultes en treure motius als contrincants, com volen fer a estudi els nois rebecs i de baixos instints.

Però, d'aquell temps ençà, gracies als esforços de totes, havien anat canviant les costums i assegurant-se les polèmiques i prescindint-s'hi d'aquell pobre esperit que les havía informades i que posava la nostra classe periodística a l'altura de les de qualsevol provincia inculta, en la qual se convertís l'insult en argument, la procacitat en dialèctica i el garrot en jutge definitiu i inapel·lable.

De totes maneres, el mal havía prou arrels per a arribar a extingir-se del tot. I sempre hi ha hagut a Barcelona algún recó on se'n conservava rastre i ara darrerament se n'ha implantat el conreu intensiu en les pàgines de certs setmanaris que han cregut europeitzar l'ambient amb el conreu de la xafardería innoble i la pornografía descarada.

I de mica en mica l'epidemia s'ha escampat altra volta, i s'han multiplicat els caus d'infecció i hem tornat al matonisme i a la maledicencia i al llenguatge bordellenc i a les xarbotades de les baixes passions i al desfermament dels instints barbres.

Per fortuna, el mal sols prèn peu en les naturaleses gastades, que són en aquest cas les d'uns quants fracassats de la literatura, vinguts de fòra alguns, nats aquí els altres, però tots igualment dignes del menyspreu de llurs ciutadans.

Reportatges literaris

Angel Ossorio: «Historia del pensamiento politico catalán durante la la guerra de España con la República francesa (1793-1795)».

Gairebé podria dir-se'n atreviment de retreure aqueix llibre en un reportatge de literatura.

Ni l'autor escrigué aquesta vegada amb pura intenció d'art, (encara que de les proporcions servades i de l'equilibri total del llibre ens en pervingui bellesa), ni hem de judicar nosaltres aquesta obra amb limitacions estètiques de cap mena.

El sentit espiritual dels meus reportatges i l'ideología que en tots ells he defensada d'ençà del seu començament, poden lliurar-me de rota gosadía que se'm volgués retreure. Tal com vaig parlar del llibre de Mr. Marvand i de les reaccions modernes contra el fracàs de les democracies burgeses, a propòsit dels llibres de Prezzolini i Sembat, vull parlar del treball de don Angel Ossorio Gallardo. Ço és, cercant sempre el punt de vista català i relacionant tots els comentaris amb l'actitut mental de la nostra generació per a que alhora ens siguin document informatiu i llissó pràctica.

Per això del llibre del senyor Ossorio, lo que més pot interessar-nos a dit objecte són la «Exposición de motivos» que precedeix al treball històric, i el «Resumen» en el qual s'hi glosa el seu valor d'actualitat.

Del cos del llibre se'n digué en aquestes mateixes columnes el merescut elogi, l'endemà de la lectura pública a l'Ateneu Barcelonès.

Cal no més insistir en l'honradesa científica de l'autor i en la sinceritat i bon afecte amb que'l senyor Ossorio Gallardo ha volgut i sabut oferir l'exemple de la generositat catalana enfront de totes les acusacions d'egoisme i de migradesa exclusivista amb les que injustament i repetida ens hem sentit vulnerats.

Manca, però, en el llibre de don Angel Ossorio, per a que s'endugui la nostra adhesió, la convicció de catalanitat.

Llegint la «Exposición de motivos» ens trobem davant d'una espiritualitat generosa optimista i renovadora que'ns interessa «serudítament», diriem, però que no se'ns «incorpora». Quelcom semblant a la literatura dita de la regeneració, de l'any 98, amb totes les aportacions de l'«Idearium» de l'Angel Ganivet: «El problema nacional» de Macías Picavea; «Hacia otra España» de Ramir de Maeztu; «En torno al casticismo» del doctor Unamuno, i tot el bagatge de Joaquim Costa, Lluís Morote i Francisco Giner. Quelcom semblant també al pensament de don M. S. Oliver, ric, ponderat i just, però apart de la «tradició catalana».

De la «tradició nacional catalana», diguem, per a puntualisar millor.

D. Angel Ossorio Gallardo i D. M. S. Oliver, se situen «regionalistes»; la seva tradició no s'allunya gaire de la dels homes del 98 i la seva actuació és més propera a la de les joventuts castellanes que a la nostra. I com que, malgrat llur volença de simpatía, els dominis administratius de les concepcions regionals no arriben a una possible explicació de la nostra llibertat d'esperit, davant el «fet viu» es tanquen en la limitació d'un «problema català», coincidint en aquestes nominacions d'excepció i en les derivacions de «tractament medical» per a resoldre'n el contingut, com se resoldría una malura, una indisposició local o una anormalitat orgànica qualsevol.

Sense que d'aquestes petites resolucions teòriques i parcials en pervingui altra cosa que una nova limitació.

El «cas» o el «problema» de Catalunya, es converteix aleshores en «qüestió», és a dir en «interrogant», (amb marge per a tots els dubtes), que fins etimològicament repugna a l'afirmació total del nostre fet viu i a la continuitat de la nostra certesa. Ni el doctor Torras i Bages, en «La Tradició Catalana», ni don Enric Prat de la Riba en la seva «Nacionalitat Catalana»,—(fonts veritables de la nostra literatura de la regeneració),—ens plantegen qüestions.

Parteixen, naturalment, de la realitat nacional catalana; i de la plena concreció actual de la seva elaboració històrica en resulta un estat de normalitat, de salut i de virior que desmenteix totes les excepcions de «problema».

La seva situació «regionalista» fa que'l senyor Ossorio Gallardo concedeixi excepcional importancia a documents literaris populars del periode històric que estudía (anys 1793-1795) oblidant que foren aquells temps de «decadencia catalana» com ha demostrat en sos interessantíssims articles de gran preparació i de fina penetració, D. A. Rovira Virgili.

Quelcom de l'incomprensió balmesiana romàn al senyor Ossorio Gallardo. I és la seva actitut «regionalista» que no li deixa capir l'essencialitat nacional catalana de la qual, amb singular agudesa, i a propòsit d'un text de Balmes, precisament, sab concretar-ne tres elements principalíssims: l'aristocracia del dret, de l'investigació històrica i de les arts; els polítics i el sentiment popular.

Jo crec que d'aqueixos elements en veu més aviat la significació formal. Perxò encara devegades confón les «diferenciacions» entre Castella i Catalunya amb «prevencions» equívoques, perxò també defineix el català com «una mezcla extraña de lírico y de utilitario», sense recordar que la nostra raça és essencialment intel·lectual. I és perxò, encara, que lloa l'equilibri del senyor Maura «para normalizar a España en lo intelectual y en lo efectivo; para facilitar un mañana de concordia», just en el punt en que nosaltres lamentem la seva feblesa, car la eficacia d'aqueix demà somniat serà donada an aquells qui sàpiguen i vulguin allunyar-se de la ficció retòrica, oratoria i parlamentaria de l'Espanya del segle XIX.

De tota aquesta ideología nostra n'hi han vesllums en el text del senyor Ossorio Gallardo.

El sentim molt aprop quan parla de la falta de comunicació entre el poder ie ls governants; quan diu que l'Espanya real és enfront de l'Espanya política; o quan protesta de que castellà i espanyol siguin sinònims. Però trobem a faltar la «convicció nacionalista», tot reconeixent la sinceritat afectiva del llibre i respectant el criteri de l'autor i les seves valoracions d'utilitat per a Catalunya, fòra de Catalunya.

LOPEZ-PICÓ.

Congrés de Dret català

Als Advocats de Catalunya

El Congrés de Metges de llengua catalana és d'una gran exemplaritat per a nosaltres, els advocats, els que dediquem nostra activitat a les tasques del Dret. Ells, els metges catalans, s'han sabut aplegar en Congrés sens altre lligam que el de la llengua, que, al fi i al cap, respecte al objecte del Congrés és d'una finalitat secundaria. Per què nosaltres, els juristes, no ens hi juntem en Congrés? Tenim, respecte del mateix, la finalitat secundaria de la llengua (com els metges) i ultra això, la finalitat principal, substancial, del Dret.

El dipòsit de Dret català és sagrat. I ha sigut confiat a nostres mans. Tenim en ell el teixit que ha lligat durant molts segles les relacions socials dels catalans i que, respecte a la manifestació dels drets subjectius, encara les regula avui en part. Per què, doncs, no hem de fer possibles per a conservar-lo, aumentar-lo i perfeccionar-lo? Es que no fent-ho no cauría una gran responsabilitat damunt nosaltres?

El dia en que el Dret català caigués s'hauría donat el cop de mort a la nacionalitat catalana. Perquè el del Dret és sempre el vincle més fort que lliga els pobles ja que és la resultant d'un conjunt d'altres vincles. Quan un poble deixa morir el seu Dret és que aquest poble ja no té una tradició propia en la constitució de la familia, en la vida contractual civil, en la seva vida individual («subjectiva», com diría Duguit) ja que, en últim terme, la individualitat és ço que dona motllo especial als pobles.

Afortunadament, nostre Dret creix. I si per un costat nostra vida de relació s'adapta a ço que les corrents de Dret públic i de Dret mercantil exigeixen, per altre, la vida contractual, de familia, de successió, troba cada dia noves formes, arrencades dels nostres costums, en què manifestar-se.

Emperò, amb això no n'hi ha prou. Perquè si amb aquest treball de la vida espontània, que neix naturalment dins nostre viure social, no se li dona una musculatura científica, no s'arribarà mai a incorporar-lo a l'organisme del Dret reconegut, del Dret que's perpetúa i que, a la curta o a la llarga, entra en la llei.

Es veritat que nostre Dret, malauradament, no té avui correspondencia en la legislació. Tant sols la jurisprudencia és la seva font de moviment, de renovació, unes vegades, de mort, altres. I aquest és un argument més que ha d'estimular els catalans a procurar per tots els medis el progrés científic del Dret nostre. Perquè, si no el fem avençar en l'esfera científica, quina altra esfera li queda per a desenrotllar-se?

N'hi ha prou en recullir les bategades de la vida real. El dret s'elabora vivint la vida social. I aquesta no pot ésser mai modificada per la correspondencia o no correspondencia amb la «Gaceta». Des que una norma jurídica té les primores manifestacions dins la massa «amorfa», fins que dita norma es converteix en llei, hi ha un espai immens, una distancia grandíssima, que omple la costum. La funció de la llei, diu En Giner, no és més que «un cas particular» de l'acció de l'home sobre l'home, de la vida legal de regulació social. I no's pot afirmar mai que una llei sigui llei, si abans no hi ha hagut el conjunt viu, orgànic del poble, que l'hagi viscuda, afirma En Costa. Què hi fa, doncs, que nostre Dret no pugui cristalitzar en lleis si nosaltres podem recullir aquest Dret des que's manifesta i portar-lo pels viaranys de la costum i de la ciencia, fins a les portes mateixes del Parlament?

El còs social és qui treballa el Dret (en això coincideixen des de Savigny fins a Rousseau, segons nota ja En Giner en les seves notes a la «Enciclopedia jurídica» de l'Ahrens). Doncs si després el legislador coneix sa obligació i tota la finalitat social d'aquesta, ja farà que la llei sigui obra, no d'una reflexió abstracta, sinó d'una reflexió exercitada damunt els materials que li ofereix la historia. De la llei, avui, ja no se n'esperen prodigis, sinó traducció de realitats.

I si lo que hem dit pot constituir materia de meditació en ço que a nostre Dret (legal) futur pot referir-se, quan no puja de grau l'obligació de la conservació i valoració exacta del Dret català anterior a «Nova-Planta» que ja tenim elaborat?

***

No so jo dels qui tinc fè cega en la tasca dels Congressos. El Congrés modern no és més que un lloc per a realitzar intercanvi d'idees i per a estimular a treballar. Quan s'ha treballat ja, quan se porta tasca feta, allavors és quan el Congrés pot donar algun resultat.

En nostre cas, no hi ha tasca en aquest sentit? Es indubtable. Però com que no podem estendre'ns més en aquestes consideracions, tanquem l'article dient que un Congrés de Dret català portaría els següents aventatges:

Primera. Conservació del Dret nostre, ja en l'esfera científica, ja en la mateixa esfera dels Tribunals, puix altre serà el respecte que aquests tindràn el dia en que vegin que nosaltres, els advocats catalans, i junt amb nosaltres la opinió de Catalunya, som els primers en respectar-lo.

Segona. Renovació de Dret per l'estudi de les costums i pràctiques jurídiques.

Tercera. Contribuir, en aquest aspecte, a l'obra grandiosa de reconstrucció de nostra nacionalitat.

***

I repetim-ho: si els metges poden reunir-se en Congrés units tansols pel vincle extern (extern des del punt de vista del Congrés) de la llengua, ¿quant més no podríem fer-ho nosaltres, units per la llengua i per l'objecte del Congrés, el Dret català?

No fem més que llençar la iniciativa. Als advocats catalans, als catalans tots, a la premsa toca, en tot cas, recullir-la i donar-li vida de realitat.

Josep M. GICH.

Bellmunt (Falset), setembre de 1913.

(De la revista «Catalunya»).

Polítiques

Oficines centrals electorals

Fa dies que treballen les oficines electorals de la Lliga Regionalista preparant els treballs necessaris per a l'organització de les eleccions vinentes.

El Diccionari electoral a base del nou cens està acabant-se.

De 9 a 1 i de 3 a 7, estàn ja a la disposició del públic que necessiti consultar-les.

L'idioma i la Justicia

Es el lema d'un interessant article que publica el confrare «El Restaurador» amb motiu de la Memoria del ministre de Gracia i Justicia, llegida en l'acte de l'obertura dels Tribunals, en la qual se preocupa de les mides que cal adoptar per a donar més bon acert en les sentencies dels Tribunals.

«El Restaurador» senyala com a un perill que hi hà a Catalunya i que pot induir a error en les sentencies, el fet d'haver-hi jutges, magistrats i secretaris castellans que no entenen les deposicions de querellants, de querellats o de testimonis que en un 70 per 100 no parlen bé més que la seva llengua o no entenen bé lo que aquells els pregunten.

Demana que s'aumenti els intèrpretes jurats de tal manera que intervinguin en tots els actes orals de la justicia i que siguin ells els que formalitzin les actes d'aquests actes, posant així un fonament exacte al judici.

Diada Regionalista a Santa Coloma de Farnés

Els regionalistes de la Selva volen aplegar-se a la capital de la comarca, per a escoltar als leaders de la nostra causa.

S'està organitzant la festa per al dia 19 d'octubre, amb l'assistencia de don Francesc Cambó i del diputat pel districte, don Joan Ventosa i Calvell.

Se celebrarà el míting a les deu del matí, al teatre del Círcol Columbense i després hi haurà un gran àpat en honor dels diputats regionalistes, amb assistencia de personalitats de tots els pobles de la comarca.

S'espera, amb fonament, que serà una altra de les grandioses i entusiastes Diades que's van celebrant per les ciutats i viles de la nostra terra.

Amb l'aplaudiment del poble

Els regidors de l'Ajuntament de Breda varen assistir a tots els actes de la passada festa major portant les veneres, insignia del seu càrrec, penjades al coll amb riques cintes de seda dels colors de la bandera catalana i el poble a l'adonar-se'n els tributà grans aplaudiments cada vegada que feien cap an algun acte cívic o religiós.

Varies

—La notable revista «Catalunya» inclou en el seu darrer número el següent sumari:

«La joventut Esquerrana.—Tres apòlegs—II.—El Sant, per R. Rocabado.—Sentiment de patria.—III, per Josep Lleonart.—Del metamorfisme d'una nacionalitat pel llenguatge.—Aspasia.—Estances, per C. Riba-Bracons.—El vot de la dòna, trad. R. B.—Castedat i capacitat de treball, per G. Ferrero.—Camí de perfecció, per S. Vinardell.—De la premsa: Cultura Centralista.—Un fascicle del fiscal del Tribunal Suprem.—Per la dignitat artística.—Una vergonya, per J. Morató.—«El centenario de Ramón Lull», per Miquel S. Oliver.—«Ciudadanía», per Lluís de Zulueta.—«Detritus de un partido».—«¿Se desnacionaliza Cataluña?» per Ramiro de Maeztu.—Càtedra de la Llengua Catalana.—Estudis Universitaris Catalans».

—Llegim en un confrare local:

«Sabem que valiosos elements d'aquesta Universitat han visitat al catedràtic de medecina doctor don Miquel A. Fargas, demanant-li autorització per a presentar la seva candidatura per a senador per la mateixa, tan aviat se convoqui a eleccions, i oferint-li, per consegüent, son més decidit apoiament.

El senyor Fargas els contestà agraint la designació i acceptant-la, afegint que, convençut partidari de l'autonomía universitaria, si el vot dels seus companys li és favorable, serà aquella el lema de sa actuació en el Senat on procurarà obtenir les majors ventatges per a la classe».

—Ha mort don Joaquim Viñas i Pagès, un antic republicà federal. En 1869 se sublevà amb en Joaritzé i formà part dels batallons republicans en temps de la guerra civil. Havía ocupat càrrecs en el Consell Regional Federalista de Catalunya, essent molt estimat pels seus companys Vallés i Ribot, Lostau, Roig i Minguet. Havía escrit en els periòdics «El Federalista» i «La Avanzada» i mai havía volgut ocupar càrrecs públics. Als darrers anys de la seva vida estava separat de tota actuació política. (A. C. S.)

—«El Progreso» d'ahir vé tot alarmat perque creu que Espanya vol aliar-se amb la republicana França i la lliberal Anglaterra, i tem que això l'obligui a lluitar contra l'autoritaria i militarista Alemanya.

—Sobre'l tema «Actualitat política» donarà don Adolf Cabús una conferencia a Mora d'Ebre, i és possible que també hi parli don J. Mani i Mañé.

—A Girona comença a haver-hi moviment electoral. Els lliberals i republicans aniràn junts. També hi aniràn conservadors i jaumistes. Els regionalistes lluitaràn sols.

—L'Assamblea de la U. F. N. R. de Badalona acordà que'ls nacionalistes vagin junts amb els lerrouxistes en les vinentes eleccions municipals.

—L'Ajuntament del Ferrol ha fet un homenatge de consideració i respecte a l'il·lustre català, general d'enginyers navals, don Andreu Avelí Comerma, entregant-li un artístic album amb motiu de cumplir 71 anys.

L'alcalde pronuncià un afectuós discurs, i el senyor Comerma, molt emocionat, manifestà son agraiment dient que en son testament deixa consignat que la seva gran biblioteca se reparteixi entre el Ferrol i la ciutat de Valls, lloc de la seva naixensa, i un gran laboratori d'arts i oficis.

L'acte se revestí de gran solemnitat.

—Han arribat a Girona sis agents de policía de Barcelona que hi estaràn de servei mentres el president de la República francesa M. Poincarè sigui a Espanya.

Diputació

Comissió Provincial

La Comissió Provincial ha despatxat els següents assumptes:

Secció de Comptes municipals.—Dictamens proposant l'aprovació i finiquit dels comptes municipals del Bruch, Llussà, Parets, Papiol, Rubí, Sant Feliu de Llobregat i Sant Martí del Bas, de 1912.

Avinyó, Bigas, Bachs, Sant Martí Sasgayoles, Santa Marguerida iel Penedès, Tagamanent i Villalba Sasserra, de 1912.

Idem de censura sense reparos als comptes municipals de Vilanova i Geltrú, de 1912, els quals s'han d'elevar al Tribunal dels del Regne a qui competeix la seva definitiva resolució.

Secció de Foment.—Informe sobre la autorització sol·licitada per don Enric Arís, apoderat de don Amar Pato, per a creuar amb una instal·lació elèctrica el ferrocarril de Tarragona a Barcelona en el terme de Cornellà.

Idem id. del recurs d'alçada interposat per don Lluís Ribera contra un acord de l'Ajuntament de Berga sobre obertura d'una valla i intercepció d'un pas.

Idem id. id. interposat per don Ramón Cortina contra un acord de l'Ajuntament abans expressat relatiu a obres efectuades en un carreró.

Idem en l'expedient de justipreu de la casa núm. 13 del carrer de la Boria, expropiada per a la Reforma interior d'aquesta capital.

— Van estar a visitar al senyor Prat de la Riba, el senador don Frederic Rahola, el senyor Puig i Alfonso, i el delegat d'Hisenda.

— Ahir tarde va reunir-se el Patronat de l'Escola Superior d'Agricultura, despatxant varis assumptes de tràmit.

— Avui se celebrarà la sessió inaugural del segón periode d'enguany.

— L'enginyer quefe de la Direcció de Obres públiques provincials senyor Mumbrú, ha donat les oportunes ordres per a que siguin reparats per les brigades de la Diputació els següents camins que'ls temporals d'aquests dies han destruit en gran part: carretera de la Rabassada, camins de Cornellà a Sant Feliu i de Santa Coloma i Sant Boi a Sant Miquel dels Horts.

Necrología

L'enterrament del cadavre del jove en Lluís Llambés i Valls fou una inequívoca manifestació de les nombroses persones que acompanyen als pares del difunt en la pena que'ls aclapara amb la pèrdua d'un fill en qui tenien justament xifrades les llurs il·lusions i esperances, per les excel·lents condicions en el finat reunides.

Nosaltres els endressem el més expressiu testimoni del nostre condol.

Joies de nuvia

Havía estat carrilaire, cobrador, empleiat del Municipi, corredor de grans, el pobre Feliu Daniel, i finalment venía joies d'un marxant, amic seu.

La seva vida tenía una mena de desgaire i de tristor que no'l deixava arrelar definitivament enlloc, tot i essent estimat per tot arréu. I es que duia el clau al cor de la penosa i cansonera malaltia de la Celia, la seva filla, única afecte viu que tenía al mon; aquella Celia, hermosa com un sol, però que vora els trenta anys se colltorsava com flor sedenta.

No hagués estat tan maca i fóra segurament esposa d'un home treballador i mare de menuts gentils, i ell avi content i animós, i sobre llurs vides, àrides ara, sense remei, hi hauría el xerrotejar dels petits i ocupacions i responsabilitats joioses.

Tan maca, tan maca, tanta admiració per aquí i tanta flor per allà, li havía el mon fet creure a la infelis que una noia és per a un Rei, i esperant consumida al galant ideal i resplendent, per ell s'havía embellit, per ell havía sospirat commosa i ardenta tota una joventut ja escolada, i els homes del seu bras, homes de carn i òssos, que enamorats i tímits se li acostaven per a que'ls regentés una vida d'amor i de treball no la feien sentir gens, i a la fi se n'allunyaven, corferits o despitats.

I la desgraciada tant que havía nascut per a estimar. Era la seva vida opulenta, una flama crepitant i folla, que com no havía estat alimentada d'amor, després d'haver llengotejat al vent fins al perill desapareixería en un grapat de cendra.

La Celia aquesta fi no la veia i si la veia no s'hi resignava. Malalta greu, tossint i tot desde'l fons d'aquella malaguanyada magnificencia del pit de verge encara es cuidava amb un enamorament d'ella mateixa que commovía. Els brassos, que no tenien esma per a rès, s'alsaven encara tot sovint en moviments coquets per a arranjar la mata lluenta i fina dels cabells negres, i els ulls de febre miraven encara a tots indrets de la cambra humil, amb mirades de foc, com si fos al ball.

Naturalment: havent de vetllar abans el perill d'aquella joventut que's gosava passejant altivament arràn de cingle, i contemplant suara el fracàs i la posta de la pobreta vida equivocada que ell hauría aixecat amb sang de ses arteries, en Feliu Daniel no havía arrelat enlloc per manca de constancia i d'objecte i havía envellit abans d'hora.

I si darrerament havía acceptat la corredería de joies, com el marxant amic seu va proposar-li, va ser perque éll coneixía molta gent, i portant les baratetes i senzilles a mostrar a algún afortunat ex-company de la estació o del Municipi, i les més boniques i costoses a algún fabricant que conegués de quan era cobrador o a la Borsa de grans, alguna cosa feia per a ajudar-se i aixís el pobre home no tenía gaires hores compromeses i podía estar vora la malalta sempre que li precisava, que darrerament gairebé era tot el dia.

El metge ho havía dit:—Morirà com un pollet quan menys s'ho pensi. No s'hi pot fer rès.

I el metge, que era jove, i tant l'interessava la malaltía com encara el cas psicològic, estava commogut, perque era heròic tan mateix lo que feia la Celia, d'estar tant per ella, de cuidar-se com si fós promesa il·lusionada—no sabent-se promesa de la mort—de tenir un tros de mirall junt amb les medecines a la tauleta del costat del silló on allavores estava ja postrada de dia i de nit, i al costat del tros de mirall aquella capseta de polvos rosats per a dissimular la grogor de cera de la cara que ressortía de l'anguniosa coloració dels pòmuls.

El seu pare no la deixava al dia no més que dues estones: a quarts d'una, quan anava a veure els farinaires per a tornar aviat generalment amb els mateixos estoigs, que la Celia no descuidava mai de tafanejar, i, puntualment, a les set del vespre, que a l'Orient trobava el marxant i li donava compte del resultat del dia.

Un vespre en Feliu Daniel, al tornar de l'Orient, va entrar al quarto d'ell, va estar-se una estona quiet i la Celia va sentir cloure un estoig que ella no coneixía. Després el va tancar en el calaix i amb la clau al pany—zic-zac! zic-zac!—va assegurar-se'n bé. Però, tot això, fet tan cautelosament que la noia va conèixer que ell no volía que ella ho sentís.

Finalment, de puntetes, el pare va treure el cap a la cambra de la malalta, creient que descansava.

—Ela! Ela!—va fer ella.—No dormía, nó; ja us he sentit.

Aleshores en Feliu Daniel, dissimulant i fent la cara esperansada, va acostar-se a la seva filla, però ella va anar directament a lo que li interessava.

—¿Què feiau?

—¿Aon?
—Allà... allà al vostre quarto.
—Ah! rès... escrivía.. treia uns comptes—va contestar, provant seguidament de canviar de conversa.

Oh! No l'hi va pas valer. An ella no se l'enganyava fàcilment, que ella tenía les orelles molt fines. Havía sentit cloure un estoig nou i si no li ensenyava s'enfadaría.

El pobre pare començava a donar-se per vençut:—Sí, era un estoig, però rès de particular, com els altres... Una joia que'l seu amic no havía pogut vendre i l'hi donava an ell per a veure si era més afortunat.

—Ensenyeume-la.
—Demà te l'ensenyaré.
—Ara! Ara! — va esclamar aviciadament la malalta.

No hi va haver altre remei. El bon home va anar a cercar l'estoig i amb el cor en un fil, tement que l'impressionés, va posar-lo en aquelles pobres mans de malalta mal-criada que àvidament se li allargaven.

En lloc d'impressionar-se—vès que estrany!—es va posar contenta. Eren joies de nuvia, de gust dubtós, però tan mateix magnífiques.

—Oh, pare, oh! què boniques!—anava dient, passant revista de les arrecades a l'anell, de l'anell a l'agulla de pit i al brassalet.

Se va fer acostar el quinquè, i els diamants lluiren en la cambra humil com en un conte de fades.

Després de contemplar les joies temptadores d'aprop, se les va posar a la falda i va mig cloure els ulls per a veure de lluny l'efecte que feien.

De sobte va allargar bruscament l'estoig al seu pare:—Teniu! Teniu!—Ja les havía vist. Tampoc eren per a ella.

En Daniel ja se n'anava, aguantantse les ganes de plorar, cap a desar l'estoig de bell-nou, quan va sentir una veu feble com si la cambra s'hagués engrandit de sobte o ell ne fos lluny. La veu havía dit:

—Pare...

Es va tombar plè d'indulgencia. Una onada de vergonya havía pogut tintar de sang aquell rostre de mort de la malalta.

—¿Què vols, filla? ¿Què tens?
—Escolteu.

I li va demanar que les hi deixés emprovar aquelles joies, que no les faría pas mal-bé. Coneixent la bondat del seu pare que no li sabría dir que no, com una criatura va anar animant-se i buscant argumentacions i encara va demanar més. Ella coneixía que aquella nit no descansaría pas; així si ella tenía les joies posades, estant desperta, encara estaven més segures que en el calaix. Si acàs volía dormir ja ho diría i se les treuría a l'instant. Que, per l'amor de Deu, digués que sí. Li feia molta il·lusió. No ho sabría ningú.

Tot s'ho havía dit ella. Era un capritxet de tísica i era inútil combàtre'l.

I en Feliu Daniel, arronsant-se d'espatlles i alçant els ulls al cel, va tornar-li l'estoig.

Alló va ser un deliri que nuava el cor.

Abans de posar-se les arrecades va acostar-se el mirall, va empolvar-se de nou i es va passar per la lassitut dels cabells unes gotes d'oli que li varen deixar les grogues mans untades i oloroses com si s'ungís ella mateixa. Però en les orelles transparents i caigudes les arrecades eren un pès excessiu i una ornamentació macabra.

Tant se valía això. Ella davant del mirall va moure el cap a esquerra, a dreta, ¡a esquerra i dreta! per a veure còm lluíen els diamants en uns moviments de vivacitat que commovíen.

Després, sobre'l pit—blanc de fòra, podrit de dins com els sepulcres de que parla l'Escriptura—es va clavar l'agulla esplèndida.

L'anell li venía baldera en el dit afinadíssim, i el brassalet sorollava en aquella pobra munyeca que no més tenía la pell i l'òs.

De tot aquell dalit ne va restar abatuda i es va empalidir depressa, però encara amb el troç de mirall davant, va mossegar-se els llavis per a fer-'os tornar vermells i va humitejar-se'ls amb aquella seva saliva perillosa que donava cubriment de cor.

Realment, no va descansar en tota la nit; no va fer més que mirar-se, que somriure, que moure's, lluitant amb aquella tos desesperada que en la calma de la nit ressonava tràgicament. Però la desgraciada semblava que passés la nit en el teatre i es vegés admirada de tothom.

Quan a la matinada es va endormiscar, el seu pare, delicat i tremolós, li va treure les joies, però ella, amb els ulls clucs, somniava que les duia.

Al desvetllar-se ja les va demanar com si fossin d'ella, com si les hi haguessin près. Hi havía el metge aleshores i va indicar al pare que la complagués pensant que alló era la darrera cosa que demanava.

Ella tot el dia estava animada i deia que's trobava millor... però aquell reviscolament era la revifalla de la mort.

En Feliu Daniel no sabía pas a quina paret tocava. S'havía oblidat de tot i va passar un dia ombriu anant a esbravar el seu dolor per tots els recons de la casa.

A entrada de fosc va sentir uns cops a la porta. Va obrir esglaiat i es va trobar amb el maxant de joies, qui, al no veure'l a l'Orient, com cada tarde, corría a dir-li que aquell adrès ja era venut. L'hi comprava un jove que ja l'havía vist abans, quan ell el duia, sinó que no s'havíen entès de preu i ara, per casual que fos, quan ell ja no'l tenía, l'havía anat a trobar i l'hi comprava. Però'l volía desseguida, car l'endemà se n'anava a veure l'enamorada, una pubilleta que vivía a una hisenda de l'Empordà, i n'hi volía fer present.

La cara que va posar en Feliu Daniel al sentir parlar de l'adrès va esverar al marxant, qui va preguntar atropelladament:

—¿Que no'l tens? ¿Que l'has perdut? ¿Que te l'han près?

En Feliu Daniel el va calmar rodant el cap, i emportant-se'l a l'extrem del pis li va contar en veu baixa tot lo que havía passat amb les ditxoses joies de nuvia; i ara ell no gosava, havent-ho dit el metge i tot, a pendre-les a la Celia, perque fóra matar-la.

—Però no tinguis por: no passarà d'avui, desgraciadament.

El marxant, a qui havía commogut aquella historia, se'n va anar desseguida a donar una escusa al comprador, però assegurant-li que l'endemà al matí, encara que fos a darrera hora i ni que ell les hi hagués de dur a l'estació, tindría les joies.

I aquell vespre, els dos amics, en Daniel i el marxant, novament reunits, parlaren de lo que calía fer:

—Mira—li deia el marxant—puc esperar fins aquesta matinada. Sinó, no hi hauría altre remei; les hi tindràs que demanar.

—Oh! no hi arribarà, no, a la matinada, la meva filla; el cor m'ho diu.

I fins i tot el pobre pare, com que ja se la veia morta, desitjava que no hi arribés a la matinada per a evitar alló de demanar-li les joies, que ell no sabría pas com fer-ho.

En tant, allí, a la cambra, d'on en Daniel anava i venía, la Celia, enjoiada, empolvadeta, tossint, però amb els ulls vius i els llavis de tant mossegats un foc sanguinosos, en lloc d'esperar la mort, semblava que esperés sentir una orquestra llunyana per alsar-se a ballar lànguidament.

I la nit passava... El metge no's movía d'allí, el pare a tomballons anava de la cambra de la moridora al extrem del pis aon, com si estés amagat, el marxant esperava, i la Celia encara estava per ella en els darrers moments, abstreta amb aquell tresor d'or i diamants.

I ja la claror tèrbola de l'auba entrava pels porticons mal ajustats que encara se sentía tossir i no aquell silenci imposador de la mort que s'esperava d'un moment a l'altre.

El marxant ja consultava el rellotge, enguniós d'aquella situació inhumana i ja no podía esperar gaire temps més, quan l'explosió dels plors den Daniel que trigava a venir varen demostrar-li que ja tot estava llest.

Lo primer que's va fer aleshores, abans i tot de dur-la del seu silló al llit, va ser treure cuidadosament, com si se li pogués fer mal, les joies a la pobreta Celia, que havía mort com un pollet, i colocar-les en l'estoig per a dur-les a l'enamorat que les esperava per a fer-ne present a la pubilleta de l'Empordà, que devía ser sana i alegre i les rebría emocionada com una promesa d'una vida d'amor, ignorant sempre que veníen d'una verge desgraciada que de l'amor havía mort.

El metge jove rodava el cap.

El pare plorava i mostrava sorollosament, a la fi un dia, el dolor que li havía calgut reprimir tota la vida, i el marxant—i això que ell n'havía vist tants de drames al voltant de les joies!—al pendre el tràgic estoig s'esgarrifava.

Era el matí del dia de la Mercè.

R. SURIÑACH SENTÍES.

Seminari Conciliar

Obertura de curs

Amb la solemnitat i gravetat acostumades, es va celebrar ahir al matí, a la capella del Seminari Conciliar, la sessió d'apertura de curs.

Presidía l'acte, desde el seu sitial collocat a la dreta de l'altar, el senyor Bisbe doctor Laguarda, rodejat dels canonges doctors Baranera, i Plà i Deniel; del representant del governador senyor Vidal; del senyor Vallet, representant de l'Ajuntament; del Dr. Marcer delegat per la Reial Academia de Ciencies i Arts; dels doctors Martínez i Oliver, catedràtics de l'Universitat; del doctor Fontrodona de l'Academia de Belles Arts; del doctor Pueyo per l'Institut de l'Ensenyança; i de don Lluis Serraima de l'Academia de Jurisprudencia i Legislació.

A l'esquerra de l'altar estava el claustre de professors junt amb els rectors de San Francisco de Paula i la Concepció.

En llocs preferents hi assistíen també representants d'ordres religioses.

Els alumnes i les seves families ocupaven el reste de la capella.

A les deu en punt va celebrar la Missa el prefecte d'estudis doctor Codina, cantant la «Schola Chantorum» de l'establiment alguns motets amb justesa i esquisida distinció.

Acabada la Missa de l'Esperit Sant, es va entonar el «Veni Creator» que van cantar, drets, els assistents, i seguidament el canonge lectoral doctor Faura, catedràtic de la Sagrada Escritura, va llegir la seva oració inaugural sobre el tema «De momento apologetico profetiarum pro Religione Jesu Christi».

La repartició de premis i matrícules d'honor es va celebrar acabada l'oració inaugural, essent els afavorits els següents alumnes que rebíen de mans del senyor Bisbe els corresponents diplomes:

Don Alfons María Ramírez Moragas, d'Economía Política Cristiana; don Josep Esteva Crehuet, de Teología Moral; doctor Tomàs Pujadas Coll, de Teología dogmàtica; don Miquel Anglí Cusiné, de Teología Dogmàtica i Hebreu; don Josep Sanabre Sanromà, de Institucions de Dret Canònic; don Juli Pelayo Morales, d'Historia eclesiàstica i Arqueología; don Joan Coca Alujas, de Teología general, Oratoria Sagrada i Sagrada Escritura; don Pere Mujal Suàrez, d'Hebreu, primer curs; don Eduard Roman Moragas, de qüestions disputades: Biología, Fisiología, Geología i Química; don Joan Font Valls, d'Astronomía; don Josep Farrés Poch, d'Historia de la Filosofía; don Domingo Avellaneda Vallés, de Cosmología, Antropología, Teodicea, Historia Natural i Física; don Enric Bellesa Torrent, d'Histories d'Espanya i Universal, segón curs; don Gabriel Solà Brunet, de Lògica i Ontología; don Josep Riguer i Puig, de Matemàtiques, primer curs; don Jesús Becuero López, de Grec, segón curs; don Joan Lobo González, de Geografía i quart curs de Llatí; don Fortunato Salvador Diez, de Llatí, tercer curs; don Pere Pujol Comas, de Grec, primer curs; i don Enric Xicola Pons, de Llatí, segón curs; don Francesc Vilaseca Morera, d'Historia d'Espanya; don Francesc Montoliu Soler, de Llatí, primer any; don Antoni Roig i Màs, de Geografía; i don Angel Ruiz Calderón, del curs preparatori. Acabada la repartició, el claustre ha fet solemne Professió de Fè en mans del senyor Bisbe, el qual declarà seguidament obert el curs de 1913 a 1914.

Municipi

L'arquitecte municipal senyor Vila i Palmés ha demanat un mes de llicencia per a visitar algunes capitals estrangeres i estudiar lo que tingui relació amb la policía urbana i obres de la vía pública.

Com resultat del expedient instruit pels senyors Rosés i Grau sobre irregularitats en la cobrança de drets de consums a l'Escorxador general, se proposa a l'Ajuntament que declari cessants a un fidel de primera classe, a dos escribents i a un aspirant i que s'aperciebeixi al director i a un interventor.

Malgrat tractar-se de fets comprovats, no és segur que aquestes peticions prosperin, perque un dels delinquents compta amb altíssimes proteccions de certs republicants.

Desgraciadament l'experiencia demostra que quan se té influencies com aquestes, se pot delinquir amb la més completa impunitat.

Per a la sessió vinenta hi ha sobre la taula 124 dictàmens.

En quant an això l'Ajuntament actual és incorretgible.

El senyors Lladó i Arola telegrafien de Madrid:

«Visitat President Consell Estat interessant favorable resolució assumpte subvenció Exposició d'Art. Seguirem gestions visitant marqués de Figueroa ponent. Quedem practicant interessants treballs relatius informació Consums, proseguim estudis».

La secció facultativa ha entregat a la comissió d'Hisenda el plec de condicions per a treure a subasta les obres de reforma i aixamplament del mercat de Sant Andreu.

Els moços del mercat de Sant Josep han demanat una gratificació anyal de 1.500 pessetes pel «excessiu» treball que tenen.

El negociat d'Instrucció (Governació), demana al pensionat a l'estranger don Ignasi Bruguera o a algú de la seva familia, a fi d'enterar-los d'un assumpte que'ls interessa.

Varis mestres d'escoles graduades demanen poder donar ensenyança d'altres.

Avui començaràn a funcionar a la tarde les oficines municipals.

Una comissió de les Tres Classès de Vapor ha sol·licitat aussilis per als vaguistes.

Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis

En la sessió darrerament celebrada pel Consell Directiu de la Caixa de Pensions per a la vellesa i d'estalvis acordà imprimir gran activitat a les obres de l'edifici que la Caixa està construint a la Granvía A de la Reforma.

També s'acordà la pròxima obertura de la Sucursal de Palma de Mallorca, iniciant-se amb aquesta Sucursal la organització de la Caixa de Pensions en les Balears. Per a declarar constituida la Junta de Patronat de l'esmentada Sucursal i donar possessió als vocals de la mateixa, se trasladarà dintre pocs dies a Palma una Comissió del Consell en la que figurarà son president don Lluis Ferrer-Vidal i Soler. L'instal·lació de les oficines a Palma està ja terminant-se.

En vista de la convocatoria pel ministeri de la Governació d'una Assamblea nacional de Caixes d'Estalvis, que's celebrarà a Madrid el dia 25 d'octubre, s'acordà que assisteixi an aquesta assamblea, com a delegat, el director general senyor Moragas i Barret.

Aiximateix s'acordà la realització de una nova operació de previsió, anomenada segur infantil, que tindrà per objecte la formació de dots en combinació amb la preparació de pensions per a la vellesa. Aquesta operació s'organitzarà per a facilitar als nois que a l'arribar a la joventut disposin d'algun medi amb que establir-se i que a l'arribar a la vellesa puguin comptar amb recursos per a passar els darrers anys de la seva vida.

La Caixa de Pensions organitzarà aquesta operació dintre del règim legal de l'Institut Nacional de Previsió, i la desenrotllarà en les Mutualitats escolars de qual creació i funcionament a Catalunya i Balears cuidarà la Caixa de Pensions en virtut del conveni de reassegur i col·laboració que té estipulat amb dit Institut Nacional de Previsió, i de la seva condició d'entitat similar an aquest Institut que l'Estat li té oficialment reconeguda.

Per a obtenir la major difusió possible en el segur infantil i en el de pensions i per a facilitar la constitució de Mutualitats Escolars i Populars en tots els pobles, el Consell Directiu completà els anteriors acords, amb el d'emetre tres series de segells de deu cèntims, cinquanta cèntims i una pesseta, que podràn ser adquirits per les Mutualitats, Escoles, Col·legis, Montepíus i demés entitats que vulguin valer-se d'aquest medi per a rebre les imposicions dels seus alumnes o socis i trasladar-les a la Caixa de Pensions per a la vellesa i d'estalvis.

Solscripció per al monument a Mn. Cinto Verdaguer

(Acabament)

Ajuntament de Capellades. — Ajuntament, 25; Salvador Ferràn, 3; Delfí Tusset, 1; Pau Galceràn, 1; Jaume Castells, 0'50; Jaume Mora, 0'25; Esteve Poc, 0'25; Pere Costa, 0'20; Faustí Hernàn, 0'25; Emili Bou, 0'25; Marcell Sitjes, 0'25; Antoni Font, 0'20; Genís Roig, 0'25; Francisco Sabater, 0'25; Joan Freixé, 0'25; Pere Claramunt, 0'20; Joan Alegre, 0'25; Quintí Rafols, 0'25; Josep Llupias, 0'25; Amador Romaní, 3; Josep Cardús, 0'50; Victor Guasch, 1; Josep Muntal, 1; Francisco Ruiz, 0'50; Antoni Muntal, 1; Joan Muntal, 1; Rigobert Ferrer, 0'50.

Ajuntament de Pierola, 20.

Producte d'una festa literaria a Pierola, 20.

Societat choral «Catalunya Nova», 28'35.

Lluis N. Brugada, 5.

Tomàs Escrich, 5.

«Gent Nova», de Badalona, 15.

«El Radical», setmanari tradicionalista de Reus, 5.

Total de lo recaudat, 99.091'56 pessetes.

A l'estranger

DE FRANÇA

Les relacions franco-espanyoles.

París 30, 11'50 matí.—«La Liberté» diu que l'acullida dispensada a M. Barthou a San Sebastiàn tindrà a França un ressó durable.

«Le Temps», després d'elogiar calurosament les qualitats del Rei d'Espanya, se mostra conforme amb lo manifestat a San Sebastiàn pels senyors Barthou i López Muñoz: França i Espanya estàn unides. Ho estàn per evident solidaritat del seu pervenir al Mediterrani, per la comunitat necessaria de la seva obra africana, per la conciliació desitjable de les seves relacions econòmiques, per les afinitats seculars de la seva cultura, per la seva concepció idèntica de la pau europea i per la mutua confiansa que obre als dos pobles les més belles perspectives.

El «Journal des Debats» considera que les manifestacions de San Sebastiàn a més de bon prefaci del viatge de M. Poincaré pot ser el preludi de la entente franc-espanyola.

«La Republique» se congratula de que França i Espanya estiguin regides per homes tan ben disposats a consagrar la intel·ligencia entre ambdós països i elogía la lleialtat, simpatía i excepcional intel·ligencia del Rei Alfons.

«L'Action» saluda amb efusió les jornades franco-espanyoles d'ahir i de demà, que seràn fecondes per al desenrotllo dels interessos dels dos països i l'estabilitat europea.

El «Gil Blas» afirma que la voluntat del Rei Alfons guiarà als dos països cap a una beneficiosa armonía.

«La Petite Republique» espera amb confiança el viatge de M. Poincaré.

«Le Gaulois» diu que M. Poincaré ha encarregat dues magnífiques nines per a regalar-les a les infantetes espanyoles.

«L'Espagne» publica unes declaracions del general Luque, qui després d'examinar la situació d'Espanya al Marroc i constatar que França i Espanya han rebut un manament d'Europa, afirma que les dues nacions, unides per afinitats de raça, llaços seculars i tradicionals interessos comuns, deuen unirse encara més estretament per a realisar la missió que'ls està confiada.

Un aviador alemany

París 30, 12'40 tarde.—Bologne Sur Mer.—Un oficial aviador alemany ha aterrissat prop d'aquesta població.

S'havía dit que les autoritats locals l'havíen detingut, però no és exacte. Solament se li ha exigit la documentació.

L'aviador ha manifestat que és agregat al camp d'aviació de Berlin i concorría al gran premi nacional alemany, dirigint-se a Anglaterra per la vía Colonia i Bruselas, i s'ha vist obligat a aterrissar a França a causa de la boira.—Havas.

D'ITALIA

Les relacions italo-espanyoles

París, 30, 10'21 matí.—Roma.—Referint-se al projecte de tractat entre Italia i Espanya, diu «La Tribuna» que'l rei don Alfons, segons informacions fidedignes, parlant amb l'embaixador italià, li va manifestar la seva gran satisfacció per constatar la mútua simpatía que s'afirma en aquests darrers temps entre ambdós països.

El monarca espanyol s'informà amb interès de tot lo referent a la constitució del comitè italo-espanyol de Roma.

Afegeix «La Tribuna» que'l mes entrant es constituirà també el comitè hispano-italià de Madrid.—Havas.

A Libia

París, 30, 10'30 matí.—Benghazi.—La quarta divisió de la Cirenaica s'ha apoderat dels campaments de Talcaza i Sidi-Rafa.

Els rebels han tingut pèrdues considerables.

Les dels italians són 4 morts i 20 ferits.—Havas.

DE PORTUGAL

L'ordre pública

Lisboa, 30, 11'37 matí.—Aviat seràn trasladats a la fortalesa de Monsanto 80 presoners polítics que's troben actualment a la presó civil.

S'ha convocat el Consell de ministres a una reunió extraordinaria per a ocupar-se d'assumptes relacionats amb l'ordre públic.—Havas.

D'ALEMANYA

França i Espanya

París 30, 12'20 tarde.—Berlin. — Els diaris alemanys, comentant l'entusiasta acullida dispensada a M. Barthou a Espanya, deduceixen que deu existir una aliansa entre França i Espanya.—Havas.

DE L'ARGENTINA

El presupost

París 30, 1'30 tarde.—Buenos Aires.—El ministre d'Hisenda ha presentat a la Cambra el projecte de presupost per a 1914.

Els ingressos se calculen en 451 milions 448,000 piastres paper i els gastos en 451.439.222 piastres paper.

En el missatge presidencial que acompanya el projecte de presupost es diu que les previsions sobre les pròximes cullites són excel·lents. Les exportacions en el primer semestre d'enguany han passat de 293 milions de piastres or i les importacions han arribat a 209 milions de piastres.—Havas.

D'ORIENT

La pau

París, 30, 10'25 matí.—Constantinopla.—En la reunió de la conferencia turco-búlgara per a la firma del tractat de pau, el gran vizir, que presidía, ha felicitat als delegats per haver pogut arribar a la conciliació i enllestir la seva obra pacificadora.

Està convençut de que la pau anirà seguida d'un periode de prosperitat, impulsada per les bones relacions d'amistat entre els dos països.—Havas.

Espectacles

TEATRE CATALÀ **Romea**
Dissapte 4 d'octubre
Inauguració de la temporada d'hivern
Companyia de comedia de JOAN BALAGUER
en la que figura: MARIAN DE LARRA
Primera actriu: CONCHA CATALA
Primer galan: ANTON TORNER
Abonos. — A diari per series de 10 funcions de nit. Moda, a 6 divendres, que tindràn lloc els dies 17, 24, 31 d'octubre, 7, 14 i 21 de novembre. Queda obert a l'Administració del Teatre, de deu a una i de tres a sis.

TÍVOLI Circ Eqüestre
Gran Companyia Internacional Eqüestre Gimnàstica, Acrobàtica, Còmica i Musical
Avui, dimecres, nit, a un quart de deu. Grandiós programa, prenent-hi part tots els artistes de la Companyia i els graciosos clowns Freres Fillis, Mariani i Totti, Goro i Mariàn, i els august Totó, Gasparini i Resga.—Demà, matinée infantil. Nit, segón dia de moda!
DEBUT
de la notable «Troupe Ben-Mediani», 8 àrabes, 8; piramidistes acròbates, eminents saltadors.—Dissapte, debut de The Heimels, extraordinaris ciclistes còmics.—Pròxima setmana, la notable troupe «The Familie Fredianis, 8 persones, 4 cavalls, únics en son genre; «Les Asthons» preciós número compost de 4 senyoretes i 1 senyor; triu Formentini i altres de gran novetat.
Se despatxa en comptaduria.

TEATRE DE NOVETATS
Gran Companyia d'Opereta italiana de AMADEU GRANIERI
Avui, dimecres, nit, a un quart de deu:
Debut de la notable tiple còmica
AMELITA GROSSI
que tan grats records deixà en sa darrera temporada al
TEATRE TÍVOLI
fent la seva presentació amb la preciosa opereta en tres actes
EVA
interpretant el paper de «Gipsi», que va estrenar a Italia i que va alcansar un sorollós èxit. Aquesta setmana, estrena el molí a ventos.
Se despatxa en comptaduria.

Cine Eldorado Teatre de Catalunya — Avui, dimecres — Tarde i nit
¡¡Aconteixement Cinematogràfic!!
Estrena de GERMINAL
grandiosa pel·lícula de 3.200 metres, segons la famosa novela, obra mestra del célebre escriptor Emili Zola.
Aquesta magnífica cinta es la segona de la nova serie de les extraordinaries; editades per la renomenada casa Pathé Frères, i segurament son èxit superarà a quantes se n'han projectat fins a la data, puix ademés de son assumpte veritablement sensacional i dels grans treballs i sacrificis que la seva confecció ocasionà, sa interpretació es de lo més perfecte que s'hagi vist, estant confiat el principal paper a l'eminent artista Henry Krauss, tan celebrat en sa creació de Joan Valjean en «Los miserables».—Estrena de «Revista Pathé», amb assumptes d'actualitat.—Demà, dijous: Estrena de «Max-Linder aficionado fotogràfico», extraordinariament còmica.

Diorama
Avui, dimecres, excel·lent programa. Exitàs de les pel·lícoles
Cuento del viejo Tahaty
LA MALDICIÓN
EL CONTRASTE
LA TELEFONISTA
i altres de gran èxit.

SALA MERCÈ
GRAN CINEMATÒGRAF
Tarde i nit espléndides sessions
Llegenda del vell Totay 600 metres
La maledicció. - Recompensa
Kri-kri en l'entravé
Scarpi sofreix corrents d'aire
La telefonista. - El contrast
(700 metres) (850 metres)
El porc encisat, La caixeta d'estalvis den Polidor, etc.
GRUTES MARAVELLOSES
EL PALAU DE LA RIALLA

TEATRE NOU
Avui, dimecres, dia 1, tarde, a les cinc, funció doble. Ultima representació (2 actes) «La Tirana». Nit, a un quart de deu. Programa alegre.—Primer: «Ki-ki-ri-ki».-Segón: «Los martes de las Gómez». Gran concert còmic seriós. - Tercer: L'obra del dia «Arriba el telón», cada dia coses noves, cada paraula, cada escena i cada número son altres tantes ovacions sorolloses.-Dijous, tarde, gran matinee, posant-se en escena per primera vegada «Arriba el telón». - Divendres estrena del vaudeville liric en tres actes «Especialista en divorcios».

Saló Catalunya
Elegant i predilecte Cine. - Notable quintet.
Avui, dimecres, 1 d'octubre 1913
JA HA ARRIBAT AQUESTA DATA TAN DESITJADA: Gran sorpresa. El privilegiat Saló Catalunya, al que li cab sempre la honra d'adquirir la EXCLUSIVITAT de pel·lícoles de veritable mèrit i importancia, dóna novament fè d'això, amb l'estrena de la interessantíssima cinta d'assumpto històric
Cristóbal Colón i el descubrimiento d'América
1.500 metres, 3 parts i 36 quadres
editada per la important marca
SELIG
Després de laborioses negociacions amb la casa editora podem oferir al públic un fidel reflexe dels aconteixements ocorreguts al gran sabi, a l'insigne almirant genovès. Desde sa arribada a Espanya ont conseguí celebrar una entrevista amb la Reina Isabel en el camp de batalla de Granada, la partida per al Nou-Món en les tres carabeles la «Santa María», la «Pinta» i la «Niña» (que son reproducció exacta de les que'l Govern espanyol va fer anar als Estats Units quan el Centenari de Colón). Desembarc en el nou continent, tornada a Espanya fins la seva presó i mort, està reflexat amb tal exactitut, però lo que més cautiva es la rebelió a bordo de la «Santa María» volent obligar a Colón a retornar, desesperats de no veure terra, però el gran navegant logrà dominar a la tripulació, i la desesperació se tornà boja alegría al veure posarse un colom en el pal major de la «Santa María» i sentir al cap de poc la veu del vigía senyalant terra. La pel·lícola està cuidada ab tot l'esmero que requereix tan interessant assumpte, poguent-se assegurar que
Cristóbal Colón
serà un altre grandiós èxit dels molts alcansats pel Saló Catalunya poguent-se assegurar que serà la cinta més interessant de quantes se n'estrenen avui.
«Entre hermanos», Nordisk; «La fè de una jóven», «Semanario», Eclair; «Pobres niños», i altres que obtenen un èxit sens igual, per lo que en conjunt formen un programa superior per tots conceptes.
Molt aviat segona de la sèrie artística
Susagna Grandais
amb la preciosa comedia «Una intriga de amor».

NOTICIES

DE BARCELONA

Ha sigut caçat un altre individu de la partida de lladres que's dedica al robo de canonades de plom.

L'aixamparen ahir a les nou del matí els veins del número 3 del carrer de Brosolí, quan ja havía arrencat un bon troç de la canonada de l'aigua.

Va ser portat per un municipal a la delegació. Un company seu va poder escapar.

Vanos Cardús Portaferrissa, 10

Relació dels objectes trobats i dipositats a la majordomía de Casa la Ciutat:

Un moneder de pell per a senyora contenint un mocador i cèntims; un paraigües d'home; un anell amb pedres que semblen falses; uns documents a nom de Domingo Sangrà; un moneder petit de nena contenint un mocador.

CONCURS

Gratificaré la millor contesta a les següents preguntes: ¿Per què no's reúnen les obres de l'hospital de Sant Pau? ¿Què retarda la seva inauguració? Què pot fer-se per activar-la?

Les contestes abans del 10 d'octubre, firmant-les baix lema. Se publicarà el favorescut per a que passi a recullir el seu premi.

Escriure a «DOCTOR», Rambla del Centre, número 37, anuncis.

Granja Batlló La millor llet de vaca i de cabra. Corts, 547. Tel. 3 103.

Telefonemes (partes telefònics) rebuts i detinguts en la Central de telèfons, Avinyó, 11, per no trobar els destinataris:

De Madrid, Carme Ortega de Mercader.—De Reus, Joan Manuel Mariné, Aragó, 370.—De Villarreal, Folch i Albiñana, per Agustí Navarro, passeig Duana.—De Màlaga, Gaspar Gasch.—De Reus, Castilla, Capmany, 9.—Madrid, Joan Vincenti, Rambla Catalunya, 23. De Madrid, Caritat del Monte.

— En les construccions d'acer i ciment (formigó armat) s'empleen materials millors que en les obres ordinaries, i a pesar d'això són més econòmiques, més duraderes i incombustibles. Presupostos: «Construcciones y Pavimentos S. A.» (abans Miró, Trepat i Companyía), Pelayo, número 1.

A tres quarts d'onze d'ahir matí es va incendiar la fàbrica de vernissos que don Valentí Saladich té en el carrer Vilamur, número 4, cantonada a la Travessera de Gracia.

Acudiren tots els bombers del quartet d'Hostafrancs, manats pel quefe senyor Casadó, havent-se extingit el foc un'hora i mitja després de començat, sense cap desgracia personal.

L'edifici, que sols consta de planta baixa, està completament destruit i perdent-se les existencies.

Unes barraques que hi hà a la vora de la fàbrica incendiada, es van salvar, per venir el vent en direcció contraria a les calderes de manipulació, que d'haver-se incendiat haurien fet les pèrdues més considerables.

— Amb les plujes d'aquests dies han quedat demostrades palpablement les ventatges de la impermeabilisació WIDERREGEN.

Al Palau del Governador del Park es va reunir la comissió permanent de la Exposició Internacional d'Industries Elèctriques, presidida per don Joan Pich.

S'aprovà una moció del comte de Lavern relativa a que s'interessi de l'Ajuntament que estudii quant faci referencia a la completa instal·lació de les grans avingudes i víes que han de donar accés al clos de la Exposició.

Se delegà a l'enginyer senyor Rubió i al senyor Janer per a que estudiín l'avant-projecte de tarifes anexes al Reglament.

S'acordà recabar del Govern l'autorització per a que, amb objecte d'adquirir recursos amb que atendre als gastos del Certamen, autoritzi la celebració de dos sorteigs de lotería de la Exposició; i tenint en compte la importancia extraordinaria que la concessió significa, s'acordà que en representació del Comitè permanent, el comte de Lavern i don Josep Gómez del Castillo durant sa pròxima estada a Madrid, facin les gestions que creguin necessaries per a recabar dita concessió.

Per últim, el Comité quedà enterat de les comunicacions trasladant els acords adoptats per la Federació Patronal i Hotelers i altres societats relatius a la seva adhesió al futur Certamen.

Tractament de la **sordera, sordo-mudesa,** per la reeducació de l'orgue auditiu (massatge fonoide).—Doctor BERINI DERVAUX.—Valencia, núm. 250.

S'acordà convocar altres entitats per a l'organització de la Exposició.

El divendres tingueren lloc en el Conservatori Marcet, instal·lat en l'hostatge de l'«Schola Orpheonica», els exàmens generals de música, i al mateix temps foren examinats els alumnes que concorren a les classes gratuites de piano que té establertes el mestre Artur Marcet, director de dita Institució Musical.

Acabats els exàmens fóren distribuides les següents merescudes calificacions que varen esser acullides amb aplaudiments per la concorrencia.

Any preparatori: Teresa Bart[illegible] Jesus Cubas, Digna Rigol i Mercè Grau (sobressortint).

Any primer: Angela Cabré (sobressortint); Mercè Grau (sobressortint amb dis-

Any segón: igna Izquierdo (sobressortint).

Any tercer: Magdalena Farrás (sobressortint).

Any quint: Carme Oliveras (sobressortint).

Any setè: Agna Montané (sobressortint).

Els alumnes Teresa Montané i Claudi Soler, que l'any vinent faràn el curs de professorat, varen executar els quartets números 10 i 11 de Haydn, acompanyats pel seu professor senyor Marcet.

Va clòure's dita festa, amb un parlament per en Josep Calvo, qui amb sentides paraules va recomanar als alumnes perseveressin en llur profitosa tasca i donà mercès al públic.

En la edició d'ans d'ahir insertàrem un comunicat, la publicació del qual ens demanà l'empresa de pompes fúnebres «La Egipcia», i que baix el títul de «Greu escàndol en porta», es parlava de l'assumpte de la municipalització de les pompes fúnebres, que té de tractar l'Ajuntament en la sessió de demà. Cal consignar que l'esmentat escrit ens va ésser enviat per l'agencia «La Egipcia», encara que al peu del mateix no hi constés cap firma.

A les onze d'anit va alarmar tot el veinat i als transeunts del carrer de Amalia un tret que's sentí seguit de veus demanant socors.

Pujaren precipitadament al quart pis del número 22 de dit carrer, d'aon sortíen els crits, alguns policíes, trobant-se amb una noia ferida de bala al cap.

Aquesta es diu María Bueno Rodríguez, de 14 anys, i fou agredida per un individu d'antecedents poc honrosos, nomenat Manuel Saez García, de 30 anys, solter, que vivía amb la mare de la pobra víctima, que també es diu María.

La bala entrà a la noia per la regió frontal, sortint després d'atravessar-li el cap, deixant-la en estat desesperat.

Fou conduida al dispensari del carrer de Barbarà, d'aon se la traslladà a l'Hospital de la Santa Creu.

L'agressor fou detingut i posat a disposició del jutjat de guardia.

L'arma homicida és una pistola que el Manuel comprà ahir mateix i amb la que, tenint-la a la mà, va dir que mataria a la filla de la seva companya.

Entre altres poc recomanables antecedents de l'agressor, se diu que és molt aficionat al vi i a la vagancia.

HOSTAFRANCS.—La Reunió Familiar Instructiva d'Hostafrancs, celebrarà la festa major de la barriada amb esplèndides festes durant els dies 2, 3, 4 i 5 d'octubre.

Entre altres importants i tractívols números, se celebraràn els següents:

Dia 2, a migdia, gran tronada. A les quatre de la tarde, gran concert per la Banda Municipal, cedida per l'Ajuntament. A les nou, s'aviarà un magnífic castell de focs artificials. A les deu, funció teatral amb escullides sarsueles.

El dia 3, a les onze del matí, ball extraordinari de societat.

Els dies 3, 4 i 5, a les cinc de la tarde i a les deu de la nit, grans balls de partit, que correràn a càrrec de l'orquestra «Armònica Barcelonesa».

El diumenge, dia 5, a les quatre de la tarde, se celebraràn algunes festes de caràcter popular, acabant amb uns focs japonesos.

DE FORA

—Es digne de la més enèrgica reprovació i de la justa repressió de les autoritats lo que està passant al litoral de la mar prop de Calafell, on per medi de paranys s'agafen les oronetes a milers.

Aquesta cacera estúpida i criminal és privada en absolut en totes les nacions, segons un conveni internacional, al qual Espanya hi està adherida.

L'oroneta hauría d'ésser un ocell gairebé sagrat per tothom, ja que és un dels més útils a l'home, per alimentar-se de mosques, mosquits i altres petits insectes alats que aumenten a mida que hi hà menys oronetes i arriben a fer neguitosa la vida de l'home i són vehícol de contagi de moltes malalties.

Mal d'aquest sigle
Vivim en plena febre de negocis; el lema de's temps moderns és viure una superactivitat impossible que desgasta l'organisme, engendra la debilitat de totes les funcioons; el desgast del sistema nerviós produeix el desequilibri dels nervis, que ocasiona la pèrdua de la sòn, mal de cap al menor treball del cervell, tremolor de les mans, debilitat als peus, insomnis, somnis pesats, amb pèrdua de la gana i de l'alegría, que condueix fatalment al decaiment moral, la hipocondría i la tristesa.
Les males digestions i la debilitat nerviosa cada dia en aument per alta enervació, que hem prodigat; el SURMENAGE ens ha conduit a la NEURASTENIA, malaltía que fa estragos en aquest sigle. Unes ampolles d'Aixarop de HIPOFOSFITS SALUT basten per a evitar-la o curar-la.—Vintidós anys de maravellosos resultats.
Si s'ofereix algún similar, rebutgi's; la oferta és interessada.

Anuncis oficials

S. A. Carbons de Berga

El cupó núm. 10, vencedor en primer d'octubre pròxim, de les obligacions emeses per aquesta Societat, es pagarà tots els dies feiners en les oficines de l'Associació de Banquers de Barcelona, Fernando, 34, principal, desde les deu a la una dels dies 1 al 10 d'octubre inclusiu i passada aquesta data tots els dijous feiners de quatre a sis de la tarde.—Barcelona 13 de setembre de 1913.—El gerent, Josep E. de Olano.

Banc Hispano-Colonial

Des del dia primer d'octubre pròxim, de les nou a dos quarts de dotze del matí, es pagaràn per aquest Banc els cupons i títuls amortisats del Deute municipal, venciment de 30 de setembre de 1913, series A, B i C, emissió de 1906; serie B de 1912; series D de 1907 i 1910; series F de 1912 i Bonos de la Reforma de 1908.—Barcelona 29 de setembre de 1913.—El vis-president, Pere I. de Sotolongo.

Un recurs

El mal temps que [illegible] feia a Madrid, congregà al Saló de Conferencies del Congrés una gran concurrencia freturosa d'arrecerar-se de la pluja i del fret i de matar agradablement la estona.

Aixís és que les feu polítiques—com diuen ells.—Els reporters feren bona arreplega d'impressions. Els interessats seguiren l'alsa o la baixa de les llurs esperances.

Heusaquí un episodi gairebé retrospectiu per a nosaltres, perque retrata un món antiquat. Heusaquí la política vella que ha causat l'envelliment i gairebé la disolució d'Espanya. Heusaquí la política emprada com a «recurs» per a satisfer baixes necessitats.

Aquella gent, que ho és, en general, de pocs recursos, que no sab donar-se al treball normal, a l'estudi, a l'industria, al comerç, a les arts, s'aboca viciosament a la política, a la borsa de la política i preté fer-ho sortir tot d'ella. El fer política fou per a ells, ahir, un recurs contra el fastidi d'una tarde plujosa. El fer de polític és un recurs per a la niarada profitosa d'un senyor Montero Ríos.

Mengen de la política, es diverteixen en la política i fan de la política una segona naturalesa. Viuen encara en aquella edat que alguns califiquen «d'or», en que no més cal allargar la mà per heure, en que sobra l'esfors i és ignorada l'angoixa, en que una poma totjust encetada es llensa, de tantes com en resten encara a la branca per abastar. Són els nòmades de totes les situacions, els tasta-olletes de totes les modes. Roden els temps, alternen els èxits i els fracassos, i ells, com l'esquirol a la seva gabia, romanen sempre d'actualitat. La seva política consisteix en això: en no caure.

Al Dia

AVIS

Tots els partits polítics catalans volen les Mancomunitats: fins els radicals les accepten en principi. El senyor Lerroux va declarar-ho aixís en plè Congrés. Són les Mancomunitats, doncs, una aspiració de tot Catalunya.

Dels partits polítics espanyols volen les Mancomunitats: els conservadors, els tradicionalistes, els integristes, els federals, els reformistes i els lliberals den Romanones. En principi les accepta, com hem dit, el partit radical, i entre els dissidents lliberals hi hà personalitats com el senyor García Prieto, el senyor Barroso, el senyor Rodrigáñez, el senyor Alvarado i altres que no poden fer-se'n contraris.

¿Tindría explicació que de la votació del Senat, a l'obrir-se les Corts, en resultés el fracàs de les Mancomunitats? Fóra un contra-sentit i fóra, ademés, una cosa intolerable que Catalunya apuntaría com el més gros dels agravis. Han de tenir-ho present els polítics que dirigeixen els partits de Espanya.

Si per causes circumstancials o de amor propri, si per petiteses de la política i jocs de personalisme, el projecte de llei de les Mancomunitats provincials fracassa, hauràn fracassat moltes coses que representen la pau dels esperits i la resolució d'un problema que's farà d'una gravetat indubtable. El polític que per a satisfer el seu orgull, o per a ferir al contrari, vota contra el desig d'un poble lliurement manifestat, mereix el despreci de les persones honrades.

Nosaltres aconsellem als polítics madrilenys que pesin ben bé les seves decisions abans de pendre-les. Deu nos en guard d'un ja està fet. De les seves baralles bisantines el país no n'ha de fer rès. Desgraciadament li són indiferents; que, si no n'hi fossin, escombraría als qui juguen a partits i a persones sense tenir mai presents els interessos de la col·lectivitat. Que s'hi mirin força. I després, si són tant cegos que no vegin lo que fan, que no's queixin de lo que passen.

Ara parlaràn els presidents de les Diputacions, després tot Catalunya.

Que escoltin la veu de la raó i del dret; a tots ens valdrà més.

POL.

GLOSARI

VERDI

L'art de Verdi és, entre els valors que'ns llegaren les generacions immediatament precedentes, un dels de revisió més difícil. Vinguts nosaltres a llums de discerniment i judici quan encara bullía el període heroic de l'imposició wagneriana, lo que primer aprenguérem sobre el músic de Busseto, fou la fórmula d'excomunió. Més tard, emperò, havem pogut sentir algún dubte en la nostra fé: el nostre Ormuzd adorat, fóra sense tara, el nostre Ahriman abominable sense redemció? Més d'una savia o inspirada veu de restricció hem sentit després sobre Wagner; més d'una savia o inspirada veu de vindicta, en canvi, sobre Verdi. I sembla que'ns poguem demanar, sobre tot avui, davant els entusiasmes de la celebració del centenari a Italia—: Aquest artista fou un artista verament? O bé ho fou, per magnífica manera? Les obres resten davant nosaltres com a inspiració pura o com a ripi pur? Hauràn elles de plaure no més al vulgus, o plauràn als delicats també, per alguna nova raó, superadora de prejudicis? Es Verdi el darrer representant d'una escola de corruptela artística, o el precursor potser de l'obra clamada i anhelada de «la mediterranisació de la música? Fou realment, com ara diuen «un hèroe», aquest home? Fou un fumista més bé? O fou un fumista amb alguna cosa d'heroic, un hèroe amb alguna cosa de fumat?»

Nosaltres voldríem portar al debat possible, no un judici encara, però sí, una ben segura observació. Que aquest art de Verdi, malgrat la clamor que sobre ell oim aquests dies, ens deixa del tot indiferents... En la difícil revisió a que aludíem, doncs, potser no val la pena de treballar-hi. Verdi no'ns importa. Instintivament sentim en ell un pur «recreu» i no sabríem rètre-li l'homenatge d'una sola preocupació.—Wagner ens indigna devegades. D'altres, ens demanem si la seva obra entera no fóra un pecat, un sacrilegi contra lo més noble de la nostra ment. En algunes ocasions ens destorba, ens inquieta. Verdi, rès d'això. Verdi, repetim, no'ns importa. Tant és que diguin sobre ell, com que no diguin. Tant és que ell s'hagi forçat en inquietar-nos com que nó: Tant és que preludíi una mediterranisació com que epilogui un napolitanisme. Tant és que xiuli com que piuli. Tant és que visqui com que rasqui. Tant és que trovatore i fins i melodies com que radamegi balad-eres orquestracions.

XENIUS.

De la Diada Regionalista de Cornudella

PER LA MANCOMUNITAT

Els partits espanyols davant de la Mancomunitat

Trascendental discurs del senyor Cambó

(A l'alsar-se i avençar-se a l'escena per a parlar ressonen en tota la sala unanims aplaudiments i visques).

Catalanisme del Priorat

Senyores, senyors, vells, joves i criatures, gent de Cornudella i dels voltants: jo vos saludo a tots, jo saludo a tots els habitants d'aquesta comarca de l'Alt Priorat, comarca que la Naturalesa ha dibuixat de tal manera que s'hi veu de relleu el vostre caràcter, i és per això que, per a que perdessiu la vostra personalitat, caldría que s'enfonzessin aquestes montanyes o s'enlairessin aquestes valls. Es una comarca, aquesta, que ve caracteritzada per un terrer trencat i abrupte i pels esforços admirables de sos fills. Se diu avui, i quasi passa com un axioma, que la configuració d'un país és la que fa el caràcter dels pobles; que segons sigui la terra que's veu, aixís és la estructura de la gent que l'habita. I vosaltres, situats al mig d'aquesta Naturalesa dura, forta i violenta, n'heu rebut un caràcter sencer, resistent a tota mena d'aclaparaments i contrarietats, com ho heu demostrat amb el poderós esforç que heu dut a terme amb la replantació de la vinya per quasi tot aqueix escabrós país; és el vostre un esforç gegantí, i per ell sol vos haveu guanyat l'admiració de tots i això fa que jo vos consideri com a catalanistes, habitants d'aquest Alt Priorat; que vos declari correligionaris. Perque al replantar les vostres vinyes, que avui seríen un terrer erm, haveu fet un acte de Catalanisme, perque el Catalanisme no és un partit que tingui per missió escalar el poder, sinó que és un medi d'aumentar les forces de vida, d'engrandir la prosperitat material i moral de Catalunya. I tots els homes que a Catalunya treballen per aumentar la prosperitat moral i material de Catalunya, fan un acte de Catalanisme. També els obrers de les fàbriques fan Catalanisme perque intensifiquen la vida industrial de Catalunya.

Vosaltres, gent de l'Alt Priorat, que sense el vostre esforç aquest terrer fóra un erm, amb el geganti esforç de replantar-lo quasi bé tot de vinya, haveu fet més que posar-li un riuet de riquesa: haveu engrandit el terrer de la nostra patria, haveu fet més gran la nostra Catalunya, perque, sense vosaltres, aquest terrer hauría deixat d'ésser una comarca catalana per a convertir-se en una estepa, de la qual n'hauríen hagut de fugir fins els homes i on ni tansols hi hauríen quedat les llegorbs. (Aplaudiments).

Vosaltres heu sigut bons catalans, heu sigut bons catalanistes, sense que els ideals catalanistes haguessin sigut predicats aquí. Es per això que nosaltres avui al parlar-vos no vos direm rès de nou, rès que desconeguessiu en son esperit, no vos obrirem cap horitzó per vosaltres desconegut. Nostres paraules no seràn més que un himne a l'acte més noble que haveu realitzat en vostra vida, una consagració dels sentiments que en la vostra actuació vos han animat.

Solidaritat Catalana.-Salmerón

Havíeu, vosaltres, sentit parlar de Catalanisme en els moments d'aquella commoció fondíssima de Catalunya amb el moviment de Solidaritat Catalana. No n'havíeu sentit parlar més, perque en aquestes altures no hi arriben els va-i-vens de la política; de les grans tempestats, dels forts cops de mar, de les lluites polítiques que commouen la nostra terra, no hi arriben fins aquí més que'ls esquitxos. El moviment de Solidaritat Catalana és l'únic que retrunyí per aquestes montanyes com va ressonar per tota l'amplitut de la terra catalana.

Però el moviment de Solidaritat Catalana s'esvaí i després vosaltres ja no haveu sentit parlar més de Catalanisme. ¿Sabèu què era aquella Solidaritat Catalana que un dia retrunyí posant en commoció fins als habitants d'aquestes montanyes? Doncs, tampoc era rès de nou per a vosaltres.

Hi hagué un moment en que, impulsats per un agravi, tots els catalans pensàrem que teníem coses que no'ns separaven, que'ns agermanaven, i retrunyí en els cors de tots els catalans, perque tots teníem agravis comuns que venjar, llibertats comuns que recabar, i per natural impuls s'instituí aquella Solidaritat Catalana. I l'instituírem en un moment sentimental, llençàrem una afirmació de fè que retrunyí sinistrament en aquell teatre de l'Espanya política, on els ideals que floreixen, on sols mouen les més petites idees i arrelen tota mena de concupiscencies.

En aquell renaixement del poble català, no hi foren sols els catalans els que treballaren per Catalunya. Hi hagué també un home il·lustre que no era fill de la nostra terra, que hi cooperà, i an aquest home abnegat, avui, al cap de sis anys, vull tributar-li un homenatge de gratitut que li deurà sempre Catalunya: me refereixo a Salmerón. (Aplaudiments).

Salmerón era un home que no era català, però era un home d'ideals; que havía predicat sos ideals particulars, partidistes, en tota una vida en que podía haver errat, però en la qual no hi havía ni una baixesa, ni una indignitat. Aquest home, hi hagué un moment en que va veure que tots aquells ideals que havía predicat l'havíen portat a la formació de partits, i s'adonà de que mai un moviment de partits ha salvat un poble. Dins d'un partit hi hà els homes d'una mateixa manera i no hi hà la varietat d'homes que fan un poble. Se convencé de que, per a que un moviment polític sigui fecond, cal que tingui una varietat grandíssima que s'emmotlli i s'emmirailli en aquesta nostra Naturalesa tan variada, tan gran i tan fecunda.

Per aquestes mateixes consideracions, ell desitjava que un moviment popular se produís, que un moviment sanament popular vingués a regenerar aquesta Espanya que's moría. I al veure el moviment de tot un poble que s'alsava, al veure el moviment de tot Catalunya, aquell grandiós moviment de Solidaritat Catalana, ell se va dir: això és lo que jo he desitjat tota la meva vida; aquest és l'ideal que sempre jo he tingut; un poble sencer que s'alci alhora, afermant la seva personalitat, i que recabi sos drets, i que, únicament després de lograda aquesta personalitat i en possessió d'aquests drets, els homes se divideixin en partits dins de la patria i que cadascú lluiti pel triomf dels seus ideals. (Grans aplaudiments).

¿Sabeu, senyors, per què morí Solidaritat Catalana, per què va desfer-se Solidaritat Catalana? Morí perque al constituir-la hi parlà més el cor que'l cap, i el cap i el cor han d'anar sempre junts en igual proporció per a fer una obra sólida. Eren tants els desitjos que teníem d'anar junts, que no'ns preocuparem més que d'anar junts, sense fixar per què hi anavem; el desig de convivencia predominava sobre l'ideal que'ns unia; anavem junts i cada ú de nosaltres interpretava els capítols matrimonials d'una manera diversa; perque aquests capítols eren d'una vaguetat excessiva. Per això vingué la desfesta de Solidaritat Catalana.

Mancomunitat Catalana

Al desfer-se la Solidaritat als patriotes catalans que estimavem, per damunt de tot, a Catalunya, se'ns plantejà el problema de si havíem de renunciar a l'acció conjunta dels catalans o fer una obra partidista. En aquell moment de crisi, nosaltres tinguerem el mateix problema que vareu tenir vosaltres quan la fil·loxera vos va matar les vinyes, de si havíeu de renunciar per a sempre al conreu de la vinya; problema que vosaltres decidíreu, amb la determinació de replantar-les amb uns ceps en els quals no hi pogués rès la fil·loxera.

Doncs, nosaltres tinguerem el mateix valor que vosaltres; nosaltres ens convencèrem de que calía anar a fer una nova Solidaritat que tampoc pogués agafar la fil·loxera; que arribessim a la concordia i a la unió, buscant-les no en el fet d'anar junts, sino fixant un programa, amb una afirmació conjunta, un programa amb el qual tots hi tinguessim d'estar conformes.

I fou aixís, senyors, com se elaborà el projecte de Mancomunitat Catalana. Al fer les bases de la Mancomunitat Catalana, no'ns preocupàrem de fer una aliança de partits, ni unes bases de partits, sinó ajuntar-nos tots els partits catalans per a definir i concretar aquella que era la primera reforma que desitjavem per a conseguir la prosperitat i la grandesa de Catalunya.

Hi havía molts punts que podíem escullir per a arribar a una conjunció d'acció entre els catalans, perque n'hi hà molts que'ns lliguen i agermanen. Podíem triar la vindicació de la llengua catalana, l'amor a la nostra llengua, que és un dels punts de reivindicació que més uneix i agermana a tots els catalans; i malgrat això, deixarem de fer cap afirmació referent a l'idioma, perque l'idioma català, la llengua catalana, està definitivament salvada a Catalunya, no havem de preocupar-nos-en, perque la llengua catalana, com a cosa natural, se venja de les infidelitats que se li fan.

Si el pagès no treballa un arbre com sa naturalesa exigeix, l'arbre's venja del pagès no donant-li fruit. La llengua catalana's venja dels catalans que la traicionen, condemnant-los a la impotencia. Hi han, per desgracia, moltes families que malmenen als seus fills educant-los en el conreu d'una llengua que no és la propia, i jo demano als barcelonins que m'escolten que'm diguin si hi hà, si hi ha hagut gaires catalans, educats en el menyspreu de la seva llengua, que ocupi un lloc eminent en cap ram del saber humà; si hi hà cap gran advocat, cap gran industrial, cap gran polític que essent català hagi tingut una educació a la castellana.

I aquesta ha sigut una de les causes de que en la renovació constant que està sufrint la vida de la nostra ciutat de Barcelona no s'hi hagi format una aristocracia.

Allí ens coneixem tots, i ¿quins són els que s'imposen? No són pas els barcelonins. Són gent de l'Empordà, del Priorat, de la Segarra, gent de totes les comarques de Catalunya que han tingut des de petits una educació exclusivament catalana. Nostres pares ens han donat el caràcter, la virilitat, i per això allí ens hem imposat. (Grans aplaudiments.)

Com els pagesos conreuen els arbres per a que donguin fruit, els pares i mares que estimin a llurs fills compendràn que, per a que aquests siguin forts en la lluita per la vida, cal que des de l'infancia no se'ls violenti el caràcter ni l'intel·ligencia; no se li prengui a l'infant la llengua propia, que és pendre-li'l caràcter, més necessari que'ls interessos que'ls poden haver llegat els seus pares. (Molt bé, molt bé; aplaudiments.)

Per a l'unió dels catalans cercàvem una altra base, que és l'afirmació de la mateixa Catalunya. Catalunya és un nom i és una llengua; és un dret i és una historia. Però Catalunya, en la constitució política i administrativa d'Espanya, no és una unitat i al formular aquest nou programa de conjunció, que tots els partits catalans senten com a base purament primordial, assentaven la grandesa futura de Catalunya en el fet de la unitat de la patria catalana, dins d'Espanya.

Jo crec que han d'existir les provincies, però també crec que hi hà d'haver organismes que representin les comarques més vives, més ben delimitades que les provincies. Però aixís com hi hà d'haver comarques i provincies, perque les necessitats administratives ho exigeixen, hi hà d'haver també òrguens administratius a l'ascendir en el concepte d'organització social, òrgues que encloguin el concepte del reconeixement de la patria, de la nacionalitat; hi hà d'haver un organisme que enclogui i coordini els esforços sencers de tota la nostra patria catalana.

I això és lo que demanem amb la Mancomunitat, i això és lo que, com justament deia l'amic Albafull, lo que un polític de Madrid no ha volgut reconèixer, ni entendre, al dir que era aspiració sols de Barcelona i dels barcelonins. Es, sí, una aspiració nascuda a Barcelona. Però jo diré una cosa: de tots els que inspiràrem el projecte de Mancomunitat Catalana, probablement no n'hi havía tres que fossin fills de Barcelona, i en tots hi havía la representació integral de Catalunya.

Amb la Mancomunitat, si an algú es perjudica, en apariencia, és a Barcelona, si bé indirectament en reb un benefici; i qui en surt beneficiat, directa i indirectament, són els pobles de totes les comarques catalanes.

Vos ho explicaré amb un exemple. En aquesta comarca de l'Alt Priorat la Naturalesa hi hà posat grans serralades de montanyes que són un poderós obstacle per a la comunicació amb els demés pobles de la provincia de Tarragona, i abans de construir-s'hi la carretera, els obstacles eren de major consideració. Imagineu-vos que, entre'ls 7 o 8 pobles de l'Alt Priorat, n'hi hagués un on haguessin anat a viure tots els propietaris d'aquesta comarca i que en els demés pobles no hi haguessin quedat més que'ls masovers, és a dir, els que no són rics. Aquell poble on viuríen els propietaris sería molt ric, i això faría que'l pagament de tributs fos cosa sensilla, mentres que en els altres pobles, on sols hi viuríen els pobres, la cosa sería d'una dificultat enorme. En aquell poble dels rics, hi hauría tota mena de comoditats en la vida social, tota mena d'ensenyances, tota mena d'elements de civilització, i en els altres pobles, en els dels masovers, en els dels pobres, no hi hauría més que miseria.

Imagineu-vos, doncs, que hi hagués aquí qui proposés que tots aquests 7 o 8 pobles de l'Alt Priorat, rics i pobres, barregessin llurs interessos, formessin una caixa comunal, i que els diners de tots, entre tots se repartissin. ¿Qui'n beneficiaría? Els que més directament en beneficiaríen seríen aquells pobles que amb la seva miseria no havíen pogut ni atendré a les cargues públiques dels respectius municipis.

Però aquest acte de generositat del poble ric li hauría també sigut profitós an ell. Imagineu-vos que aquest poble ric estés situat al bell mig del Priorat. Doncs li interessaría que en la comarca hi hagués bones víes de comunicació per a que els seus productes agrícols poguessin anar als mercats mondials amb facilitat, que'l comerç prosperés, que s'hi establessin industries agrícoles; li interessaría que els demés pobles s'enriquissin també per a que llurs vinyes s'avaloressin més, que's conreuessin segons els darrers avenços de l'agricultura, que produissin més, perque aixís la riquesa hi afluiría per tots indrets i qui sería beneficiat seríen ells principalment.

Barcelona i els pobles.-Unitat de Catalunya

Doncs, això mateix és lo que passarà amb la Mancomunitat. Entre Barcelona i els restants pobles de Catalunya és impossible que hi hagi rès en contraposició, perque Barcelona no és més que la suma de Catalunya; un any en que no culliu avellanes, Barcelona se'n sent dels vostres dolors; totes les desgracies de la terra catalana repercuteixen a les butxaques dels comerciants barcelonins; quan a Catalunya hi hà bones cullites, més vènen els industrials i comerciants de Barcelona. Entre Barcelona i Catalunya hi hà una perfecta comunitat d'interessos, perque en les lleis de la naturalesa rès se pot tòrcer ni violar.

Venim, doncs, a demanar que aquesta unitat catalana que tenim en l'ordre econòmic la tinguem en l'ordre polític i en l'administratiu i aixís poder-vos tornar amb escreix tots els beneficis que de vosaltres en rebem. (Grans aplaudiments).

Madrid i Espanya

Si Madrid, respecte d'Espanya, se trobés en la situació de Barcelona respecte de Catalunya, tingueu la seguretat de que no existiríen molts dels problemes polítics que estàn plantejats en nostre poble; se'n plantejaríen d'altres, però no alguns de gravíssims que ara tenim plantejats.

Si Madrid fos la capital efectiva d'Espanya, si a Madrid al afluir-hi tota la riquesa espanyola en tornès a sortir escampada, purificada, intensificada a tots els altres indrets d'Espanya, no hi hauría aquests problemes originats per la miseria que tenim a Espanya.

¿Sabeu si cap dels productes del Priorat hagi anat a Madrid? ¿Sabeu si les compres que haveu de fer per a sulfatar les vostres vinyes les feu a Madrid? Nó, perque entre Madrid i Espanya no hi hà cap corrent comercial; Madrid creix i prospera quan més s'enfonza Espanya; Madrid sería, Madrid podría ésser un herm al mig d'una Espanya rica perque no hi hà cap relació ni comunitat d'interessos entre una i altra.

L'Estat espanyol i la Mancomunitat

Amb la Mancomunitat, ja vos ho deia abans, venim a marcar una direcció absolutament oposada a la que han tingut totes les idées polítiques que han agitat la vida pública espanyola.

Fins ara a Espanya s'havía partit del principi de que l'Estat ho era tot, era l'empresari de tot Espanya, el propietari de totes les Espanyes. L'Estat recaptava tots els impostos, recullía tota la vida nacional, era qui feia tots els favors; però, com que l'Estat s'encarna en els homes, i com que'ls homes són pecadors i flexibles, dins de la nostra vida pública espanyola, tot el concepte nacional s'ha circumscrit en apoderar-se del Govern, per a governar en profit dels partits que usufructúen el poder, i per part dels ciutadans en fer tota mena de humiliacions, de claudicacions i baixeses per a obtenir de l'Estat i dels homes que'l representen una consideració, una misericordia, un present que els donés com a caritat lo que tenen dret a obtenir. (Aplaudiments).

Les Mancomunitats són tot lo contrari: que cada regió sigui mestressa de sí mateixa, i que ella mateixa es faci la felicitat o la desgracia. ¿Que hi hà una regió més treballadora? Que trobi en el seu esforç una recompensa en la major riquesa que atresori, en les majors ventatges que la civilització li proporcioni amb la profusió de serveis públics.

¿Que hi hà una regió que no vol treballar? Que trobi en el abandono d'aquests serveis públics un càstic i un estigma.

Es norma de totes les lleis civils i de totes les religions el premi i el càstic; l'estímul i el premi a les obres bones i el càstic a les obres dolentes.

En un país centralisat com Espanya tot succeix al revès. Els pobles que's cuiden de treballar aquests son els que tributen a l'Estat amb el producte de sa riquesa i nodreixen les files de l'exèrcit amb els seus fills; aquests son els que no influeixen en els destins de l'Estat, són els que, com si diguessim són castigats.

Catalunya exemple de civisme

Les Mancomunitats, senyors, no sols serviríen per a que Catalunya tinguessim la instrucció pública al grau que's mereix per lo que paguém; tinguessim les carreteres i ferrocarrils i tots els serveis públics que determinen i fixen el grau de progrès i civilització dels pobles, sinó que Catalunya amb la Mancomunitat posaría càtedra de civisme en tota Espanya. El dia que la Mancomunitat fos establerta a Catalunya sería un estímul per a que s'anessin instituint Mancomunitats en totes les demés regions d'Espanya. Catalunya salvaría a Espanya, perquè contrariament a tots els antics partits polítics, el catalanisme sería un partit que predica amb l'exemple i s'ha vist sempre que un exemple val més que totes les paraules. Amb el sistema regionalista [illegible] salvarà i regenerarà i s'engrandirà [illegible] Espanya.

El regionalisme i l'agricultura

Però, senyors, si això que nosaltres afirmem que passa en lo polític és lo que està passant en l'agricultura!! El regisme centralista en la política és el regisme dels latifundis en les propietats rústiques. Un amo que és propietari d'immensos territori, té molts masovers però pobres, car no tenen interès en conreuar-lo degudament. Tenen afant de treballar, sabent que dels fruits que produeixi el terreny ne tindràn una part ells. No trobin gust en el treball quan notnés cobren un jornal miserable tant si hi hà bona cullita, com dolenta; tant si el seu treball és profitós, com si és estèril. Il veiem com aquests propietaris de mitja Espanya, de provincies senceres, se van arruinant; com d'aquestes comarques, propietat d'un sol amo, tota la gent n'emigra i empren el camí d'Amèrica.

Aquí a Catalunya, amb un terrer més abrupte, tota ella està transformada en un jardí, perque l'organització de la propietat catalana associa l'aparcer a l'amo. El contracte «d'aparcería» o de «rabassa morta» els converteix en amos i fa que estiguin interessats en que la terra sigui ben conreuada i produeixi fruits en abundor, perque saben que d'ells els en portoca una part.

I aquest exemple que ofereix l'organització de la nostra classe agrícola, és l'exemple que nosaltres volem practicar dins de la política espanyola. Que siguin aparcers de l'Estat totes les regions; que en la recaudació de la contribució territorial hi tinguessin una part i amb la part d'aquesta cullida se quedés a casa nostra i la convertíssim en millores, s'emplearíen en obres i en progressos fets per nosaltres mateixos.

Tindríem que'l pagament dels tributs no sería tan dolorós com ara, perque al costat del pagament, hi tindríem el premi d'una millora pública de la qual en participaríem. (Gran atenció.)

I ara, al pagar, no veiem la manera com s'esmersen els nostres diners, no veiem la mà que'ns els torni en obres i millores.

La Mancomunitat i els polítics

El projecte de Mancomunitats, com vos deia fa un moment, ha sigut apoiat per tots els partits polítics d'Espanya, però amb les Mancomunitats, senyors, està passant una cosa que ja quasi arriba a ésser intolerable, i que als catalans se'ns acosta el moment de pendre una actitut extrema i decisiva. Jo admeto la lluita lleial dels ideals, però mai la guerra deslleial que'ns hi fan; jo admeto que'ns combatin el nostre projecte, però vull que'l combatin honradament, que l'oposició sigui noble; que si se'ns odia el seu odi neixi de un convenciment. Lo intolerable, senyors, és que sense un convenciment, sense un ideal contrari, per miseries de balanceigs polítics, s'estigui jugant com se juga amb Catalunya. (Grandiosa ovació, visques a la Mancomunitat.)

Aquí s'ha parlat malament den Montero Ríos, i jo vos dic que en Montero Ríos és un dels pocs polítics de Espanya que, davant de les Mancomunitats, guarda una actitut clara i definida: ha de respectar-se aquesta actitut, que tant pot ésser filla d'una ignorancia, com d'un errat convenciment. Ell sempre ha sigut i s'ha declarat enemic de la Mancomunitat. Jo no sé com calificar la conducta que en aquest assumpte estàn seguint els altres homes polítics.

Quasi tots els polítics espanyols les han votades un dia o altre les Mancomunitats. Recordeu els vots dels conservadors en les Corts darreres. Recordeu els vots de molts lliberals que ara les entrebanquen: No hi hà a Espanya cap home, anc que sigui dels més eminents, que tingui dret a sacrificar a una conveniencia seva i de son partit els interessos suprems de Catalunya. (Grandiosa ovació.)

Això és mil vegades més greu que lo que fa en Montero Ríos, perque l'actitut dels conservadors no naix d'un convenciment, sinó que obeeix a una conveniencia i no hi hà a Espanya cap home, encara que sigui del més eminents, que tingui dret a sacrificar a una conveniencia seva o del seu partit els interessos suprems de Catalunya. (Grandiosa ovació.)

D'aquí a una setmana s'obrirà el Parlament. Tenim la promesa, i jo la tinc personalment, d'una manera categòrica, dels propis llavis del president del Consell de ministres, de que al primer dia que s'obrin les Corts se posarà a votació el projecte de Mancomunitats. Aquell serà el moment decissiu, el moment en que's jugarà la sort d'aquesta reforma, en que tots els partits polítics espanyols definiràn d'una vegada la seva actitut davant d'aquesta aspiració de tota la regió catalana. Sabrem quins són els que, respectuosos, s'inclinen davant la voluntat sobirana del poble; sabrem quins són els que per conveniencia de partit consideren que's pot menysprear i burlar la voluntat de Catalunya. (Gran atenció).

Jo crec que abans de que aquest dia arribi, cal que Catalunya, d'una manera molt seriosa i molt solemnial, que no's pugui atribuir a amenaça, però que demostrés una grandíssima fermesa de sentiments, ratifiqui la seva adhesió al projecte de Mancomunitats.

Tenim noticia de que d'aquí pocs dies els presidents de les quatre Diputacions catalanes, organitzaràn un acte en el que totes les forces representatives de Catalunya hi estaràn unides i agermanades, demanaràn les adhesions de tots els Ajuntaments de Catalunya.

Crec que no haig pas de fer cap indicació a l'Ajuntament de Cornudella per a que en aquest acte no hi falti el seu concurs. Sé, prou bé, que sería ofendre'l i que solament ara haig d'estimar-li el seu zel patriòtic que prou ha mostrat en tots els moments.

Jo confio que quan sigui l'hora arribada no hi haurà, a Catalunya, més que una veu unànim a favor de la Mancomunitat.

I allavors els parlamentaris catalans aniràn a Madrid amb una forsa poderosíssima, perque portaràn amb ells la voluntat de tots els catalans, perque les Corts sabràn que per nostra boca hi parlarà, per manifestació molt recenta, tota la Catalunya.

Jo crec que's logrará la victoria. La Mancomunitat serà nostra. Jo crec que tenim aprop el dia en que'ls catalans tots acoblats, tots junts, treballarem per casa nostra. Dividits en lo que'ns separi, però col·laborant tots al engrandiment de la nostra terra, prepararem la Catalunya rica i plena de la cançó i prepararem l'escola en la qual hi aprenguin aquestes pobres regions d'Espanya que jo crec que no parlen perque hi hà qui els usurpa la veu i aquesta veu usurpada té sòns de maledicció contra nosaltres, però que quan elles puguin parlar, que serà quan callin els que avui ostenten una representació que han usurpat serà per a donar les gracies a Catalunya que haurà atuit a l'enemic comú de tots els espanyols, marcant el camí que han de seguir tots els pobles d'Espanya des de el Mediterrani a l'Atlàntic, des del Pirineu a Gibraltar.

(Grandiosos aplaudiments i una entusiasta ovació que dura llarga estona. Un gran aplec de personalitats a l'entorn del senyor Cambó li dóna efusives enhorabones i afectuoses estretes de mà.)

Rims de l'hora

Cobletes innocents apel·lades del conco de vilets

Ara que és el diumenge
i que'l sermó és finit,
i la mullé es repenja
al braç de son marit,
surto per ma alegrança
a passejà i cantà:
—Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

Tombo per les mongetes
de la Concepció.
Diuen les orenetes:
—Vés el dolent minyó,
que la mare Esperança
s'en desesperançà!—
Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

Passa la qui mesiressa
era de mon desig.
Ara és notariessa,
té quatre fills i mig.
Du en el seu cap vinclant-se
un gran ocell tot alà.
Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

I que l'has fet Maria,
gloria del meu carrer,
tu que has fugit un dia
amb un carrabiner?—
Se n'és anada a França
i de pecat finà.
Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

Jo si us amé en la vida,
bé'n romania franc:
de ma plaent ferida
no s'escolà la sang.
D'altres em fan recança
que no he pogut amà.
Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

No foren tant llampantes
i de tan gran bellor
ni les comediantes
de la festa major!
Mes, quina malaurança
no les puc mai trobà.
Ai que l'amor s'atança,
ai que l'amor s'en vá!

Foren de dolça cara
i amb un posat de tany,
foren... Deu meu, com ara
les que han sortit enguany.
Però en sos ulls hi hauria
tots els meus anys primfs!
Ai que l'Amor fugia
¡qui sabrà mai on és?

Dormen l'espòs, l'esposa
sobre un coixí ensopit,
mentre'l jovent no gosa
heure son bell delit;
sols un [illegible] vigila
sota de mon teulat;
só de tota la vila
l'únic enamorat.

TWO.

Parènt i enigmàtic

Pocs moments tan difícils com el de ara havía travessat la nostra terra des dels començos de sa darrera renaixensa política. Altres més dramàtiques èpoques, alguns períodes de greu aplanament espiritual havía tingut de recórrer Catalunya; mes cap tan confós, tan perillós si es prolonga massa, per la desorientació i el conseguent escepticisme col·lectiu que pot originar.

Hi hà que tenir en compte que un poble, com tota col·lectivitat que's troba en un període d'ascensió espiritual, necessita imperiosament tenir ben oberts els horitzons que van aixamplant-se-li cada nova empenta que dona; no vol dir rès que mentrestant hagi de [illegible] sa vía caminant entre obstacles i travessant paratges de foscors misterioses si pot ovirar al lluny del lluny la cl[illegible] irradiada per l'ideal que persegueix. [illegible] greu i perillós és que aquell pol[illegible] aquella col·lectivitat, se desorienti i a[illegible] bi a deixar de veure (o per un ef[illegible] d'auto-sugestió cregui que no la v[illegible] aquella claror, el més poderós estímul [illegible] tal d'homes i nacions; aleshores un pri[illegible] cipi de pessimisme s'infiltra en el [illegible] social, i es va estenent, estenent, [illegible] a apoderar-se de la seva totalita[illegible] per fi arriba a creure's predestina[illegible] seguir per sempre més una desol[illegible] ruta de miseria i servilitat.

Es clar que tot això ha d'entend[illegible] en un sentit relatiu, això és, en el [illegible] tit de que aquella desorientació, a[illegible] principi d'escepticisme, fa que deixin [illegible] incorporar-se, de moment, a la legió [illegible] vidents de l'ideal, dels apòstols de [illegible] nova vida, masses ciutadanes que [illegible] presenten energies aprofitables i o[illegible] encara no havíen sentit fortament [illegible] palpitacions i inquietuts de la re[illegible] xent vida; absolutament parlant, [illegible] descomptar-se per segur que tot[illegible] elements sans d'un poble, un dia [illegible] altre, tard o d'hora, a l'impuls [illegible] l'engrandiment gloriós o baix l'estim[illegible] de l'adversitat, s'aplegaràn a l'entorn de les joves idees que porten dintre elles troços de l'ideal que ha de realitzar aquell poble.

Aplicant aqueixes consideracions [illegible] la nostra terra, és indubtable [illegible] una enutjosa boirina enterboleix [illegible] part els horitzons polítics; hi hà [illegible] potser molt, que va allà aon li diu[illegible] però que no sab ben bé aon va [illegible] això ni s'acceia fa poc temps, ni suc[illegible] rà dintre de [illegible]aire; perque, o bé [illegible] narà l'antiga claretat de visió polí[illegible] en les masses dels nostres partits, potser, intensificant-se aquella desorien[illegible] tació, acabarà per determinar l'exclu[illegible] de l'escepticisme col·lectiu que avui [illegible] reix no més que en forma embrional [illegible] i que una vegada desenrotllat [illegible] minador pesarà com llosa de plom [illegible] munt les nostres gents.

Ara bé: ¿hi hà fonament per a [illegible] amb certa temensa l'immediat pervind[illegible] de les forces polítiques catalanes, o pel contrari, hi hà motius per a creure [illegible] una propera [illegible]

lla fè creadora d'empreses i sostenidora d'entusiasmes.

Se comprèn que'l nostre poble, degut a sa meridionalitat, i al no palpar encara resultats tangibles i brillants, mostri avui certa desconfiança respecte als resultats de la seva actuació política contemporania. Mes siguem sincers; fins admetent que dita desconfiança i principi d'escepticisme s'ha penetrat en part de totes les col·lectivitats polítiques organitzades de Catalunya, s'ha de reconéixer també que ha sigut la Lliga la que més ha tingut continuitat d'ideals i de procediments polítics. Ella ha sigut la única que ha realitzat empreses i creat obres, discutibles, imperfectes si es vol, però que són reveladores de un inequívoc sentit de la vida moderna civilitzada, i que a la vegada estàn animades per una sana i viva flama de serè patriotisme.

Si en les campanyes i agitacions aparatoses, principalment verbalistes, s'ha trobat la Lliga molt acompanyada, en les gestacions i realitzacions de projectes i afirmacions, s'ha trobat ben sola.

I el seguir contra tots els entrebancs i amb exemplar perseverancia aqueixa obra de realitats, pràctica, en el noble sentit de la paraula, en un poble que tothom reconeix mancat de quasi tot l'utillatge econòmic i espiritual que constitueix la vida moderna, és per sí sol un signe indubtable de compenetració dels elements directors de la Lliga, amb les més fondes i apremiants necessitats del nostre poble, no per ser absconditas i encara ignorades per les masses, menys sentides en veritat.

Per això és que, malgrat el sentit de conservadurisme d'acció política fortament imbuida d'un sentit de disciplina so... malgrat les tendencies de respecte ... la tradicional catalana que sempre ...nsat la Lliga, (sentit i tendencies ...ades per sos enemics), i malgrat ...cter industrialista i revolucionari ... bon meridional—del nostre poble, ha vist aquella aumentar cada dia el número de sos conscients prossèlits.

Es aqueix un ben curiós fenòmen, que sols pot explicar-se per la secreta afinitat que'l poble ha vist desseguida existir entre ses ignotes i urgents necessitats i les normes inspiradores dels elements que han anat dirigint la Lliga per les vies de sa actuació.

Els pobles sempre volen, en totes les esferes de la vida, acció i fets. Per fantasiosos, per meridionals que siguin, no'ls satisfà d'una manera permanent i completa una exclusiva actuació verbalista, purament ideològica de sos organismes polítics conductors. Quan se troben enfront d'actuacions de tal faisó, de moment deixen fascinar-se obeint a impulsos instintius de la seva ànima col·lectiva; mes, com que amb dites actuacions no poden veure satisfetes les ansies de renovació interna, que senten lluitar dintre sí per a convertir-se en realitats, desseguit arriba que's cansen d'aquella primera actuació i en busquen un altra, i després altres i altres, que no venen a ser sinó variants entre sí, sense presentar novetat sinó en lo més exterior.

Aixís, donces, encara que avui s'observi aquella certa desorientació, aquell començ d'escepticisme en part de les masses polítiques de la nostra terra, estem segurs de que ha de ser purament circumstancial; perque, mentres hi hagi la Lliga, se conservarà la fè i la disciplina polítiques en dita agrupació, i mentres hi hagi algún nucli dotat de fè i posseidor de solucions positives, per força s'haurà d'originar més o menys intensament una repercussió d'aquella virtut estimulant en els medis fins ara dominats per l'escepticisme, a no ser que fatalment hagi de desaparèixer la vitalitat del nostre poble, cosa difícil si's té en compte que la paraula fatalitat, cada dia més, tendeixen a oblidar-la els pobles civilisats.

Josep MARTÍ I SÁBAT

LES INONDACIONS

La via fèrria destroçada atura la circulació de trens

Pels considerables desperfectes causats per l'aigua en molts trajectes de la línia fèrria, se col·locà ahir dematí a l'estació de França un avís, en el que's donava compte de que estant interceptada la via de Vilafranc... Vendrell, i la de Vilanova a Prat ...ant Vicens, se sospenia el servei de vi...rs per la línia de Vilanova, fent-se d... i fins a Arbós per la línia de V...nca.

A més anunciava q... quedaven suprimits els expressos de Madrid i Valencia i el correu de Madrid.

Per haver-se destroçat els fils del telègraf i telèfon, no's coneixíen els desperfectes de la via en molts indrets, donant lloc a que tornessin a entrar a l'estació molts dels trens.

Ha quedat interrompuda la línia dels directes a causa d'haver-se aterrat el pont de Cubelles.

Per les línies de Tarragona i Girona sols se pot arribar fins a Arbós i Sant Jordi, respectivament.

Les destroces causades a l'estació, vies i túnels de Port-Bou, foren molt considerables.

De l'estació se n'emportà l'aigua una ...e les vies i alguns vagons que anaren a parar al mar.

...es aigües varen entrar en el ...k internacional, omplint-lo de pe...s i mig-obstruint les dues boques ...tal manera, que serà precís treba...-hi quatre o cinc dies per a deixar-lo ...edit.

El tren ràpid de Madrid se va detenir ... Sant Vicens per haver-se emportat ...aigües el pont de la Bisbal.

... de Valencia es va detenir a Vi...va.

... tenir noticia la Direcció de la Com...yia del Nort de que l'exprès estava ...gut, oferí que els passatgers tras...dessin als trens d'aquesta linia, ve... per Picamoixons i Lleida.

...questa és la solució que tin...n que adoptar els passatgers que ...en i van de Madrid, mentres la ... de M. S. A. no estigui convenientment arregalada.

...s aigües del Llobregat arriven fins al Hipòdrom.

...ota la hermosíssima plana que s'ex... a cada costat del Llobregat, s'ha ...ertit en un immens llac d'aigua ver...dosa.

Totes les cullites del temps han si...t arrasades per l'avinguda d'aquests dies, imponent com poques se recorden.

Es un espectacle desolador, ensems que original. Sobressurten de l'aigua les ...ses i pobles rodejats per innombra...s arbres, que sols deixen sobressurtir ...fulles i branques altes.

...s restes de les cullites floten damunt l'aigua bruta, vegent-se molts animals morts.

La empenta de les aigües va ...r a terra el terraplè que exis... a un kilòmetre lluny de la fa...a, arribant fins a l'Hipòdrom, carretera i línia fiscal.

...es cases de camp estàn totes aï...les, i entre els establiments inon...s hi han l'Arsenal Civil, casa de ...liva, casa Segalet i les fàbriques ...só, Sisó i Magin.

Un bot amb dos homes recorría tot ...terreny inondat per a prestar els aussilis que's reclamaven.

El senyor Collaso, acompanyat del quefe de la guardia municipal senyor Mendiola, va anar al lloc de la inondació per atendre als serveis necessaris.

El tinent d'alcalde del districte, nostre estimat amic i company senyor Vallès i Pujals, acompanyat dels arquitectes municipals i una brigada de treballadors, hi va acudir per a donar aussili ón fos necessari, com s'ha anat fent en els diferents llocs, mereixent els majors elogis les bones disposicions donades pel senyor Vallès i els facultatius municipals.

L'inondació aumentava a cada moment i a les sis arribava fins a les cases de la barriada de l'Arsenal.

Els habitants de quatre casetes que hi hà darrera de l'Hipòdrom es trobaven voltats per l'inondació i a trets d'escopeta demanaven aussili.

El senyor Vallès, telefònicament, va demanar a l'alcalde que amb urgencia li enviés barques per a poder donar socors an aquella pobre gent.

Els senyors Vallès, facultatius, alcalde de barri i el rector d'aquella parroquia procuraren tranquilisar-los anunciant l'arribada de les barques.

Afortunadament no hi ha hagut per ara desgracies personals i els habitants de moltes de les cases inondades no volen moure's.

Per aussiliar al bot a que més amunt fem referencia, va ordenar-se, de conformitat amb la petició del senyor Vallès i Pujals, que n'hi fossin portats altres dos per a tenir més ràpid l'aussili aon sigui necessari.

Desseguida que foren arribats, començaren a prestar utilíssims aussilis.

L'aigua que va inondar el camp pròxim al riu va baixant. No aixís la del camp pròxim a la ciutat per estar quasi estancada.

No obstant surt gran quantitat d'aigua pels canals que comuniquen amb el mar, verificant-se la sortida de l'aigua sense impediment.

Fins ara no's nota gran descens de nivell per la gran extensió que està inondada. Mes es creíble que si segueix fent bon temps, lo més tard demà passat el camp estarà expedit.

La inondació va atreure als llocs pròxims bastanta concorrencia.

El Sr. Francos Rodriguez arrivà amb dotze hores de retràs.

Per a les nou del matí estava anunciada l'arribada del governador en l'exprès de Madrid, acompanyat del senyor López del Oro i el comte de Sert.

A Reus es parà l'exprès, i alguns passatgers vingueren a Barcelona per Picamoixons i Lleida.

El senyor Francos s'aturà a Sant Vicens, esperant un automòbil que el governador de Saragossa havía demanat amb urgencia al senyor Die i Mas.

Immediatament el senyor Die i Mas va ordenar que sortís un auto amb el secretari general interí de policía, el qual, segons telegrama de Vilafranca, passà a la una de la tarde per dita població.

I fins que va arribar a Barcelona, no va saber-se ahir al Govern civil rès més del senyor Francos i els seus companys. Se deia, encara que no era oficialment confirmat, que la carretera de Vilafranca al Vendrell estava inutilisada. En aquest cas no podría arribar ahir el governador. El senyor Die a darrera hora no tenint confirmació oficial de dits desperfectes creia, computant la distancia entre Barcelona i Vilafranca, que'l governador arribaría de set a vuit de la nit.

La comunicació telegràfica i telefònica amb Vilafranca era impossible per estar inutilitzats els fils de transmissió.

A tres quarts de vuit de la nit va arribar per fi el senyor Francos al Palau del Govern, rebent a les vuit, com de costum, als periodistes.

Segons va dir, havía passat el matí, a Sant Vicens d'aon se traslladà, en tartana, al Vendrell.

Dinà a les tres, seguint la seva excursió pels pobles afectats, visitant Molins de Rei i Sant Feliu del Llobregat, essent terribles els efectes del temporal en aquesta darrera població.

La riera desbordada produí horribles efectes destrossant el pis dels carrers, gran nombre de parets, arruinant cases i arrasant les cullites.

El senyor Francos va dir que interessaría del ministre de Foment per a que s'efectúin obres en la riera, car la part de la població que està més baixa que dita riera sofreix desseguida els efectes del sobreiximent de les aigües.

Després d'arribat a Barcelona el governador va rebre un ofici de l'alcalde d'Hospitalet en el que s'estimen les pèrdues en dita població, en tota mena de desperfectes, en més de dos milions de pessetes.

Per a enterar-se personalment de la magnitut de la catàstrofe en aquesta darrera població, probablement hi anirà avui el senyor Francos Rodríguez.

La Federació Agrícola Catalana Balear

Ahir tarde, a darrera hora, va rebre el senyor Die i Mas la visita del president i del secretari de la Federació Agrícola Catalana Balear, que li donaren compte del viatge realitzat per a enterar-se de les proporcions de la catàstrofe.

Segons dits senyors el terreny inondat puja a 12.000 hectàries.

Prevenint

El senyor Die i Mas, va estar tot el dia al telèfon comunicant amb les viles damnificades, i prevenint als alcaldes dels pobles de la vora dels rius Llobregat, Cardoner i Noia, que estiguin preparats per al cas de que's reprodueixin les aigades.

Amb aquest motiu no va poder assistir a l'homenatge an en Casablancas, delegant per expressa voluntat del president del Consell a l'alcalde de Sabadell.

De fora

Hospitalet

Hem fet referencia més amunt a distints telegrames oficials, rebuts a Barcelona, d'Hospitalet, que deixen entreveure la considerable desgracia que l'inondació ha portat an aquella població.

A les sis del matí, l'alcalde de l'Hospitalet va telefonar que el Llobregat sobreixía i l'aigua inondava les cases del poble.

Immediatament el senyor Collaso va donar ordre de que hi anés material i personal del cos de bombers.

Ademés, d'acord amb el comandant de Marina, s'enviaren dues llanxes en camions.

Les aigües tenien inondada tota la part baixa de la població, arribant fins a la porta de la parroquia, essent impossible tranzitar pels carrers perque l'aigua circula, i entrava i surtía de les cases amb gran furia.

Fou sort de que l'alcalde de Manresa telegrafiés donant compte de la considerable crescuda del Cardoner, car se pogueren prevenir molts possibles danys, i sobre tot evitar desgracies personals.

Totes les hortes estàn inondades.

Sant Vicens dels Horts

De Sant Vicens dels Horts comunicaren que a mitja nit va començar a sobreixir el riu inondant la part baixa del poble, arribant l'aigua a una alçada poques vegades vista.

Al cap de quatre hores la riuda va començar a minvar.

No hi hagué desgracies personals, però les materials són grosses, pels molts horts i fruiterars que han quedat fets malbé.

Els moços d'Esquadra anaren desseguida al telègraf per avisar als pobles de riu avall el perill que hi havía.

No pogueren avisar-los a tots, perque als llocs on el telègraf és a les estacions del nou ferrocarril del Nordest, resulta que a dites estacions no hi queda ningú de nit.

Els punts més castigats són els carrers Nou, Baix i de Farell n..., convertits en un riu impetuós que corre per damunt d'una capa de fanc de mig metre.

El telegrama oficial que's rebé al Govern civil, deia aixís:

«Sant Vicens dels Horts, 6'40.—Las aguas del río Llobregat, desbordadas, han inundado el llano, la parte baja de la población y la plaza de la iglesia. Esta inundación ha sido mayor que las anteriores.

Las aguas han rebasado el muro de contención construído por el pueblo. No ha habido desgracias personales por haber sido abandonadas las casas inundadas. El vecindario está consternado por la pérdida de las cosechas. La crecida de las aguas empezó a las [illegible] y el descenso a las 3'50.»

Martorell

An aquesta població entrà l'aigua per la vía del tren, escorrent-se en gran part pel túnel de la línia de Vilafranca.

La part baixa de la població s'inondà.

Dues dònes varen tenir que pujar a un arbre per a salvar-se, essent aussiliades en un bot.

Nombrosíssimes families s'han traslladat al pont del Diable, per ser el lloc més alt.

El quarter de la guardia civil està inondat.

Sant Feliu de Llobregat

L'inondació del diumenge causà greus danys en aquesta vila, dels que'n donàrem compte en anteriors edicions.

L'aigua, que entrà per una propietat del marquès de Castellvell, ha baixat completament, deixant veure les destroces que ha produït.

Moltes parets baixes són a terra i cobreix els carrers una capa de fang.

Per a donar una idea de la magnitut de l'inondació a Sant Feliu, cal dir que les aigües han superat en nou pams d'alçada, a la que logrà el janer de 1897, la més forta del segle passat.

Cornellà

Les aigues alcançaren en aquesta població 1'50 metres d'alçada, destruint totes les cullites.

Inondaren els pous de 12 metres de fondaria de la societat d'aigues del Llobregat, després de rompre els murs.

Les comunicacions estàn quasi interrompudes, per alcançar l'inondació a cinc kilòmetres de carretera, i s'ha enfonsat un pont.

Sant Joan Despí

La força de l'avinguda fou tan gran a l'arribar a Sant Joan, que va rompre uns murs de contenció que's consideraven segurs, i que havíen resistit altres inondacions.

Una greu avería en la fàbrica d'electricitat deixà la població a les fosques, fent, durant la nit, la situació més enguniosa.

Alguns guardies civils, arribats a Sant Joan Despí, amb aigua a la cintura, resistint la força de la corrent, feren veritables actes heròics de salvament.

La fatxada posterior de la Rectoría va caure amb gran estrèpit.

De Molins de Rei

La inondació va sorpendre an aquests veins en lo més brillant de la seva festa major, originant-se una escena impossible de descriure.

Als pocs moments de quedar deserts els carrers, estaven convertits en torrents impetuosos.

«La destrucció de cullites ha sigut horrorosa. Trenta dos carros plèns de fruits foren recullits de la carretera.

D'altres pobles

Les informacions rebudes de Papiol, Prat del Llobregat, Sant Llorens, Granollers, etc., etc., afegeixen a les anteriors noticies la grandaria i importancia que en totes parts ha tingut aquesta inondació, una de les més destructores de que's té memoria.

Els danys són incalculables, com corresponen a una productiva regió de 12.000 hectàries, que ha sigut completament arrassada.

L'invent Casablancas

La presentació de l'invent

A Sabadell

Una persona molt al corrent de la historia industrial ens deia que potser no s'havia vist mai que un poble honorés en vida a un inventor compatrici seu. Per regla general, fins després de sa mort, quan la fama ha escampat arreu el seu mèrit, aleshores es recorden de que aquell home genial nasqué i visqué entre ells, i aleshores celebren son valer.

Doncs bé: això que no sol passar, passà ahir a Sabadell: ahir la gran ciutat industrial, honra de Catalunya, demostrà com sab apreciar el gran, el meravellós invent den Ferràn Casablancas, den «Fernandet», com li diuen allí afectuosament.

De Barcelona hi anaren molts a veure la presentació de l'invent. A més dels trens ordinaris, se n'organitzà un d'especial que arribà a Sabadell a les 3'40 de la tarde, i units els que arribaven amb els ja arribats, els sabadellencs i molts de la propera ciutat de Terrassa, s'encaminaren cap a la Casa de la Ciutat, d'on sortí l'Ajuntament amb els macers al davant, dirigint-se tothom cap a la grandiosa i monumental Escola Industrial.

Aleshores poguerem donar una ràpida ullada a la llarguíssima comitiva i fernos càrrec un xic de les personalitats que hi havía, entre les quals recordem:

Regidor barceloní senyor Montanyola, en representació de l'alcalde de Barcelona; diputats a Corts senyors Cambó, Alfons Sala, Bosch i Alsina i Cruells; senadors senyors Rahola i Josep Monegal; diputats provincials Sala, Alegre i Sampere; canonge Baranera, en representació del Prelat; senyors Sedó, Calvet, Gassó i Martí, Rulf, Roig i Armengol, Cornet, Martí, Rosell, Gumbau, Roig i Pugès, i cap a un centenar de fabricants i enginyers.

De Sabadell, senyors Corominas, Polit, Mortal, Joan Llonch, Molins germans, Cuadras i Prim, Rauret, Prat-Carol, Izard, Josep Pascual, rector dels Escolapis, Turull, Fills de E. Estruch, Poch i Companyía, Trias i Oller, Mateu Brugas, Jaume Viñas, Brutau, successors de Llonch i Sala, Torres i Domingo, Vidal-Massagué, Duràn i Camps, Joan Sans, Molins i Rocamora, Gorina, Prat-Cunilleras, regent de Sant Felix, amb altres rectors, etc., etc.

De l'Escola Industrial, tots els professors amb el seu benemèrit director senyor Giralt.

De Terrassa hi havía més d'una trentena de fabricants.

A la gran sala de màquines de la Escola, dividida en dues per un enorme tapiç amb el retrat del rei, teixit, i sota un escut de Sabadell ornat amb fullatge, hi havía disposada una taula presidencial, i en front d'ella, la màquina filadora Casablancas, elegant, bonica, petita, com si fos una cosa de joguina, una reproducció d'una altra grossa màquina que un ric hagués fet fer per a que els seus fills s'hi entretinguessin... I, no obstant, aquesta maquineta és un prodigi d'enginy, és un invent que produirà un canvi radical en la formidable industria textil.

Ocupà la presidencia l'alcalde de Sabadell senyor Romeu, home d'activitat i d'energía.

L'acompanyaven els senyors Montanyola, Alfons Sala, Rahola, diputats provincials Sampere, Alegre i Sala, Cruells, Brutau, president de la Cambra de Comerç de Sabadell, Duràn i Camps, president de la Unió Industrial, i Monegal. I no cal dir que en el lloc de honor, en Ferràn Casablancas.

Parlà primer l'alcalde de Sabadell, per a expressar la gran satisfacció que sentía de presentar pública i oficialment l'invenció d'un sabadellenc, d'un home excessivament modest, que no ha cursat en cap universitat, si no que ha après lo molt que sab a l'escola pràctica del treball de cada dia.

A continuació llegí un telegrama del governador interí senyor Die, manifestant que devía assistir portant la representació del comte de Romanones, però la trista novetat de les inondacions l'obligava a no moure's de Barcelona.

I el senyor Sedó feu la presentació de la màquina.

Amb paraula fàcil i fluida, després de recordar la frase del poeta, «el poble que honora a sos fills s'honora a sí mateix», digué que la màquina Casablancas, en opinió dels tècnics eminents, causaría una veritable revolta en el món textil.

Fins ara el desenrotllo de la filatura es feia per una complicada serie de corrons que anaven aprimant més i més la metxa. Els procediments iniciats en el sigle XVIII, havíen quedat estancats, i sols semblaren sortir de l'estancament a l'aparèixer unes màquines, precisament catalanes, anomenades màquines bergadanes, que s'abandonaren més tard.

En Casablancas tingué la visió de la possibilitat de fugir de la complicació i anar per la dressera a la simplificació. La màquina aquesta és la realitat de la visió. En Casablancas substitueix els corrons per unes teles sens fi que fan exactament l'ofici dels dits al recullir el fil de la filosa, i funcionen amb tal suavitat, amb tal dolçura, que's pot arrirbar a un fil tan prim com se vulgui, sols amb una lleugera graduació. De la metxa número 1 s'arriba a un fil 80.

L'estiratge també representa una nova orientació en el mecanisme. I, tot el conjunt, representa la supressió de moltísima part de la maquinaria actual amb el consegüent estalvi de compra, de local i de força motriu.

Es aplicable a totes les màquines, i sa aplicació i ús no causarà cap trastorn en l'ordre social com molts temen, perque el fabricant, a l'abaratir la filatura, i trobant-se amb un sobrant de local i de força, podrà ampliar la producció i, per lo tant, emplear als obrers que la nova màquina deixa sense feina.

Amb aquesta màquina no hi hà de bon troç tant desperdici com amb les actuals, i això és un factor importantíssim, perque a voltes arrirba a un 60 per 100 del cost del cotó.

El senyor Sedó afegí varies consideracions de caràcter exclusivament tècnic, i acabà demanant perdó a l'auditori «d'haver-lo molestat tanta estona».

El llarg aplaudiment que esclatà, demostrava que l'auditori no'l perdonava; primer, perque no hi havía agravi, i després, perque la seva peroració, clara, senzilla i convincenta, semblà curta a tothom.

En Casablancas, en mig d'un altre aplaudiment entusiasta, se dirigí a la màquina, a la «seva» màquina i la posà en moviment. Els rodets començaren a giravoltar, el mecanisme a treballar i tothom s'hi apilotà per a veure-la d'aprop. Quasi tots eren fabricants i enginyers, és a dir, gent entesa: no cal dir si hi posaren atenció i si l'examen fou llarg i detallat.

El «lunch»

A entrada de fosc, la Cambra de Comers i l'Unió Industrial pregaren als assistents que pugessin a la gran i magnífica classe d'escultura, on se'ls dedicava un «lunch».

Quatre llarguíssimes taules foren ocupades pels comensals, amb un ordre fill d'una organització ben entesa. A la presidencial ocupà el cap l'alcalde, als seus costats en Casablancas i distingides personalitats de Barcelona, Sabadell i Terrassa.

Al moment de començar, el senyor Romeu proposà que la toia de la taula presidencial fos enviada a l'esposa den Casablancas, i no cal dir si l'idea fou acullida amb entusiasme.

Al final foren llegits un telegrama d'adhessió a la festa de na Agnès Armengol de Badía, un del president de la Diputació senyor Prat de la Riba—que fou acullit amb una gran ovació—i un del senyor Montaner.

Després començaren els brindis.

L'alcalde brindà per la Manchester Catalana que dona a la patria fills com en Casablancas.

El senyor Duràn i Camps llegí el seu brindis, rublert d'entusiasme per a Sabadell i per l'invent den Casablancas.

El diputat senyor Cruells recordà el calvari que les envejes i les rancunies fan passar a tots els inventors; però aquí, nó; aquí, an en Casablancas, ningú l'enveja (Veus unànims:—Nó, nó). Aquí únicament hi té amics i companys, i sobre tot admiradors.

El nom den Casablancas anirà sempre unit a la gloria de Sabadell; el seu nom tindrà una ressonancia mundial. Just és que'l Govern de l'Estat la consagri, otorgant a l'inventor la creu de Alfons XII. (Aplaudiments.)

L'haver-hi aquí tanta gent de Barcelona, demostra la compenetració d'interessos i sentiments entre Sabadell i la Metròpoli, que lluny d'estar en pugna, se completen.

Acaba brindant per l'honra de Sabadell i per la gloria de Barcelona i Catalunya. (Aplaudiments.)

El senyor Cambó és llargament ovacionat a l'aixecar-se.

Vos felicito, sabadellencs,—diu.— De inventors, n'hi hà molts al món; de pobles que sàpiguen acullir a un inventor i impulsar-lo cap al progrés, n'hi hà pocs. El vostre exemple a l'honrar an en Casablancas, vos honrarà sempre.

Jo felicito a l'industria textil catalana d'haver desfilat avui unànim per davant de l'invent Casablancas. Jo la felicito perque sempre, els enemics de la indústria catalana, la titllaven d'atrassada, de rutinaria, i li donaven la culpa de l'atràs i de la rutina.

I amb la vostra presencia i la vostra actitut, heu demostrat que no acullin el nou invent amb la desconfiança filla de la rutina, ni amb l'ironía burleta que produeix el descoratjament i l'atràs. (Aplaudiments).

Els industrials catalans han adquirit amb l'invent den Casablancas una autoritat grandíssima. Els fruits de l'invent s'escamparàn arreu del món, però el fruit principal serà l'haver destruit un argument terrible que s'esgrimeix—contra l'industria de Catalunya. Quan demanem protecció per a la nostra industria, se'ns diu que no pot ser, que som atrassats, rutinaris..... (Una sorollosa ovació priva de sentir el final del periode.)

I ara, al poder-se dir que un industrial català ha innovat l'industria universal, quedarà esvaida aquella llegenda i destruit aquell argument. (Molt bé, molt bé.)

I ara em dirigeixo a vos, Casablancas, a vos, el company de tants anys en les lluites per Catalunya, a vos, que sempre heu tingut per ideal la prosperitat de Catalunya. ¡Poc pensaveu contribuir-hi d'una manera tan eficaç! ¡Poc crèieu que al costat de les campanyes polítiques poguessiu fer un esforç tan gegantí!

Un poble és gran pels seus homes: i vos doneu a Catalunya amb el vostre invent un patrimoni formidable que ens acostarà més i més a la realització dels ideals que... (Altra vegada un gran esclat d'aplaudiments cobreix la veu de l'orador).

Vos sou des d'avui un fill predilecte de Catalunya; vostre nom és honra de Catalunya. Aquesta creu que us demanen, serà una íntima satisfacció vostra; però ja sé que si sols se tractés d'una satisfacció vostra, si l'invent fós només que en profit vostre, no estarieu tan satisfet com ara que és una gloria per a Catalunya.

(Una ovació interminable i aclamacions a Catalunya acullen el magnífic final del parlament den Cambó.)

L'Alfons Sala fa seves les manifestacions den Cambó i la petició d'una creu per a l'inventor. (Aplaudiments).

«M'hi adhereixo en nom de Terrassa (aplaudiments), en nom de la ciutat germana vostra» (Aplaudiments i visques a Terrassa).

Glosa la destrucció de la llegenda, senyalada per en Cambó i confirma que realment s'esgrimeix al Madrid oficial contra l'industria catalana l'argument de que és atrassada i rutinaria.

La festa aquesta és un aconteixement gran per a Sabadell. ¡Tan de bò en totes les regions se manifestés com en aquesta! Per desgracia, en molts indrets sols hi hà la preocupació de veure com se pot entrar a les oficines del Govern, oblidant que solament el treball és el qui fa als pobles grans i forts. (Aplaudiments i nous visques a Terrassa.)

El diputat provincial senyor Sala fa constar l'adhesió de la Diputació.

El senyor Montanyola, que és aplaudit a l'aixecar-se, s'excusa de pronunciar un discurs perque les seves paraules — diu — resultarien esblaimades després de les molt eloquents dels oradors que l'han precedit.

Dedica, en nom de la ciutat de Barcelona, una entusiasta, fraternal abraçada d'enhorabona a la ciutat de Sabadell; felicita cordialment «a l'home modest i plè de simpatía, que és en Casablancas» i es felicita ell mateix com a català i com a patriota. (Aplaudiments).

Per l'estat en que'ns trobem en moltes disciplines, i no pas del tot per culpa nostra, el nostre país no contribueix com tots voldríem, als avenços de l'humanitat. Per això, amb més motiu, quan un fill il·lustre de la nostra terra, col·labora fortament al progrés universal, havem de rendir-li un tribut d'admiració i d'agrament.

Acaba alçant la copa en honor de l'inventor Casablancas, a la gloria de Sabadell i a la cultura espiritual i prosperitat de Catalunya. (Grans aplaudiments.)

El senyor Giralt, de l'Escola Industrial, dedica un sentidíssim record a la mare den Casablancas i a l'obrer Francisco Permanyer, col·laborador constant i entusiasta de l'inventor.

Parlen a continuació els senyors Folguera i Duràn i Rodón, de «Catalunya Textil».

Clou els brindis en Frederic Rahola (molt aplaudit a l'aixecar-se), que diu que parla en nom den Casablancas. (Aplaudiments.) Dóna les gracies a l'Ajuntament per haver sabut honrar an en Casablancas, «que no és home de paraules—diu—però ja en Gracian advertí que les paraules són femelles, i els fets mascles». (Aplaudiments.)

Dedica un recort a l'obrer Permanyer, que comparteix la gloria de l'inventor.

Promet que si el triomf econòmic respòn al triomf moral, els patrocinadors de l'invent no oblidaràn a l'Escola Industrial ni oblidaràn a Sabadell. I quan el triomf vindrà, el nom den Casablancas serà gloria de Sabadell, de Catalunya i d'Espanya. (Ovació.)

Termina l'acte amb un ¡Visca en Casablanca!, donat pel alcalde.

* * *

A les vuit sortíen de Sabadell, en tren especial, els expedicionaris barcelonins, despedint-se dels que, en gran nombre i amb l'alcalde d'aquella ciutat al davant, els havíen acompanyat a l'estació, amb un crit entusiasta de —¡Visca Sabadell!

Govern civil

El Sr. Francos Rodriguez

En altre lloc donem compte de l'arribada del senyor Francos Rodriguez i de les seves impressions respecte de les inondacions.

Després de parlar d'aquest trist assumpte, el governador va dir que torna molt content i satisfet de l'acullida que li feu el Govern i de la confiança que li despensà.

Va manifestar que informà davant de l'Institut de Reformes Socials respecte del Reial Decret regulador de les condicions de treball de l'Art Fabril.

Preguntat sobre les impressions que du del reglament que ha de regular dit Decret, va contestar que la tasca és molt llarga i molt difícil.

Els carrilaires de Manresa-Berga

En referencia a uns telegrames de Madrid en els que's parla de l'agitació existent entre els carrilaires de Manresa-Berga, va manifestar el senyor Francos Rodriguez que no sab res més de lo que sabía abans de sortir de Madrid.

Els carrilaires se queixen de l'incumpliment del laudo que donà el governador últimament per a solucionar el conflicte, per part de la companyia.

La malaltia del director d'aquesta senyor Bonet, entorpirà segurament les negociacions.

Vaga declarada

Els carrilaires de Manresa a Berga, ajustant-se a la llei, han notificat a l'alcalde de Manresa la declaració de vaga, que començarà el pròxim dilluns, a les dotze de la nit.

A l'Institut de Reformes Socials

Informació oral de l'industria textil

(PER TELEGRAF)

Madrid, 29, 9 nit (rebut amb retràs a causa del temporal.)

Amb més concorrencia que en tardes anteriors, comença aquesta tarde la sessió a les 6'15. Després d'aprovada l'acta de la sessió anterior, se dona lectura als noms de les entitats que han anunciat el seu desig d'informar.

Els fabricants de la montanya

Don Joaquim Gomis informa en nom dels fabricants de la montanya, que representen — diu — un 75 per 100 dels fabricants de l'art textil.

Afegeix que la seva ruina principal és la de donar major solemnitat a la protesta contra el Decret que vé a perjudicar en gran manera a l'industria textil. Nosaltres no podem acceptar aquest Decret si no's fan en ell modificacions essencials, sobre tot en lo que afecta als horaris i a les jornades. Si no fós per ajudar a l'Institut en l'obra de bona voluntat que ha escomès, no vindria a informar.

Creu que l'informació que's fa devía ser un estudi més acabat de l'assumpte i no amb el peu forçat d'un Decret la publicació del qual s'oferí que's faría després d'una amplia informació.

Diu que la jornada de 60 hores setmanals és la copia de la jornada francesa, però aquesta és ben limitada al treball dels protegits, però no ho és per als adultes, cosa que estableix el Decret. El Decret necessita una aclaració essencial en aquest sentit. La copia de la jornada francesa condueix a errors econòmics de molta importancia, car França no és una nació exportadora, sinó d'un gran mercat interior. França sols exporta la moda, el luxe, el art, però no lo demés. Hi hà que pensar en que altres nacions exportadores, com Bèlgica i Italia, tenen jornades de 65 hores setmanals. Adverteix que quan Turquía declarà el boicot a Italia pogué l'industria espanyola tenir algun creixement, però ara, amb el conflicte balkànic, ha tingut que reduir la seva exportació, fins al punt de tenir que disminuir el treball. Això demostra la necessitat de fomentar la exportació i la jornada de 60 hores la restringeix. Anglaterra i Alemanya tenen jornada inferior a 60 hores; les demés nacions la tenen superior.

En la fabricació hi hà que tenir també en compte el factor producció; car en una mateixa hora no's produeix lo mateix a tot arreu. A Barcelona, la producció en igual temps és menor que a Anglaterra. Barcelona amb 64 hores de treball no ha pogut conseguir igualar-se a Anglaterra en menys jornada. Per això hi hà que apreciar varis factors, essent un d'ells la classe de vida que's fa.

Parla de la escassesa de personal, que obligà als patrons a oferir a les dònes jornals de 2'50 pessetes. Això contribueix a fer menor la producció. La organització del treball és altre factor atendible i això no és imputable a uns ni a altres elements. Sols amb el desenrotllo de la exportació aumentaría la capacitat de les fàbriques i amb elles la producció. La diferencia d'aquesta no's pot atribuir a la maquinaria, car la que s'usa aquí és la mateixa que a l'estranger. Els gastos de la producció hi hà que tenir-los en compte per a senyalar la jornada; per això la de Manresa és distinta de la de Barcelona i aquesta de la de la montanya. En aquesta part s'emplea la força motriu hidràulica i això feia que hi hagués una ventatja en la montanya sobre'l plà, on s'hauría d'utilitzar el cavall tèrmic, però després ha vingut el cavall elèctric a introduir modificacions en els preus. La força hidràulica hi hà que emplear-la dia i nit per a que la producció compensi, car de lo cotnrari, no hi hauría relació entre la producció i el cost.

S'extén en consideracions sobre la manera de treballar les fàbriques amb força hidràulica i les que empleen la de vapor o l'elèctrica, per a deduir que per varies circumstancies, entre elles les sequedats, s'ha encarit la producció a la montanya.

La Conca del Ter ha tingut sequedats que representen un 7 per 100 de reducció en la força motriu. Al Llobregat la perdua ha arribat a un 15 i al Cardoner a més d'un 20. A la comarca de Manresa hi hà fàbriques abandonades i altres que s'han dedicat a distintes industries. Se pot, doncs, assegurar que la fabricació ha desminuit en aquesta comarca en un 50 per 100.

Quan en una industria se dóna el cas de que molts establiments no poden seguir, quelcom hi haurà que determini aqueixa degeneració d'ella. En quant als sous cal advertir que en pocs anys en algunes fàbriques han pujat de 2,000 a 3,000 pessetes setmanals. Aquesta pujada demostra l'ecassesa de personal, i per aquest aument no s'han necessitat vagues, ni decrets; ho ha imposat la realitat.

El preu unitari del jornal és aquí superior al de l'estranger; car mentres a Anglaterra l'obrer atén a màquines de 2,000 fusos, aquí sols són de mil. Si tingués d'anar-se a l'implantació del decret com està redactat se desigualaríen les condicions del treball entre les fàbriques del plà, i de la montanya; car si's va a una jornada uniforme, les de la montanya tindríen de fer una major reducció, car en elles se treballa dia i nit. Resultarà amb això que'ls gastos generals no variaràn, però sí la producció.

Demana que en el reglament se facin compensacions per a que les fàbriques de la montanya puguin subsistir.

Respecte a les inspeccions diu que s'hi oposa a que figuri en elles cap dels elements interessats, sinó que les realitzin persones tècniques o imparcials.

Considera excessives les multes, car no estàn acomodades a l'índole de la falta.

Creu que's prestaría a molts abusos obligar a pagar la multa en el moment de l'infracció. Cita el cas d'haver-se multat a un fabricant, recórrer, guanyar el recurs i tenir d'aguardar més de dos anys a que se li tornés la multa. Resultaría que'ls fabricants se convertiríen en prestamistes.

Crida l'atenció de l'Institut per a que abans de resoldre en definitiva aquest assumpte l'estudii i mediti bé, perque pot amb un desacert irrogar gravíssims perjudicis a l'industria fabril.

Manifesta que ja saben els fabricants que l'Institut no ha fet aquest Decret que revelà un desconeixement de l'assumpte, car si s'hagués redactat per l'Institut després d'un meditat estudi, sería cosa molt distinta.

La Federació de les Societats Obreres de Manresa

A continuació informa el senyor Riera Cortés, en representació de la federació de societats obreres de Manresa.

Diu que'ls fabricants de Manresa falten a totes les lleis socials explotant a l'obrer, impedint-li associar-se; per això treballen quasi solament dònes i nois i s'entrega als obrers un paperet sense'l qual no se'ls dóna treball.

Per l'explotació a que se'ls sotmet és per lo que falten teixidors a Manresa, on les dònes treballen 12 hores. A la montanya treballen més les que volen els patrons, i això porta a la miseria al proletariat i fa que les presons s'omplin de treballadors.

El senyor Cirera informa en nom de la a Cirera, de Barcelona, amb caràcter ticular.

rotesta de la intromissió del Govern els conflictes anglesos, al·ludeix a manifestacions del governador i diu els governants, fiats en que's tracta d'un moviment polític no'n feren cas. plica els origens del conflicte que sois fou grave en els seus comensa nts i després els mateixos obrers, al vencers de que demanaven una ton a, cediren quelcom en la seva actitut vaga se seguí sense el manament de societat; però intervingué el gover dor i digué: «Jo os vaig a concedir que no volen concedir-vos els pa ns».

Es segur que si el Govern no hagués tervingut en la vaga hauría terminat en t dies. Quan ja els obrers s'avenien gran número a tornar al treball en condicions antigues i la opinió no a cas quasi de la vaga, vingué el De t que treu tota autoritat al patró. obrer sab que en lo successiu les millo no ha de demanar-les al patró, sinó Govern, i se li ensenya a ser revolu nari, a compendre que lo que vulgui drà conseguir-ho per la violencia. quest Decret creà un antecedent fu stíssim. Jo comprenc que ja no hi hà clavitut i que l'obrer ha de mirar pels s interessos; però moltes vegades consella malament, se deixa guiar per ts elements i en lloc de treballar r la seva millora treballa per tornar l'esclavitut.

Afirma, passant a ocupar-se en concret l Decret, que mata l'exportació i la perança de recuperar-la. Es necessari e vinga una modificació per a que lo e la industria perdi en hores de tre ll ho guanyi en intensitat, car de lo ntrari se mata la industria i els obrers uen compendre que això no'ls convé. rò, per al reglament hi hà un gran stacle, i és el mateix Decret. La im antació de les 3.000 hores no permetrà ure a les fàbriques de la montanya. plica com avui l'obrer textil, en molts nts atè també a la vida del camp a altres feines per ajudar-se a viure. e pot fer una transformació de l'obrer nvertint-lo en tejixidor o filador per tenir-ne 150 en lloc de 200 i pagar com tals? Això no podrà fer-ho la glamentació, car és esmenar la plana la naturalesa. Creu que l'Institut no respecte al Decret, el mateix criteri e el ministre de la Governació. Fent odificacions la implantació del De t tindría que fer-se en el plaç lo nys de quatre anys.

Convindría que l'obrer i el patró se essin d'acord per anar a les compen cions, per a passar de les 3,000 hores treball, car lo que li convé a l'obrer, treballar.

La Constancia

En representació de «La Constancia» Barcelona, informa Joan Martí.

Diu que lamenta la poca cultura dels ricants que parlen de la intromissió elements estranys en la vaga, car re rda que el senyor Sanchez Anido ja demanà que's fés lo possible per assar la data de la implantació de la ga.

Diu que quan ell era noi hi havía els telers un 25 per 100 d'homes avui sols n'hi hà un 2 per cent. Amb ò s'explota a la dòna i als obrers s donen jornals de dòna, obligant a anar a altres oficis per a poder re.

De no solucionar el conflicte fabril a, on vulgui que existeixi aquesta in tria, se reproduirà fins que l'obrer llori.

Manifesta que no volía venir a in mar ni a acceptar el Decret, però per a que no se'l tracti d'intransi nt.

Protesta contra lo que's fa amb les ites d'inspecció, en les que's tanca als is per a que no'ls vegin els inspec rs. Els obrers no poden fer rès per e els amenacen amb quedar sense na i en que no'ls admetràn enlloc.

Manifesta que abans se guanyava en teler d'uns pams de terreny un jor de 24 pessetes i avui es guanya la tat, i això els succeeix als demés rers. Això es deu a l'implantació del u-fet; en les condicions actuals s'han mentat les voltes i la llargada de peces. A l'alta montanya es treballen 14 hores.

Rebat lo dit pel senyor Cirera, negant e l'obrer vulgui treballar més hores afirma que la vaga fou econòmica i al, car s'esperaren 36 dies per a la posta a les reclamacions formulades, se lograr-ho.

Afirma que si no's resol la questió, ent als interessos dels obrers, la llui es reproduirà.

El Foment del Treball Nacional

El senyor Graells informa en nom del oment del Treball Nacional, de Bar lona.

Comença al·ludint a la forma en que li presentaren les peticions dels obrers. entregaren un escrit de «La Constan firmat pel senyor Puig. Però aquest presentà, per lo que preguntà per La Constancia», i ningú li va saber ar raó d'aqueixa societat.

Vaig posar—diu—el fet en coneixe ent del president del Foment, però uesta societat, pel seu caràcter, no ogué intervenir en aquests assumptes, om no sigui requerida pels obrers i patrons. Després el governador ens rida i ens exposà l'amenaça de vaga ormulada per «La Constancia».

Els obrers no tenen motiu de queixa mb el Foment, car aquesta institució ols tracta questions aranzelaries i al que cap relació tenen amb les llui entre obrers i patrons.

Exposa el seu amor a l'obrer i el seu desig d'evitar topades. En les fàbriques ha produit gran inquietut l'interpretació de l'article primer del Decret, car hi confusió en les 3.000 hores anayals la divisió de les 60 setmanals. Si no hagués sigut per aquesta confusió estaría resolt l'assumpte en les fàbriques del plà.

Complica això la existencia de les fes tes tradicionals. Amb això venen pertor bacions a les fàbriques, car aquestes tenen gastos generals i no's poden mi rar amb indiferencia el que els obrers vulguin o no vulguin treballar en dies determinats. ¡Estaría bé que els em pleats de l'Estat dignessin un dia que no volien treballar!

Manifesta que convé per moltes raons econòmiques i fins polítiques, que exis teixin les fàbriques de la montanya, car està reconegut que l'agombolament de de fàbriques en la ciutat són un foco perenne de revolucions, com ocorregué l'any 55, en que's matà al president del Foment. Allavors, el capità general, obli gà a descongestionar la ciutat, portant les fàbriques als llits dels rius.

Si'l reglament no's porta al Parlament, per de prompte hi hà una víctima, que són les fàbriques del plà.

Creu dificilíssima la missió confiada a l'Institut de Reformes Socials. No sab com va a sortir d'ella, car difícil serà conciliar les grans complicacions que plan teja el Decret. Abans que tot hi hà una questió de fondo que és precís re soldre previament si no's volen llasti mar grans interessos. Confía en l'ap titut i voluntat de l'Institut i creu que podrà fer una gran obra de pau, prestant un notori servei a la patria.

La Federació Regional de l'Art fabril

Ramón Andreu, informa en nom de la Federació Regional de l'Art Fabril de Barcelona. Diu que els obrers de 30 anys en aquesta part no han rebut cap benefici, car una peça que's pagava a 3 pessetes metre s'ha rebaixat a un 50 per 100 i aquesta rebaixa s'ha fet també en els genres de punt. A Catalunya, degut al molt treball, l'obrer careig d'instrucció; no existeix l'amor natural perque les marès apenes tenen temps de criar els seus fills, vegent-los el temps extrictament precís per alletar-los. Repeteix arguments dels informants obrers que l'han precedit un ús de la paraula, per a posar de manifest la explotació que els patrons realitzen. Els articles de primera necessitat estàn més cars cada dia i en canvi els jornals són menors. A l'obrer se li ha posat el dilema de morir-se de fam o de rebel·lar-se, i l'obrer ha optat per lo segón. Cansats de demanar, exigeixen ja els treballadors. Afirma que el senyor Francos Rodriguez emprengué el pitjor procediment, amenaçant als obrers amb Montjuic, amb el presiri i amb l'exèrcit, en lloc de procurar solucionar pacificament el conflicte. Se les arreglà de manera que s'enemistava amb tot el món. La Junta local de Reformes Socials de Barcelona no mereix cap confiança perque està formada quasi per patrons i sempre resol els assumptes a favor d'aquests, avisant a les fàbriques per a que retirin els nois quan se va a realitzar alguna visita d'inspecció. Manifesta que els obrers no poden acceptar les 3,000 hores a l'any, sinó les 60 setmanals, car ells se contracten per setmanes i no per anys. Es molt difícil agermanar ambdues xifres; aixís vingueren les complicacions al portar a la pràctica el Decret, car els patrons escudant-se en lo de les 3,000 hores anyals, ne posaven 62 setmanals per a porrotejar les festes, és a dir, que el Decret al mateix temps que prohibeix més de 60 hores setmanals, autoritza el seu aument; aixís doncs, en això el Decretr necessita una rectificació.

Censura les intromissions del governador enviant policíes als secretaris de les societats obreres i portant treballadors a la presó. Diu que el conflicte no està resolt, car la necessitat no té llei i si no s'até a la classe obrera en les seves necessitats, aquesta tindrà que tirar-se de nou al carrer. Creu que els fabricants de la montanya poden donar més millores que els del plà. Li diu al senyor Graells que si hagués volgut podía molt bé haver contestat a les peticions de «La Constancia», car el plec portava un membret amb les senyes de la societat. Al·ludeix a la carta que ahir cità el senyor Escayola en la que's parla de que els obrers se conformaven amb la jornada de onze hores, i diu que aquesta carta inclós podía haver-la escrit la policía, car feu fetxories semblants.

El senyor Escayola manifesta que «La Constancia» ha escrit cartes amb membret i sense ell i les té a la disposició de la representació obrera. Se li ensenya una copia de carta i el senyor Andreu diu que, en efecte, és de «La Constancia» però en ella se diu que les onze hores són per a cinc dies de la semmana fent-ne 55, que amb les cinc del dissapte per a terminar el treball al migdia, fan les 60.

El senyor Escayola adverteix que no és aquest l'argument, car se referí a que els obrers no tots estimaven penible la jornada de les 11 hores.

Se reserva aclarar el concepte per a quan rectifiqui.

El senyor Andreu segueix dient que no fía molt en l'Institut, car ell creia que aquí hi hauría persones tècniques que poguessin resoldre la questió, i veu que hi hà aquí cetadràtics i persones intel·ligents, però no entenen segurament de la questió textil.

El senyor Azcàrate diu: L'Institut compta amb persones de competencia econòmica i ademés té seccions tècniques per a estudiar l'assumpte.

Varis patrons sol·liciten inscriures en la informació i el president els prega que passin a secretaría a donar els seus noms, aixecant-se la sessió a dos quarts de nou.

MES TELEGRAMES I TELEFONEMES
DE "LA VEU DE CATALUNYA"

(PER TELEFON)

La «Gaceta»

Madrid, 30, 10 matí.

La «Gaceta» publica:

Reials decrets de Gracia i Justicia i Instrucció pública ja coneguts.

Nomenant moço de l'Institut de Girona a don Josep Olmes Cardona.

Preparant el viatge den Poincaré

El dia 3 sortirà per a recórrer la linia fèrria amb l'objecte de preparar el viatge de M. Poincaré, el senyor Zorita, acompanyat de l'enginyer senyor La Roda.

També es diu que sortirà en condicions especials l'inspector de policía senyor Galiano.

Aiguat a Valencia

Valencia.—A consequencia d'un fort aiguat el tren descendent de Cilla ha descarrilat aquesta nit en la estació de Plà de Pallars.

Venía plè de viatgers per haver-se celebrat en dita vila la festa de la localitat, però, afortunadament, no han ocorregut desgracies.

S'ha enviat de Valencia un tren de socors per a recullir als viatgers.

Treballa una brigada en arreglar la via.

A les fosques

Osca.—Ha descarregat una terrible tempesta acompanyada d'un violent bufarut.

La ciutat va quedar anit a les fosques a consequencia d'una grave avería causada pel temporal en la línia elèctrica.

Aiguat de Saragossa

Saragoça.—En el Govern civil s'han rebut noticies dels danys que ha causat la tempesta en els pobles de la provincia.

A Ricla les aigües han arrassat els camps, causant grans destroces en els oliverars, fruiterars i remolatxa.

A Calatorao ha caigut una forta pedregada.

A Ateca s'ha desbordat el Jalón i ha arrastrat el pont que comunica el poble amb el barri de San Martín.

A Morata, La Almunia i altres pobles també ha causat el temporal grandíssimes destroces.

Efectes del temporal a Almería

Almería.—Les noticies oficials acusen enormes danys causats en aquesta provincia pel temporal.

A Cuevas, Jergal i altres pobles una pedregada ha destruit totalment les cullites, causant també destroces en els edificis.

Les linies fèrries han sofert també danys de consideració, originant el descarrilament d'un tren, sense més consequencies que estar interceptat un trajecte, obligant al trasbordo.

A Loja i altres pobles de la regió també es consideren perdudes les cullites.

Informació sobre l'industria textil
Retirada dels fabricants

Madrid, 30, 2 tarde.

S'ha facilitat a la premsa la següent nota oficiosa:

Les comissions del plà i de la montanya de Catalunya han acordat per unanimitat retirar-se de l'informació oral que té lloc davant l'Institut de Reformes Socials.

La forma en que's produí, en la sessió d'ahir, la representació obrera, substituint amb amenaces i excitacions a la revolució, grosseríes i insults al tribunal, autoritats i classes patronals, lo que devía ser una culta exposició dels respectius punts de vista, ens indueix a abstenir-nos de concorre a unes sessions que nostres contradictors, més que significats per l'intervenció que han tingut en la passada vaga, converteixen en un miting del pitjor gust.

Considerem preferible renunciar a la informació oral, a tenir que presenciar com per a discutir se descendeix a un terreny que deuría ésser vedat, pel respecte degut a les dignes persones que componen l'Institut i a nostra propia representació.

Deixem íntegra a la consideració dels senyors de l'Institut l'apreciar si als subjectes que tals conceptes i frases vertiren en la sessió d'ahir, se'ls pot atribuir la veritable representació de nostres obrers.

Lo ocorregut haurà posat suficientment de manifest el caràcter que ha tingut el conflicte i la raó que tenim al queixar-nos i protestar de la forma en que ha pretingut resoldre'l el poder executiu.

Madrid, 30 de setembre de 1913.—Per ambdues comissions.—Josep Muntadas.

Els drets del blat de moro

Aviat se publicarà a la «Gaceta» una Reial Ordre d'Hisenda disposant que els carregament de blat de moro que haguessin sòrtit del lloc d'origen abans del 17 del corrent mes, segueixen pagànt pel dret reduit de 0'50 pessetes els 100 kilos.

Aquest blat de moro no podrà disfrutar de magatzematge particu'ar, i el que es trobi en aquest règim deu pagar els drets en el plaç d'uns dies.

Lo que diu «El Socialista»

«El Socialista» diu amb referencia a la informació que s'està celebrant en l'Institut de Reformes Socials que'ls patrons no saben dir rès més sinó que'l Decret els perjudica.

En la sessió d'ahir sols un patró, el senyor Gomis, va dir quelcom interessant, però ses afirmacions han d'exigir rectificació; fins ara entre els patrons ha sigut l'únic que l'ha merescuda.

La representació obrera estigué desafortunada.

Rès nou, poques afirmacions, divagacions inútils, veritables desvaris complicats amb la dificultat de llenguatge.

Era d'esperar tractant-se d'amics de «mamà Acracia».

Fa pena veure que en la laboriosa Catalunya existeixen aquesta classe de obrers inconscients, que abominen de la política, de les lleis i que vagin a una informació com aquesta faltant a tota lògica.

¿I venen encara per a combatre'l Reial Decret, abrogant-se la representació dels obrers textils, quan lo cert és que la vaga catalana terminà perque'ls treballadors acceptaren el Decret per semblar-los convenient?

Afortunadament aquests àcrates no representen al proletariat català.

Fins ahir l'informació oral alcançà poca alçada. Apart dels discursos de nostres correligionaris Alvarez, Angulo i Mestres, els interessos obrers no han sigut sòlidament defensats. Bé és veritat que'ls patrons no han aventatjat als obrers textils. Esperem que avui serà una altra cosa, però al menys ens consta que'ls explotats de l'industria textil seràn millor defensats pels socialistes que han d'informar encara.

Els demés periòdics apenes presten atenció a l'informació i els més ni donen compte de les sessions.

Lo que diu en Romanones

Madrid, 30, 4'15 tarde.

El ministre de Marina, que ha arribat aquest matí d'Huelva, ha enterat al president de les seves gestions per a resoldre el conflicte de la pesca amb motiu de l'actitut dels pescadors portuguesos.

El senyor Gimeno ha negat de la manera més categòrica que l'«España» hagi sofert averíes de cap classe.

Segons el president del Consell l'abanderament d'aquest vaixell tindrà lloc a Cartagena. Si no s'ha fet en un port del Cantàbric ha sigut perque per això hauría tingut necessitat d'anticipar la seva sortida del Ferrol, lo qual no ha pogut fer.

El comte de Romanones ha despatxat amb el Rei. No ho han fet els ministres als qui corresponía per haver-ho impedit l'arribada de la Reina María Cristina.

El president ha sotmès a la firma regia un Decret admetent la dimissió al senyor Altamira del càrrec de Director de primera ensenyança.

Ha dit el president que encara no hi havía rès respecte a qui ha de substituir al senyor Altamira en dit càrrec.

Les noticies del Marroc que tenía aquest matí el Govern no acusaven novetat.

En canvi, se reben detalls dels danys causats per les tempestats en varies comarques d'Espanya, que revelen les proporcions del mal. La regió més perjudicada és la catalana.

El senyor Francos Rodriguez ha quedat detingut a Reus per no poder continuar el viatge per tren. Se li ha enviat un automòbil per a seguir el viatge a Barcelona.

Se li ha advertit al president que al senyor García Prieto no li sembla motiu suficient el viatge de M. Poincaré per a obrir un parèntesi en la política interior, i el comte de Romanones ha replicat lo següent:

—No és que vulgui obrir el parèntesi, obligant a les gents a permanèixer mudes; és que la realitat s'imposa i és inútil anar contra la realitat. L'atenció pública està fixa en el viatge i sols pensa en ell.

Per això ara qui vulgui pot parlar, però segurament li faràn poc o cap cas.

Tota obra té'l seu moment i de rès serveixen les impaciencies. Quan arribi el moment oportú parlarem i parlarem tots.

Respecte als rumors d'haver-hi glànola a Larache, ha dit que en efecte hi hà una malaltía que té caràcters bubònics, però no és veritable glànola, ja que una de les característiques d'aquesta és produir un 50 per 100 de defuncions i a Larache tot just ha arribat al 2 per 100. Els atacats no han passat d'una trentena i no tenen febre, que és un altre dels símptomes de la glànola. Els doctors Salazar i Melo són a Larache, a estudiar la malaltía, i el Govern espera el seu informe per a procedir a lo que sigui pertinent, ja que la qüestió no deixa de tenir importancia, si bé fins ara no hi hà motiu de alarma.

De Foment

Madrid, 30, 5'15 tarde.

Demà publicarà la «Gaceta» la R. O. aprobada en Consell de ministres sobre el projecte de regadius de l'Alt Aragó, d'acord amb la proposta del Consell d'obres públiques que representa una economía de més d'un milió de pessetes amb relació al primer projecte.

El ministre de Foment marxarà demà a Saragossa, per a maugurar l'Assamblea a la que assistiràn més de 600 regants.

El senyor Gasset ha denegat la petició dels alumnes de l'Escola de Mines de que'l curs no s'obris fins després del viatge de M. Poincaré. Amb motiu d'aquesta visita tots els alumnes tindràn dos dies de vacances.

El CongrésdeDret Internacional

Entre els temes que's discutiràn en el Congrés de Dret internacional figuren un del Colegi d'advocats de la Coruña sobre «Ampliació del dret a l'embarc de la nau culpable d'abordatges» i un altre del Col·legi d'advocats de Barcelona sobre «Les persones jurídiques de fins no lucratius en el dret internacional».

Teatral

Oviedo.—Al Teatre Campoamor s'ha estrenat el drama religiós fantàstic «El retablo de Agrellano», de l'Eduard Marquina.

L'obra és hermosíssima.

El pròleg i els dos primers actes són de tal intensitat i bellesa que han provocat en el públic sorolloses manifestacions d'entusiasme. El tercer acte també ha sigut molt aplaudit.

L'interpretació, magistral, obtenint la María Guerrero un gran èxit.

La companyía Guerrero-Mendoza marxarà avui cap a Burgos, on debutarà demà.

Notes oficials

Madrid, 30, 9'15 nit.

El ministre de la Governació ha rebut a última hora de la tarde als periodistes, als quals ha manifestat que rebía desconsoladors telegrames donant compte dels efectes dels temporals a les provincies de Tarragona, Girona i Barcelona. Se treballa activament en la recomposició de les vies, perque estàn totes interceptades.

De Barcelona comuniquen al ministre que de Càn Tunis s'havíen demanat amb urgencia dues llanxes de salvament, car l'inondació ha alcançat grans proporcions.

També el comte de Romanones ha rebut aquesta tarde als periodistes, fent les següents manifestacions:

El dia 6 arribarà el general Lyautey acompanyat del coronel Pallet.

Ha rebut a les comissions de patrons i obrers asturians. Aquests últims en la conversa que han tingut amb el president han demostrat ser molt intel·ligents i espavilats. La discussió ha sigut quelcom viva, i d'ella ha ofert donar el president una nota oficiosa. Creu que ha quedat definitivament resolt el problema dels minaires d'Asturias.

Del Marroc no hi havía noves notícies. Les últimes se refereixen a detalls de la presa de Karkya, que tingué lloc fa dos dies.

El comte de Romanones ha tingut una conferencia de més d'una hora amb l'embaixador de França, ultimant detalls del viatge de M. Poincaré. Després conferenciarà amb els ministres de Guerra, Governació i Estat, per a tractar d'aquest mateix assumpte.

Arribada de la Reina mare

En el segón exprés ha arribat de San Sebastiàn la Reina María Cristina, amb 40 minuts de retràs, a causa dels temporals que han causat desperfectes a la via.

Una companyía del batalló de ferrocarrils ha tributat honors.

A l'estació esperaven a la Reina mare, el Rei, la Reina Victoria, els infants Ferràn, Alfons d'Orleans i Isabel, la princesa Beatriu de Coburg, els ministres, autoritats, bastants generals, dames de la Reina, presidents del Consell d'Estat i del Tribunal Suprem i alt personal de l'administració central.

Amb la Reina María Cristina han arribat la seva dama particular, el seu secretari i el Dr. Alaberu.

La Reina, amb el monarca, de capità general, i el seu Quarto Militar, han revistat la companyía que tributava els honors, la qual ha desfilat després en sa presencia.

Els minaires d'Asturias

El comte de Romanones ha facilitat la següent nota oficiosa:

El president del Consell ha rebut avui la visita d'una comissió de l'Associació patronal de minaires asturians i altra del Sindicat minaire de Asturias.

Els visitants li han entregat una instancia les conclusions de la qual són:

1.ª La implantació del salari mínim als treballadors minaires deu fer-se per medi d'una llei en la qual s'armonisin en quant sía possible, els drets i interessos d'obrers i patrons, amb caràcter general.

Establir-se per un simple acord entre les empreses i els treballadors de Asturias i per aquesta sola regió produiría un planter de conflictes, perque no hi hauría medi d'obligar al cumpliment de lo convingut al que refusés fer-ho de bon grat, i col·locaría als productors asturians en condicions desfavorables respecte als d'altres provincies.

Fins a tal punt consideren els que suscriuen necessaria aquesta conformitat legislativa, que fundadament esperen que algún dia aquestes normes seràn objecte de reglamentació internacional, com ho han sigut ja pel conveni de Berna la limitació de la jornada femenina i certs treballs insalubres, primer moviment del complexe dret internacional obrer que els sociòlegs i els juristes venen preparant en el món civilitzat.

2.ª El salari mínim no deu ser portat a una llei especial, sinó al Còdi minaire, en quin projecte ja s'ha inclós en principi, de manera que el règim de la minería formi un tot argànic en el qual aquesta concessió dels patrons pugui trobar compensació mitjansant disposicions adequades per al foment de la industria.

Les lleis aillades, que no abarquen més que un dels aspectes del problema i que's deroguen amb la mateixa facilitat que's promulguen, no ofereixen les garanties d'estabilitat i eficacia d'un Còdi del qual tan necessitada se troba la minería.

3.ª Es precís que al salari mínim correspongui una producció mínima conforme al precedent que ofereix per exemple la llei anglesa de 1911.

4.ª Les disposicions que en el Còdi minaire s'insertin respecte al salari mínim i a la producció mínima seràn lo suficientment amplies i flexibles per a que s'apliquin a cada regió i fins a cada conca en la forma apropiada a les exigencies de la explotació.

5.ª Els contractes de treball en que s'estipuli el salari mínim seràn obligatoris per ambdues parts i s'establiràn els medis de fer efectives les responsabilitats que d'ells se derivin.

El comte de Romanones ha manifestat que acceptava en principi les conclusions i que el Govern se posarà d'acord amb els interessats de les diverses zones hulleres d'Espanya i serà redactat un projecte de llei que contindrà la fòrmula resultant. Dit projecte serà llegit en el Parlament el primer dia de sessió.

Replicant a objeccions dels obrers el president ha ratificat sa decisió de que abans del primer de janer, per llei o per Decret, estarà resolt aquest assumpte.

Firma de Gracia i Justicia

El senyor Rodriguez de la Borbolla ha sotmès a la firma del Rei els següents Decrets:

Jubilant al magistrat del Tribunal Suprem don Miquel Lopez de Saá.

Nomenant per a substituir-lo al president de l'Audiencia de Madrid don Francisco de P. Miffut i Chacon.

Promovent a dit càrrec al fiscal de la mateixa Audiencia don Josep Toledo.

Nomenant fiscal de l'Audiencia de Madrid a don Lluis Rubio, magistrat de la mateixa.

Nomenant magistrat de l'Audiencia de Madrid a don Abelard Martinez, president de l'Audiencia territorial de Valencia.

En Maura

Demà passat arribarà a Madrid, procedent de Santander, el senyor Maura.

L'ex-capità Sánchez

L'ex-capità Sanchez, per a entretenir els seus occis, ha tractat d'arrencar amb les mans la fusta que cubreix la part interior de la porta de la seva celda. Després, amb una moneda de cinc cèntims, ha intentat fer saltar els cargols que subjecten el pany. Com aquests cargols són molt petits i estàn oxidats per l'acció del temps no ha conseguit el seu propòsit.

El soldat que estava de centinella se n'ha enterat i ho ha comunicat al seu superior.

En Sanchez ha injuriat al soldat i adhuc al cabo de guardia.

Per a evitar aquests intents d'evasió s'ha clavat a la porta una xapa de ferro que cubreix el pany i s'ha aumentat la guardia encarregada de la seva custodia.

En Lerroux

El senyor Lerroux ha estat avui a la Presidencia, conferenciant amb el comte de Romanones.

En Ruiz Giménez

Jaen. — Ha arribat el ministre de Instrucció pública, tenint una afectuosa acullida.

La Diputació l'ha obsequiat amb un banquet.

El primer viatge de l'«España»

Madrid, 1, 12'30 matinada.

L'acoraçat «España» invertirà en la travessía del Ferrol a Cartagena, de tres dies a tres dies i mig.

En García Prieto

El senyor García Prieto, davant de l'afirmació que alguns periòdics han fet, de que's comentava molt que no assistissin a l'estació a esperar al Rei ni ell ni cap dels seus amics, s'ha vist en el cas de manifestar que estàn en un error, car ell i els seus amics senyors Alvaro Mendoza, Rosado i Vela (don Josep) estigueren a l'estació.

Si no se'ls vegé fou perque no sentien la necessitat de col·locar-se a primera línia i unir-se al grupu de l'element oficial.

Ha dit també que aquests dies no s'ocuparà de política, perque necessita dedicar la seva atenció al Congrés de Dret Internacional, i que la reunió de ex-ministres amics seus no's verificarà fins després del 10 d'octubre.

La dimissió de l'Alvarado

El senyor Alvarado, a qui el ministre de Foment ha anunciat la remissió dels informes presentats en la informació pública oberta per la presidencia del Consell de ministres sobre'l proveiment d'aigües de Barcelona, ha manifestat al senyor Gasset que és irrevocable la seva resolució de dimitir la presidencia de la comissió per a l'estudi de l'assumpte.

Petició d'una subvenció

El regidor de l'Ajuntament de Barcelona, vocal de la Junta Municipal de Ciencies Naturals, senyor Arola, ha visitat al ministre d'Instrucció pública interessant-li la favorable resolució d'una instancia demanant una subvenció per als treballs que en la repoblació piscícola practica la mencionada junta, havent sortit altament satisfet del resultat de dita conferencia.

L'estació de Vilassar

El diputat senyor Padrós ha visitat al director dels ferrocarril de M. S. A. senyor Maristany, per a agrair-li que hagi accedit a la seva instancia a la nova estació de Vilassar de Mar, l'edifici de la qual espera construir-lo la companyía dintre de l'any pròxim, no essent possible fer-lo en aquest, com demanava el senyor Padrós, per no existir consignació per a l'obra en l'actualitat.

L'actitut dels fabricants

Abans de començar avui l'informació davant l'Institut de Reformes Socials, el senyor Azcàrate ha reunit als vocals que l'integren per a donar-los compte d'una comunicació dels patrons anunciant-li la seva retirada.

Després d'un breu canvi d'impressions s'ha acordat que'l senyor Azcàrate fes les manifestacions que ja consten en la ressenya de la sessió.

Aquesta ha transcorregut tranquila.

Els obrers que han informat ho han fet sense velar el seu pensament, ni escatimar censures per a la classe patronal, en termes mesurats.

L'actitut dels patrons ha estat objecte de comentaris diversos; se reconeixía, no obstant, quasi obligat corolari de les ficcions més bé que informes pronunciats la tarde anterior.

Don Francisco Coll, que forma part de la comissió de fabricants que ha vingut a informar davant l'Institut de Reformes Socials, ha manifestat a un redactor de «El Mundo» que no és cert que hi hagi divergencies entre'ls fabricants del Plà i de la Montanya.

Aquí—diu—està la comissió completa que's nomenà en l'Assamblea de fabricants de la montanya, excepte el senyor Roig Armengol, per lleugeres diferencies d'apreciació d'alguns detalls respecte al reial decret.

Diu que els fabricants catalans de la montanya senten encara espavordiment per la publicació del reial decret de 24 d'agost pròxim passat.

Mai pogueren creure que en un assumpte que afectava directament a la fibra vital de la industria, per questions que ells no tenien, i per lo mateix, mai, durant el conflicte se'ls havía cridat, a pesar de representar més del 80 per cent de la industria textil, s'anès a decidir arbitrariament i ilegalment de la seva sort, sense escoltar-los i publicant aquest reial decret a totes llums inadmissible, ja que regula la jornada per un igual, sense tenir en compte cap dels factors, importants tots, que fan que els fabricants de la montanya no puguin acceptar una uniformitat d'hores.

Si el Govern se proposa fer emigrar als fabricants de la montanya i arruinar amb això als agricultors i als propietaris de les distintes comarques on aquelles se troben enclavades, amb aquest procediment ho conseguirà.

Denuncia.—Candidat

Diu «El País»:

«Ens diuen que fa pocs dies ha sortit d'un garage de l'Hipòdrom un automòbil, en el que s'han conduit a la frontera municions per als monàrquics portuguesos.»

El mateix periòdic, ocupant-se de la provisió del Rectorat de la Universitat de Barcelona, advoca per a que sigui el doctor Murua el qui succeeixi al baró de Bonet.

Les quotes militars

S'ha disposat que els individus acullits als beneficis de la reducció de servei en files, deuen abonar els plaços de la quota encara que's trobin prestant servei en cos actiu en la data que senyala l'article 86 de l'Instrucciódel 2 de març de l'any darrer.

La Diputació a M. Poincaré

La comissió provincial, reunida amb el president de la Diputació de Madrid senyor Diaz Agero, ha acordat regalar a M. Poincaré dos magnífics gerros de porcellana de la fàbrica del Retir, tancats en dos artístics estotxs que portaràn en or l'escut de la provincia i la dedicatoria de la Diputació.

Ademés, com invitat per l'Ajuntament, vindrà el president del Consell general del Sena. La Diputació l'obsequiarà amb un banquet a l'Escorial.

Firma d'Hisenda

Han sigut facilitats pel ministre d'Hisenda els següents Decrets firmats pel Rei:

Nomenant vocal de la Junta d'Aranzels a don Josep Barrera.

Declarant excedent a sa instancia a don Enric Diaz, quefe d'Administració del cos de Duanes.

Nomenant segón quefe de la Duana de Càdiz a don Manuel Fernàndez.

Bona acció

L'infant don Alfons, fill de l'infant don Carles, que en els passats examens del quart any de Batxillerat obtingué matrícula d'honor en varies assignatures, ha cedit sos drets per a que pugui matricular-se un estudiant necessitat, a qui també regalarà els llibres.

Els regadius d'Aragó

En el ministeri de Foment s'han rebut telegrames de Saragossa donant compte de la gran animació que allí regna amb motiu de la pròxima inauguració del Congrés de Regadius.

Passen ja de 600 els representants reunits en dita capital i és quasi segur aumenti el numero fins a mil.

Les sessions del Congrés se celebraràn en el Paraninf de la Universitat.

El senyor Gasset marxarà demà a les set de la tarde i regressarà el pròxim dissapte.

Precaucions

Són extremades les precaucions preses per la policía amb motiu de la pròxima visita del president de la República francesa.

Des de fa varis dies se recorre casa per casa en informació exercint vigilancia especial sobre'ls sospitosos.

Tot el personal se troba de servei permanent amb especialitat les brigades de barri i investigació.

De Barcelona han arribat molts agents, redoblant-se'l servei de fronteres.

També França ha enviat, i encara se n'esperen més, agents i detectius especials que treballaràn amb els policíes espanyols que dominen idiomes i que s'han agregat an aquells.

En la Quefatura Superior i especialment en els despatxos den Martinez Campos, Alvarez de Juana i Gullón, el treball és enorme.

En Melquiades Alvarez

Valencia. — Ha arribat don Melquíades Alvarez acompanyat des de Madrid del regidor don Ricard Samper, el seu defensat.

En les estacions del trànsit ha sigut saludat per correligionaris.

El senyor Gil i Morte l'ha esperat a Puebla Larga.

En els andens de la estació de Valencia esperaven molts amics, figurant-hi ademés, les personalitats republicanes més sortints. Fòra dels andens hi havía bastant públic que aplaudía a don Melquíades.

S'ha dirigit a l'hotel.

Don Melquíades ha dit al veure la rebuda, lo molt que'l complau veure que el reformisme s'obre pas en totes parts com ho demostra lo que avui veia.

S'han fet comentaris sobre la rebuda per lo significativa i afectuosa i per la qualitat de les persones que l'esperaven, car hi figuraven personalitats de la Medecina, de l'advocacía, del periodisme i altres de posició social i política.

Després d'informar davant l'Audiencia ha dinat amb varis invitats, dirigint-se després a la recepció que en son honor s'ha celebrat en «El Mercantil Valenciano», regressant després a Madrid.

Accident marítim

Cádiz.—Quan se dirigía al fondejader el canoner «Bonifax», que venía de Huelva, amb el comandant general de l'Apostader don Adrià Sánchez Lobatón, topà amb els restes del transport «General Valdés» i se li obrí una vía d'aigua en el casc, començant a enfonzar-se per la popa.

Se pogué evitar que s'ensorrés totalment, empleant les bombes per a treure l'aigua i restà agegut sobre els restes del «General Valdés».

Les operacions de salvament les dirigeixen el general Pidal, Carliero i Sanchez Lobatóón.

Se creu que a la matinada serà posat a flor d'aigua, passant al dic núm. 1, que ja està preparat.

En Cobián i en Maura

Bilbao.—El governador del Banc de Espanya senyor Cobiàn ha vingut de San Sebastiàn per a presidir la Junta de Accionistes de la Unió Resinera Espanyola.

Ha marxat a Torroza per a conferenciar amb el senyor Maura.

La fantasía atribueix gran importancia an aquesta conferencia, arribant-se a dir que el senyor Cobiàn porta una alta missió que li fou confiada a San Sebastiàn, prop del senyor Maura.

Tot això, segons sembla, careix de fonament. La entrevista havía sigut de caràter professional i versat sobre un plet d'Africa en que els senyors Cobiàn i Maura representen a les parts opostament interessades.

El senyor Cobiàn tornarà a Bilbao aquesta nit.

Més de l'estranger

DE FRANÇA

Víctimes dels temporals

París, 30, 8'10 nit. — Cerbère. — Durant la nit passada s'ha desencadenat un violent temporal, ocasionant inondacions en alguns indrets d'aquesta comarca.

Un llamp ha matat a tres persones i ha incendiat varies cases.

Manquen 7 persones i han sigut recullits varis ferits.

Les vies fèrries estàn interceptades.

De Perpinyà i altres poblacions s'han enviat socors als llocs sinistrats.—Havas.

DE TURQUÍA

Temporals

París, 30, 9'42 nit. — Constantinopla. — Segueixen les pluges torrencials.

La nit passada s'han inondat alguns barris d'aquesta capital.

El Bosfor arrastra nombrosos objectes i algunes víctimes.—Havas.

D'ITALIA

Decret de disolució

París, 30, 10'17 nit. — Roma. — S'ha publicat un Reial Decret disolent la Cambra i fixant el dia 25 d'octubre per a les eleccions generals i el 2 de novembre per a les d'aquells districtes en que hi hagi hagut «ballotages».—Havas

D'ORIENT

Serbis i albanesos

París, 30, 8'25 nit. — Belgrado. — Els serbis varen recuperar ahir Picho-Kopova i Jirovmatsa.

Se considera imminent la represa de Dibra.

Segueix la mobilització serbia. — Havas.

L'avenç dels serbis

París, 1, 12'40 matinada. — Belgrado. —Els serbis han entrat a Dibra i Ochrida.

Els albanesos, derrotats, se retiren desordenadament.—Havas.

Advertencia

Per excés de material deixem de publicar varies informacions d'interès, entre elles la continuació de les sessions de l'Institut de Reformes Socials.

Aniràn en la edició vinenta.

De Besalú

Ja hem passat la festa major, els dies d'expansió i burgit que proporcionen tals diades, les quals han sigut del tot satisfactories, acompanyades d'uns dies esplèndits, que han ajudat a que gran número de forasters de tots els indrets d'aquesta comarca, i altres punts aon viuen allunyats veritables compatricis que esperen amb dalè venir en companyia de la seva familia i amics a participar dels festejos i expansions que se celebren en diades semblants.

Hi havia envelat i dues orquestres de gran renom en el nostre Empordà, com són la de Torroella de Montgrí i la Principal de Palafrugell, les quals animaven, amb ses escullides sardanes i concerts, creant-se grans atencions i simpaties.

La Principal de Palafrugell la tenia contractada la Societat el Foment. En els concerts de cada dia, hi alternava la part del notable Orfeó de dita societat. El director de dit Orfeó rebé grans enhorabones i felicitacions pel gust i perfecció amb que dirigí les peces que cantaren, i per la gran voluntat que té en que dit Orfeó sigui una institució de renom en aquesta comarca.

Els balls que s'hi celebraren foren lluidíssims, i les sardanes de la plassa molt concorregudes i animades. Les dues orquestres se desvetllaren en fer sentir les sardanes de més preferencia de son repertori.

El dia 26, els socis de la societat el Foment se traslladaren, en companyia de les seves families, al Santuari de Sant Farriol, aon passaren un veritable dia de Camp. A les deu del matí, s'hi cantà un solemne ofici per l'Orfeó de Besalú, amb cant gregorià, que resultà brillantíssim. Després se ballaren sardanes, i s'hi donà un concert de despedida, a la tarde, per dit Orfeó, quedant gran desig de repetir un altre any semblant festa.

De retorn, i al ser vora el riu, i al lloc conegut per la Font de la Lladrera, altra volta es ballaren sardanes, s'hi trobaren moltes families que esperaven als excursionistes, s'hi feu el corresponent berenar, i per últim, se dirigí la comitiva cap a Besalú.

D'IGUALADA

A la memoria del Cardenal Vives

La ciutat d'Igualada, que sempre havía guardat record del plorat P. Josep Calasanz, de Llevaneres, volgué pagar-li un ineludible deure celebrant solemnissims funerals.

La memoria del difunt Cardenal s'havía conservat potenta desde que fou guardià del convent d'Igualada durant els anys de 1880 a 1884.

Els que'l recorden, conten exemples de la seva bondat, caritat i perfectes virtuts. Dues vegades obrí el convent als necessitats.

Durant una llarga vaga va rebre als obrers, i durant una horrible epidemia colèrica als pobres malalts.

Quan el P. Josep Calasanz de Llevaneres fou nomenat Cardenal per la Santedat de Lleó XIII, Igualada el nomenà fill adoptiu i donà el seu nom a un dels carrers.

Ara, després de la seva mort, també li pertocava a la ciutat del Sant Crist pregar per la seva ànima, celebrant-se a l'efecte solemníssims funerals a l'iglesia del convent, el dissapte, a les deu del matí.

Se cantà una solemníssima missa de Requiem, durant l'ofertori llarguíssima estona.

Acabada la missa, mossen Joan Lladó, Pbre., professor de filosofía al Seminari de Vich, va fer un eloqüent elogi fúnebre del finat, baix el tema: «El Cardenal Vives fou un apòstol, que podía dir com deia Sant Pau: Jo visc, més no jo, sinó que és Crist el qui viu en mi. M'he fet tot per a tots per a guardar-los a tots per a Crist».

Acabat l'elogi se entonà un solemnís-

Acabat l'elogi s'entonà una solemníssima absolta que fou escoltada de peu, dels.

Revista comercial estrangera

(DEL NOSTRE SERVEI PARTICULAR)

Adobs azotats

Nitrat de sosa (15 1|2 a 16 % d'azot). A Marsella se cotisa a 27'10 francs els 100 kilos. — Sulfat d'amoniac (20 a 21 % de azot). A Marsella se cotisa de 00 a 34'50 francs els 100 kilos.—Nitrat de cals (13 % d'azot). A Marsella se cotisa de 23'75 francs els 100 kilos. — Cianamida (15 % d'azot). A Marsella se cotisa a 23'00 francs els 100 kilos.

Adobs potàsics

Kainita (12|4 % de potasa pura). A Stassfurt se cotisa a 3'15 francs els 100 kilos.—Clorur de potasi (fa 80 % de potasi). A Stassfurt se cotisa a 18'05 francs els 100 kilos. — Sulfat de potasa (fa 90 % de sulfat). A Stassfurt se cotisa a 21'65 francs els 100 kilos.

Adobs manganosos

Carbonat de manganesi (15 % de manganesi, metall). A París se cotisa a 15 francs els 100 kilos. — Cals manganèsica (15 % de manganesi, metall). A París se cotisa a 15 fr. els 100 kilos.

Fosfats

Se cotisen a Somme i Oise: dosant 14|16 d'àcid fosfòric a 22 fr. 100 k.

»	16|18	»	» a 23	»	»
»	18|20	»	» a 25	»	»
»	20|22	»	» a 27	»	»

Superfosfats

Se cotisen per unitat d'àcid fosfòric:

A Bèlgica	a 0'34 a	francs.
A Línies Nort	a 0'37 a 0'39	»
A París	a 0'38 a	»
A Línies Est	a 0'39 a 0'41	»
A » Oest	a 0'38 a 0'39	»
A » Orleans	a 0'39 a 0'40	»
A » P. L. M.	a 0'38 a 0'40	»

Productes diversos

Sulfat de coure	a fcs. 58·	100 ks.
» de ferro	a » 5'55	»
» de barita	a » 6'75	»
Sofre sublimat	a » 19·	»
» extra flor	a » 20·	»
» refinat candi	a » 16'25	»
» triturat	a » 16'50	»
Guano del Perú	a » 16'25 a '	»
» de peix	a » 13'25 a '	»

Metalls

Mercat de Londres:

Alumini	de 215·	a 220·	fcs.	100 kilos.
Antimoni	de 71'25	a 76'25	»	»
Coure	de 184'68	a 227'50	»	»
Estany	de 477'18	a 478'43	»	»
Ferro colat	de '	a 67'75	»	tonel.
Llauna	de '	a 16'40	»	caixa.
Mercuri	de 176'25	a 181'25	»	ampolla.
Nickel	de '	a '	»	»
Plata	de '	a '	»	unça ang.
Platino	de '	a '	»	»
Plom	de 47'50	a 52'81	»	100 kilos.
Zenc	de 51'65	a 55'31	»	»

Mercat de París:

Alumini	de 210·	a 750·	fcs.	els 100 k.
Antimoni	de 95·	a 110·	»	»
Coure	de 192'50	a 287'50	»	»
Estany	de 501·	a 527·	»	»
Ferro colat	de '	a '	»	»
Llauna	de 70·	a 133·	»	»
Mercuri	de '	a 7'50	»	el kilo.
Nickel	de 3'25	a 7'25	»	»
Plata	de 101·	a 103·	»	»
Platino	de 6,600	a 7,000	»	»
Plom	de 52·	a 80·	»	100 kilos.
Zenc	de 53'00	a 88'00	»	»

Olis industrials

Mercat de Marsella:

Oli de llinosa, a 55'25 fr. els 100 kilos. — Oli de colza, a 72'50 fr. els 100 kilos. — Oli de cotó anglès, a 77'25 fr. els 100 kilos.— Oli de cacauet, a 77'50 fr. els 100 kilos. — Oli de cascall, manca. — Olis minerals russos: refinat, a 31'50 fr.; blanc, 41'50; essencia, 45'50.

Cuiros i pells

Mercat d'Anvers:

Cuiros secs.—253 d'Abissinia, pèl curt, de 5 kilos 200 grams, a francs 142. —207 de Colombia, pèl curt, meitat forts, meitat grans i febles, de 13 kilos, a francs 181.

Cuiros salats.—202 de bous de Buenos Aires, pèl d'hivern, de 23 kilos 250 grams, a francs 123.

Llanes

Mercats de Roubaix, Havre i Buenos Aires:

Havre: de 190'00 a 207'50 fr. els 100 kilos, amb bales de Buenos Aires. — Roubaix: De 6'00 a 6'27 fr. el kilo. Venuts: 70,000 kilos. — Anvers: De 5'82 a 6'17 francs el kilo. Venuts a terme, 85.000 kilos.

Borsa

Cambis facilitats per la casa J. Marsans Rof i Fills

Barcelona 30 setembre

Sessió del matí

	Operacions		Queda
4 per 100 Interior fi mes	80'22	80'20	80'22 p
Ac. F.-C. N. Espanya fi mes	101'05	101·	101'05 p
Ac. F.-C. Alacant fi mes	96'80	96'70	96'75 p

Premi de l'or

(Preus de compra)

Alfons	5'00	per 100
Isabel	8'90	»
Unces i mitges unces	5'00	»
Quarts d'unça	5'40	»
Octaus i setzeaus d'unça	3'00	»
Francs	6'20	»
Lliures	26'69	»

Sessió de la tarde

BORSA

A dos quarts de quatre tanca

Giros

Madrid i places banc. d. v. 0'30 0/0 dany.	
Londres 90 dies	26'36 d.
» xec	26'86 p.
Paris xec	6'40 p.

Deutes del Estat i del Municipi

	Operacions		Diner	Paper
4 % Interior fi de mes.				
» » ctat. s. A.	84'30	84'05		
» » » s. B.	82'60	82'55		
» » » s. C.	81'50	81'40		
» » » s. F.	79'95			
» » » G i H.	86'			
Amort 5 % fi de mes.				
» » » s. A.	99'50	99'80		
» » » s. B.	99'40			
» » » s. C.	99'40			
Amort. 4 % fi de mes.				
» » » s. A.	91'25			
» » » s. B.	91'25			
» » » s. E.	93'50			
Tít. pts. Mn. 1903-04-05.	93'			
Tít. Dte. M. 1906 (4 1/2 %)	90'61		90'50	90'75
» » » 1907 (4 1/2 %)			93'	93'50
» » » 1910—D.			91'75	92'25
» » » 1912—B.			91'50	92'
» » » 1912—F.			90'	90'50
» » » Abril 1907				
» » » Ref.ª 1908			91'50	91'75
» » » de Sarrià			93'	93'50
Em. Dip. Prov. (4 1/2 %)			99'25	99'75
Port Mellila-Chaf. (6 %)	106'75		106'50	107'

Obligacions comptat

Cambi anterior		Queda Diner	Queda Paper
82'50	Nort Espanya, prio. Barña		
90'	Nort Villalba a Segovia (4 %)	90'50	91'
90'50	» esp. Alm. V.ª i Tar. (4 %)	90'	90'50
90'75	» Osca a Fr.ª i altr. línies	90'75	91'
77'75	I mines St. Joan Abad. gar. N.	77'75	78'25
54'50	Tar. a Barc. i Fran. (2 1/2 %)	54'	54'25
105'50	Mad. Sar. Alac. Ar. s. A. (5 %)	105'50	105'75
100'75	» » » s. B. (4 1/2 %)	100'50	101'
91'25	» » » s. C. (1 %)	91'	91'50
90'50	» » » s. D. (4 %)	90'25	90'50
53'75	F.-C. Reus a Roda (2 1/4 %)	53'	53'50
59'	Alm. Val. i Tar. no adherides	58'50	59'
78'75	» » » adherides	78'75	79'
48'	Mda. Zm. Or. Vigo. 1880	48'	48'
48	» » » 1883	48'	48'50
71'25	» » » prio. s G.-H.	71'25	71'75
102·	Mda. Càc. Portugal s. 1.ª (5 %)	102·	102'50
89·	» » » s. 2.ª (4 %)	89·	89'50
102·	Vasco-Asturià, 2.ª hip. (5 %)		
91'50	C.ª General de Tranvies (4 %)	91'50	92·
91'50	C.ª Tranv. St. Andreu i ext.		
98·	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1900.	98·	98'50
88'50	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1907-8	88'50	89'
96'50	C.ª Barcelonesa d'Elect. 1912	96'50	97'
90'50	C.ª Trasatlàntica (4 %)	90'50	91·
77'25	Canal d'Urgell.—1 al 28000	77'25	77'50
78'50	Stat. Grl. Aigües Barña. (3 %)		
91·	» » » (4 %)		
99'50	C.ª Gral. Tabacs Filipines	99'50	99'75
	C.ª Asfalts Asland—1 al 400.		
92·	» » preferents	92·	92'50
89·	Com. Regants Ebre. Bn. pref.	89·	90·
99'50	Societat Catalana Alum. Gas.	99'25	99'65
91·	F. d'Obres i Constr., no hip.	91·	96·
95'50	C.ª Cotxes i Automòbils (5 %)	95'75	96·
98'50	Siemens Schuckert, In. Elèc.	98'50	99·
99'75	Stat. Valenciana d'Elec. (5 %)	99'75	100'25
92'50	Stat. Carbones de Berga	93·	93'50

Accions comptat

102'25	S. A. Constr. i Paviments. pr.	102'25	102'75

Accions fi mes

501'25	F.-C. Nort d'Espanya	506·	506'50
482'50	F.-C. Madrid Saragossa Alac.	483'50	484·

Borsa de Madrid

Telegrama de les 3'45.

4 per 100 Interior comptat	79'65
» » » fi mes	79'67
» » » fi pròxim	
Amortisable 5 per 100	98'60
Banc d'Espanya	
Arrendatària de tabacs	
Societat general Sucrera.—Obligacions	
» » » Acc. preferides	42'25
Francs	106'80
Lliures	26'84
Banc Espanyol del Rio de la Plata	424'50

Darrera hora

Telegrama de les 4'31.

4 per 100 Interior fi mes	80'15
Rios fi mes	

Borsa de Paris

Telegrama de les 2'15.

4 per 100 Interior Espanyol	
4 per 100 Exterior	
Accions Ferro-carril Nort d'Espanya	475·
» » Alacant	456·
» » Andalusos	330·
Banc Espanyol del Rio de la Plata	401·
Renda Russa 4 per 100	99'80

Cambis de la tarde

A les cinc

	Operacions	Queda
4 0/0 Interior fi pròxim	79'30	79'35 p
Ac. F.-C. N. Espanya fi prox.	101'20	101'20 p
Ac. F.-C. Alacant fi pròx.	96'80	96'80 p

Cambis facilitats pel Banc de Préstams i Descomptes

Borsa de Nova York

Cotisació de Londres.

Accions Ferrocarril Atchison	97'25
» » Baltimore	96'50
» » Chesapeake	61'87
» » Union Pacific	163'75
» » Misouri Kanssas	21'62
» Trust del Acer	60·

Borsa de Londres

Londres, 30.

Consolidat anglès 2 1/2 per 100	73'62
Uruguay 3 1/2 per 100	69'50
Renda japonesa 4 per 100	79'50
Renda russa 5 per 100	104'25
Venezuela 3 per 100	59'75
Colombia 3 per 100	48'25
Sant Salvador	90'50
Nicaragua	80'75

Les sessions d'ahir

Al matí el Borsí tanca: Interior 80'22 paper, Norts 101'05 paper i Alacants 96'75 diner.

De la tanca d'ans d'ahir a les cinc aquesta es puja 0'07 d'Interior, 0' de Norts i 0'15 d'Alacants.

— De Madrid, del Banc, no reb canvi. De Borsa, després, 80'15, 05 i 80 enters.

Aquí obre l'Interior a 80'22, millo a 80'25, baixa a 80'05, millora a 80' cau a 80'01 i tanca amb paper a 80'

París envía canvis doblats: Exter 92'90 i 93'10; Norts 473 i 475; A cants 452 i 454; Andalusos 326 i tes 401.

Aquí s'obre de Norts a 101'20, puja a 101'30, se baixa a 101'10, i tanca a 101'20 paper.

D'Alacants s'obre a 97 enters, se b xa a 96'60, i es tanca amb paper 96'75.

Se cotisen de tanca: Orenses a 28 Municipis, comptat, 93'62.

Francs i lliures: 6'40 i 26'86.

Madrid segueix enviant: 80'02, 07, i 12.

A les cinc el Borsí tanca: Interi ex-cupó, 79'35 p., Norts 101'20 p., A cants 96'80 p., i Plates 85'75 paper

De la tanca del matí an aquesta perd 0'07 d'Interior i es millora 0 de Norts i 0'05 d'Alacants.

Coneixem de Madrid: francs 6' lliures 26'84, Plates 424'50 i darrer Renda 80'15.

París tanca: Exterior 93'10, No 475, Alacants 456, Andalusos 330 i P tes 403.

La paritat amb francs a 6'30 dem tra que estem 0'22 sobre canvi Norts, 0'14 sota d'Alacants i 0'08 bre de Plates, diferencies molt peti que no permeten arbitratge. Els A dalusos surten a 70'15.

Tanquen les rendes a París: Fran sa 88'10; Ruses 105'40 i 100'10; B sil 83; Turca 86'40 i Serbia 81'75.

Tanquen les mines: Río Tinto 1.9 Rand-mines 153 i Gold-fields 63.

Espanyol de Cuba 473.

Els mexicans: Nacional 75, Tram 471 i Central 132.

— No apuntem les acostuma comparacions amb la tanca de Pa perque degut a les dobles no és po ble treure-les amb exactitut.

— Aquí les darreres dobles de No i Alacants se feien amb 0'75.

— En la doble de Paris hi va ver abundor de diner al 3'25 per 1

Rebley.

Qui tingui to

que prengui l'antiga i acreditada P TA PECTORAL, balsàmica, expe rant, demulcent i calmant de la T Antiga preparació del Dr. Andreu. F mula publicada. Demanis a les farmac

Els vòmits, cor agre, ardors, inapetencies, pesadesa, bilis i dolors del estómac, cintura i esquena, etc., desapareixen el següent dia d'usar el

ESTOMAGO ARTIFICIAL

DE VENDA PER TOTES LES FARMACIES Y DROGUERIES

Desapareixen en tres dies l dispepsies, gastralgies i c tarros gàstrics, com l certifiquen milers de cura

Refuseu com a falsificades les c ses que no portin la firma d únics concessionaris a Espan

J. Uriach i C.ª — Barcelo

Avisos

Laboratori Químic

Conferencies de Física, Química i Matemàtiques. Batxillerat i Facultat. Cursos pràctics d'Anàlisis química i Química General, Inorgànica i Orgànica.—CORTS, núm. 5 9.

Idiomes-Comerç Canuda, número 11, principal. Classes i lliçons pràctiques per a alumnes d'ambdós sexes per varis professors i per professora. Classe alterna desde pessetes 7'50, i lliçó particular desde ptes. 10. Cursos especials populars de 9 a 12 matí, a preus molt reduits desde ptes. 5 una assignatura, i ptes. 15 les sis assignatures més necessaries per al comerç, espanyol, francès, anglès, teneduria, càlcul i taqui-mecanografia.

Vendes

Riquíssim mobiliari en venda

URGENTÍSSIM: Avui i demà últims dies. Se ven per ruptura d'enllaç, a meitat del seu valor: son nous i moderns; dormitori caoba, altre noguera, altre per a senyoreta, menjador roure, despaix, saló caoba amb vitrinas, recibidor, làmparas, alfombres, portiers, tapissos i un piano superior. Provença, 208, entresol (tocant a la Rambla Catalunya), de 9 a 1 i de 5 a 7.

A PLASSOS MOBLES SILLERIES LAMPARES, etc. — Sant Pau, núm. 54.

MOBLES DE A. DIRAT
- Exposició permanent -
DORMITORIS - SALONS MENJADORS, DESPATXOS, &
Especialitat en els d'estil anglès
Carrer S. Pau, cantonada Mendizàbal

A plassos

o al comptat, mobles, màquines de cosir, rellotges y trajos.—Hospital, 101.

Dispeses

Casa católica desitja 2 ó 3 joves a tot estar. Habitacions amb llum elèctrica.—Jussoti, 25, 1.º, 1.ª

Compres

Alhajes or, punta, plati, monedas y dentaduras se paguen preus molt alts, carrer Cardenal Casañas, número 8, botiga. Joseph Nuñez

LICEU GARCÍA GOY

INCORPORAT A L'INSTITUT GENERAL I TÈCNIC

Valencia, 244, Hotel

entre Rambla de Catalunya i Balmes (Abans Plaça de Catalunya, 13)

Aquest Liceu, que tan insuperables resultats ha obtingut en els seus dos primers anys d'existencia, que la seva base fonamental és tenir reduit número d'alumnes en cada classe, únic medi de que aquets puguin obtenir bons resultats, que posseeix material i mobiliari de primer ordre, que compta amb el major professorat de Barcelona i amb espléndid local i espaiosos jardins, convida als pares a visitar-lo.

Pàrvuls **1.ª Ensenyança**

Batxillerat **Comerç**

HONORARIS MENSUALS: 25 pessetes

UNGUENTO FREIXINET Ó DEL MILAGRO

CURACIÓ prompta, radical i completa de totes les malalties de la pell i teixits subcutanis, especialment en aquelles en les que l'objecte primordial es l'extracció de pus o materia; una vegada obtinguda la curació ja no's reprodueix més el gra, pústula, tumor, etc. ni qual s'haja emplear.

Resultats positius s'obtenen usant aquest miraculós preparat en tota classe de grans, furóncols, carboncles, llistes, tumors, parótides, tumors de tota mena, panadís, accessos, fistules, tumors de totes especies, ferides incises, llagues, erisipelas, morenes, brians, picades d'animals, cops, ulceres, reumatisme, ferides de qualsevol classe que aquestes siguin.

80 anys d'èxit. **1'50** Ptes.

Preparat en la Farmacia de la Vda. de Freixinet, Arenzana de Abajo (Logroño). Dipòsit a Barcelona: Farmacia Freixinet, Font de Sant Miquel, n.º ... Segalà, Rambla de les Flors, 1.—A Madrid, Fills de Freixinet, San Vicente, 86.—A Figueras, Farmacia Secret. — A Cardona, Farmacia Sala. — A Granollers, Farmacia Trullàs.

Amb l'aument de 0'30 Ptes. se remet a qualsevol punt d'Espanya per correu certificat.

Fàbrica de Flors, Corones i Plante

i tot lo que's necessita per a feries

Antiga Casa. — T. COSTAS. — Palla, 13 i 15 pral.

Residencia per a estudiantes i professor

LA LLAR (EL HOGAR)

(CURS 1913-1914)

Subvencionat per l'Excm. Ajuntament de Barcelona

Presidenta S. A. R. la Infanta Pau

Directora D.ª Carme Karr

Cursos i Conferencies d'ampliació d'Estudis, Puericultura i Escola Casolana. ...nes habitacions i excel·lent alimentació. Sales de Conferencies, lectura, música, bany i jardins. — Telèfon 7928

Guillém Tell, 8 i 10 - Sant Gervasi - Barcelona

Col·legi Montserratí

Plaça del Rei, 1, 1.er

Locals espaiosos ben assoleiats i ventilats, abundós i modern material pedagògic, professorat actiu i competent.

La seva nova Directora ofereix l'establiment i manifesta a les families que les filles conquerirán en ell la cultura física, moral i intel·lectual que produeix la satisfacció propia i l'admiració de tothom.

La Directora, DOLORS ROCA.

¡Per pocs dies!

Es tonto qui no aprofita l'ocasió de comprar

Polacres per a senyora; a Ptes. 5 el parell

Polacres, Borceguins i sabates per a home; a Ptes. 9 el parell

Preus verdaderament ridicols donada la superior qualitat del calçat que s'ofereix

GANGA - BARATURA - LIQUIDACIO

GRANS MAGATZEMS DE CALÇAT

"EL PASEO"

Passeig de Gracia, 25

L'ÚLTIM AVENS DE LA CIENCIA MÉDICA

La Renovación del Estómago

ó Solución Estomacal Sánchez

Un dever humanitari'ns obliga a recordar de nou als que sufreixen, la existencia eficacia absoluta d'aquet remey vegetal y inofensiu descobert pel Dr. Sánchez de Alhabia (Almería), puig sense ser per l'ús ni l'abús nociu al organisme, la millora que ocasiona en totes les malalties del ventrell se reconeix infaliblement al según día del tractament.

Nostra Solució Estomacal Sánchez s'usa ab éxit brillant en els *dolors d'estómach, dispepsias, vómits, coragre, gastralgias, diarreas* (quan provenen de mala digestió) *digestions difícils, ardors y inapetencia*. En tots els casos l'alivi és radical, y degut a la renovació complerta que produeix al ventrell dels malalts, senten la majoría de les vegades y a las primeras presas lleugers mareigs que, si bé al principi molestan un poch al pacient, son senyals precursoras d'una absoluta y rápida curació.

Ademés son tantas las ventatjas conseguidas ab tan modest preparat, acceptat ja ab entusiasme pels més eminents metges, y son tan increíbles els resultats obtinguts per molts malalts reputats incurables que casi miraculosament se salvaren de sos sofriments, que confiats en la propaganda personal de cada un ens abstindrém d'anunciar nostre producte, entregant en cambi com justa compensació gratis (ab recepta de metge) als malalts pobres quants frascos necessitin.—Preu d'un frasco 3 pessetas.

De venda a los principals farmacies y centres d'especialitats farmacéutiques

Gratis: Farmacia Carbó, Plassa Urquinaona, y A. Serra, Pelayo, 9

¡FORA PEL MOIXI

ELS POLVOS COSMETICHS DE FRANCH treuen en pochs minuts el pel de qualsevol part del cos, mata sas arrels y no torna a sortir. No irrita'l cutis. Aquest depilatori es utilíssim a les senyores que tinguin pel moixi (vello) a la cara y orelles perque ab ell poden destruirlo.

Un pot 2'50 pessetes. S'envia certificat per correu si per endavant se remeten 3'50 pessetes en llibrança en giro mútuo o en sellos de correu.

Farmacia Borrell

Comte del Assalt (carrer Nou) núm. 52, BARCELONA

CATARRO dels NOYS

L'ANTI-CATARRAL BOTET, es el remei ... para curar pochs dies la COQUELUCHE y ... de tos ...

Dipòsits: Farmacia de l'autor Carders, núm. 44. — Doctor Andreu.— ...iadot i Rambla de les Flors, número 4.

LICEU POLIGLOTA

Fundat per D. Frederic Nogués. - Dirigit per D. Joaquim Nogués, llicenciat en Ciencies i enginyer industrial

123 - RAMBLA DE CATALUNYA - 123

Aquest Col·legi obre el 15 de setembre les classes de 1.ª ensenyança preparatòries ... i mercantil, i el dia 1.er d'octubre els estudis de 2.ª ensenyança i peritatge industrial.

Epilepsia (mal de Sant Pau) Corea (ball de Sant Vito) y demés enfermetats nerviosas, se curen radicalment ab l'ús de la Poció Antiepilèptica del doctor Sanmiguel.

Anemia, Clorosis, y en general totas las malalties de pobresa orgànica, se curen radicalment usant l'Extracte reconstituyent del doctor Sanmiguel.

Dipòsit: Dr. Andreu, y farmacia Dr. Martí, Ronda St. Antoni, 41, cantonada Poniente

EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES - SOCIETAT ANÓNIMA

LA EGIPCIA

Funeraria la més important d'Espanya

40 Sucursals amb telèfon

Central: Pelayo, 44, teléf. 1113; Sub-central: Torrent de l'Olla, 133 (Gracia), teléf. 7757

DEMANAR TARIFES

PREU FIXE

IMPORTANT: «LA EGIPCIA» és l'única funeraria que posseeix cambra de desinfecció, no servint cap artefacte sense ser previament desinfectat.